GUIDE
REHBER

YEDİNCİ KITA

THE SEVENTH CONTINENT

İSTANBUL
KÜLTÜR
SANAT
VAKFI
İKSV
BİENAL

İstanbul Bienali, İstanbul Kültür Sanat
Vakfı tarafından düzenleniyor.
Istanbul Biennial is organised by the
Istanbul Foundation for Culture and Arts.

THE SEVENTH

YEDİNCİ KITA

CONTINENT

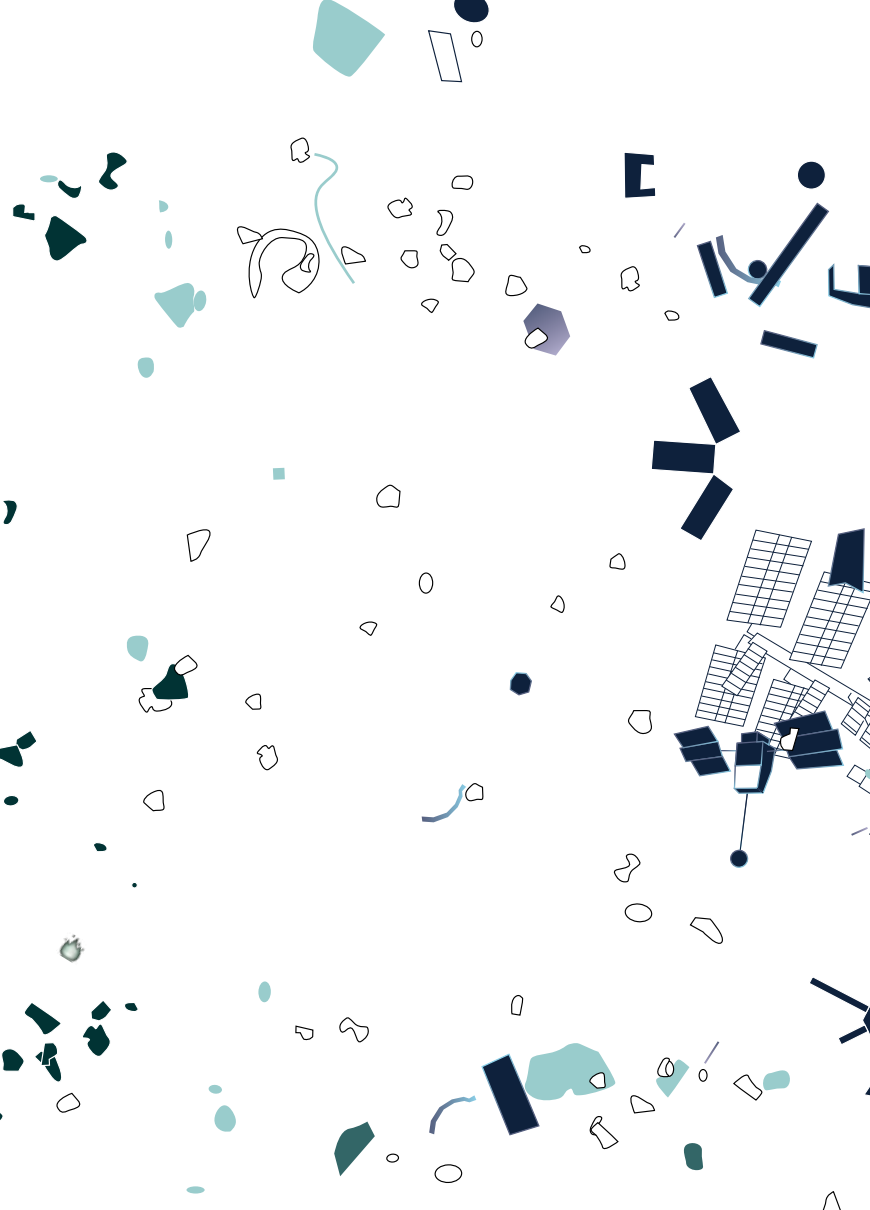

REHBER
GUIDE

16. İstanbul Bienali'nin yayınları,
İstanbul Kültür Sanat Vakfı ve
Yapı Kredi Yayınları tarafından,
Vehbi Koç Vakfı'nın katkılarıyla
yayımlanmıştır.

Publications of the 16th Istanbul
Biennial are co-published by the
Istanbul Foundation for Culture and Arts
and Yapı Kredi Publications with the
contribution of Vehbi Koç Foundation.

Vehbi Koç Vakfı

Kamu Destekleri
Public Support

Katkılarıyla
With the contributions of

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Turkey

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ

BEYOĞLU BELEDİYESİ

Şişli Belediyesi

ADALAR BELEDİYESİ

Bienal Sponsoru
Biennial Sponsor

2007-2026 SPONSORU

İçindekiler

Önsöz — Bige Örer 12
Yedinci Kıta'ya Giriş: Tarih, Coğrafya, Demografi,
Kültür, Arkeoloji, Siyaset — Nicolas Bourriaud 20
Mekânlar 28
MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi 31
Pera Müzesi 41
Büyükada 45
Ziyaret 46
Koç Holding Desteğiyle Rehberli Turlar 48
Sanatçılar 50-164
Kamusal Program 166
Film Programı 182
Çocuklar ve Gençler 186
Paralel Etkinlikler 188
Son Kısım 218

Contents

Foreword — Bige Örer 16
Introduction to the Seventh Continent:
History, Geography, Demography, Culture, Archaeology,
Politics — Nicolas Bourriaud 24
Venues 28
MSFAU Istanbul Museum of Painting & Sculpture . . . 31
Pera Museum 41
Büyükada 45
Visit 47
Guided Tours with the Support of Koç Holding 49
Artists 50-164
Public Programme 174
Film Programme 184
Children and Youth 187
Parallel Events 188
End Matter 218

Sanatçılar
Artists

Deniz Aktaş 52
Özlem Altın 54
Anzo 56
Pia Arke 58
Korakrit Arunanondchai . . 60
Ozan Atalan 62
Charles Avery 64
Radcliffe Bailey 66
Rebecca Belmore 68
Dora Budor 70
Johannes Büttner 72
En Man Chang 74
Monster Chetwynd 76
Norman Daly 78
Mariechen Danz 80
Jonathas de Andrade 82
Elmas Deniz 84
David Douard 86
Evru/Zush 88
Feral Atlas Collective . . . 90
Simon Fujiwara 92
Anna Bella Geiger 94
Ernst Haeckel 96
Eloise Hawser 98
Marguerite Humeau 100
Suzanne Husky 102
Rashid Johnson 104
Sanam Khatibi 106
Eva Koťátková 108
Agnieszka Kurant 110
Glenn Ligon 112
Armin Linke 114
Tala Madani 116
Jared Madere 118
Turiya Magadlela 120
Claudia Martínez Garay . 122
Ursula Mayer 124
Melvin Moti 126
Pakui Hardware 128
Glauco Rodrigues 130
Mika Rottenberg 132
Max Hooper Schneider . . 134
Luigi Serafini 136
Paul Sietsema 138
Ylva Snöfrid 140
Simon Starling 142
Jennifer Tee 144
Hale Tenger 146
Güneş Terkol & Güçlü Öztekin 148
Suzanne Treister 150
Piotr Uklański 152
Ambera Wellmann 154
Haegue Yang 156
Müge Yılmaz 158
Phillip Zach 160
Andrea Zittel 162

ÖNSÖZ

Bige Örer

İklim krizinin tartışmasız bir gerçek olduğu, insanların yaşam biçimlerini, üretim ve tüketim sistemlerini temelden değiştirmek zorunda oldukları bir zamandayız. Biliminsanları ve sivil toplum örgütleri küresel iklim adaletine yönelik toplumsal bir dönüşüm çağrısı yaparken genç iklim aktivistleri yüzden fazla ülkede sürdürdükleri grevlerle yetkililerin somut adımlar atmaları için güçlü bir baskı mekanizması kuruyor. Türkiye'de sosyal, politik ve ekonomik durum ve tercihlerden bağımsız olarak her on kişiden en az altısı bu konuda kaygı taşıyor.[1] Bu küresel sorunun çözülebilmesi için hem hükümetlerin hem de hükümet dışı aktörlerin hızlı bir şekilde harekete geçmesi gerekiyor. Tüm bu acil tartışmalar içinde sanatın farklı perspektifler sunması, alternatif gelecek hayalleri kurması kaçınılmaz.

16. İstanbul Bienali, Nicolas Bourriaud küratörlüğünde, *Yedinci Kıta* başlığıyla, küresel ısıtmayla[2] birlikte Antroposen'in en gözle görünür sonuçlarından biri olan,

1 İklim Haber ve KONDA Araştırma, 2019 yılında Türkiye kamuoyunun iklim değişikliği algısını ölçmek ve giderek derinleşen iklim krizi hakkında ne düşünüldüğünü öğrenmek için Türkiye örneklemi üzerinden bir anket çalışması gerçekleştirdi. Söz konusu veri bu çalışmanın sonucu olarak karşımıza çıkıyor.

2 Uzmanlara göre bu alanda kullanılan terimlerin durumun aciliyetini ve uygulanması gereken yaptırımları hatırlatacak şekilde değiştirilmesi, küresel ısınma yerine küresel ısıtma, iklim değişikliği yerine iklim krizi deyişleri tercih edilerek uluslararası şirketlerin sorumluluğuna dikkat çekilmesi gerekiyor.

Pasifik Okyanusu'nun ortasındaki devasa atık yığınının imgesini çağırıyor. Dünyamızın insan faaliyetleriyle şekillendiği yeni bir jeolojik çağdayız. İstanbul Bienali, bu hayati ekolojik sorunlar karşısında sanatın güncel durumunu sanatçılar, düşünürler, antropologlar ve çevrecilerle birlikte araştırıyor. Disiplinlerin iç içe geçtiği ve bilgi alanlarının genişlediği böyle bir çerçevede sanatçılar da üretimlerini yeni araştırma konularını kapsayacak şekilde çeşitlendirdiler. İstanbul Bienali olarak önceliklerimizden biri, sanatçıların bienalin kavramsal çerçevesinden yola çıkarak deneysel bir alanda çalışmaları, araştırma ve üretim süreçlerini İstanbul'da, bienal ekibiyle birlikte şekillendirmeleriydi. Neticede bienale davet edilen 56 sanatçının 36'sı bu sergi için yeni eserler üretti. Bienalin hazırlık sürecinde ekoloji alanında faaliyet gösteren farklı ölçeklerde örgütlenmelerle yaptığımız görüşmeler ve çalışmalar da, böylesi bir krizin sergi aracılığıyla kavranması için yollar açtı.

16. İstanbul Bienali, 14 Eylül-10 Kasım 2019 tarihleri arasında MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi, Pera Müzesi ve Büyükada'da gerçekleştiriliyor.

Tarihi Haliç tersanelerinde bir senedir süren yoğun çalışmalarımıza rağmen, sergi açılışına bir ay kala bienalin gerçekleştirileceği alandaki asbestli malzemelerin halen tamamen temizlenememiş olması nedeniyle, mekânı kullanmama kararı aldık. Durumun insan sağlığı ve güvenliğini tehdit edebilecek olması bizi böyle bir karar almaya mecbur bıraktı. Tam bu noktada Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatları Fakültesi, Mart 2020'de üniversite bünyesinde İstanbul Resim ve Heykel Müzesi olarak kapılarını açacak beş numaralı Antrepo'nun, 2005 ve 2011 yıllarında olduğu gibi bienale ev sahipliği yapmasını kabul etti.

Pera Müzesi'yle üç bienaldir sürdürdüğümüz işbirliği, Pera Öğrenme ve Film programlarını da kapsayarak devam ediyor. Müzede bienal kapsamında on üç sanatçının işleri sergilenecek. Son olarak, Büyükada'da yer alan işler izleyicilerin tüm sergiyi görme hızını yavaşlatarak hem mekânsal hem de zamansal açıdan bienal deneyimini zenginleştirecek.

Bienalin kamusal programı kapsamında açılış ve kapanış haftalarında çok sayıda etkinlik düzenliyoruz. Program, sanatçılarla antropologların bir araya geldiği sohbetlerin yanı

sıra *Yedinci Kıta* ve etrafındaki mevcut tartışmaları derinleştirecek konuşma ve gösterimlere de yer verecek. Açılış haftasındaki sanatçı konuşmaları Büyükada'da ve 2018'de Zeyno Pekünlü'nün koordinasyonunda başlayan ÇAP (İstanbul Bienali Çalışma ve Araştırma Programı) kapsamında İKSV Alt Kat'ta gerçekleşiyor. Güneş Terkol ve Güçlü Öztekin'in sanatçılar ve ziyaretçiler için bir buluşma noktası olarak tasarladığı mekânı, birbuçuk Ekoloji ve Sanat Çalışmaları'nın "Sindirim" başlığı altında düzenleyeceği konuşma serisini de ağırlıyor. Farklı disiplinlerden katılımcıların müdahaleleriyle sergi deneyimi çok daha geniş bir çerçeveye kavuşuyor.

16. İstanbul Bienali'ne *Hibrit Yaratıklar* adlı heykelleriyle katılan Monster Chetwynd, davetimiz üzerine Maçka Sanatçılar Parkı'na kalıcı olarak yerleştirilecek yeni bir eser üretti. *Gorgon'un Oyun Alanı* isimli bu heykel, aynı zamanda bienalin genç ziyaretçilerine ve İstanbul'un çocuklarına bir hediyesi. Bu iş, İstanbul Bienali'nin on yılda şehre beş kalıcı eser kazandırma vizyonunun ikinci halkasını oluşturuyor. Bu kapsamdaki ilk çalışmamız, 15. İstanbul Bienali'nde Akatlar'daki Mustafa Kemal Kültür Merkezi'nin çatısına yerleştirilen Ugo Rondinone'nin *Gökkuşağı Şiirleri* (2007-2019) serisinden *Buradan Nereye Gidiyoruz?* adlı neon heykeldi.

Çocukların 2017'de tanışıp çok sevdikleri İstanbul martıları Opti ile Pesi bienali yeniden ziyaret etmek için heyecanlılar. *Yedinci Kıta*'ya yaptıkları yolculukta kahramanlarımıza Greta adlı güvercin de katılıyor. Yekta Kopan'ın yazdığı, Gökçe Akgül'ün çizdiği çocuk kitabımız *Opti ile Pesi: Bu Dünya Hepimizin*, Burcu Ural Kopan'ın yayın yönetmenliğinde hazırlandı. Opti ile Pesi'nin yeni macerasına katılmak için tüm çocukları bienale bekliyoruz.

Sayılarının yarım milyona ulaşacağını tahmin ettiğimiz izleyicilerimizi bienale, görsel kimliğimizi ve yayınlarımızı hazırlayan Ali Taptık ve Okay Karadayılar'ın birlikte kurduğu Onagöre'nin görsel dünyasıyla davet ediyoruz. Bienal sanatçıları insanlığın dünyayı derinden etkilediği bu çağın izini sürerken Onagöre de tasarımlarını mikroplastikler, uydular, emojiler gibi kaybolmadan çöplüğe dönüşen nesneler üzerinden kurdu.

Başta 2007-2026 Bienal Sponsoru Koç Holding olmak üzere, 16. İstanbul Bienali'nin gerçekleştirilmesi için destek

veren ve işbirliği yaptığımız tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyorum. Bienal dost ve hamilerimize, değerli desteklerivle birçok yeni eserin üretilmesine olanak sağladıkları için içten teşekkürlerimizi sunuyorum. Ayrıca hazırlık sürecinde bizimle bilgilerini, deneyimlerini paylaşan tüm dostlarımıza ve hocalarımıza minnettarım. *Yedinci Kıta*, İstanbul Bienali ve İstanbul Kültür Sanat Vakfı ekiplerinin, küratörümüzün ve sanatçıların yoğun emekleri sayesinde İstanbul'da böylesine geniş bir çapta tartışılıp izleyicilere ulaşabiliyor; tüm ekip arkadaşlarıma da sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Umarım bu bienal, insanlarla insan olmayanlar arasında eşit bir ilişki kurmak için harekete geçenlerin buluştuğu bir alana dönüşür ve sanatçıların önerdiği alternatif dünyalarda bir araya gelmemizi sağlar.

FOREWORD

Bige Örer

We are living in a new geological era when the world is being reshaped by human activity. The climate crisis has become an undeniable truth humans have no choice but to deeply transform their ways of living, producing and consuming. While scientists and NGOs are calling for a societal shift towards climate justice, young climate activists are carrying out a strike movement in more than a hundred countries, becoming a powerful force that is able to lead governments to take concrete measures. In Turkey, this situation is creating anxiety in at least six persons out of ten, regardless of their social, political and economical situation or preferences[1]. In order for a solution to this global crisis to be conceivable, both governments and non-governmental actors must take swift action. In the midst of such urgent debates, art will unavoidably present people with different perspectives and imagine alternative futures.

1 In 2019, Climate News and KONDA Research have conducted a poll on a population sample in Turkey in order to measure the public perception of Climate Change in Turkey, and identify the main currents of thoughts regarding the matter. The aforementioned data was presented as a result of this research.

The 16th Istanbul Biennial, *The Seventh Continent*, under the curatorship of Nicolas Bourriaud, conjures up the image of one of the most visible consequences of the Anthropocene and global heating:[2] the ominous presence of a gigantic area of waste, the size of a continent, in the middle of the Pacific Ocean. We are living in a new geological era, where the world is being reshaped by human activity. The Istanbul Biennial invites artists, thinkers, anthropologists and climate activists to explore together the current state of contemporary art in the face of such vital ecological problems. Within this framework, where the frontiers between disciplines are fading and the fields of knowledge are growing ever larger, artists have diversified their output by encompassing new research areas. One of our priorities was for the artists to work in experimental fields, and shape their creative processes (from research to production) here in Istanbul, drawing on the conceptual framework of the Biennial, together with the Biennial team. Among the fifty-six artists invited, thirty-six have produced new works. Our encounters and cooperation with a range of organisations working in the field of ecology during the preparation phase of the Biennial has paved the way for the exhibition to help convey the extent of the current crisis.

The 16th Istanbul Biennial takes place from 14 September to 10 November 2019 in the Mimar Sinan Fine Arts University, Istanbul Painting and Sculpture Museum, The Pera Museum and Büyükada.

In spite of our intense, year-long preparation of the historical Haliç shipyards, we took the decision not to use the venue, a month before the Biennial's opening, after it emerged that asbestos had not been entirely removed from the area where the exhibition was planned to take place. The hazard to public health and safety made this decision inevitable. In the immediate aftermath, Mimar Sinan University Fine Arts Faculty kindly agreed to host the Biennial at the old Antrepo 5, home to the

2 Experts in this field consider it a necessity to change the commonly accepted terminology - global heating instead of global warming, and climate crisis instead of climate change - in order to call for global corporations to take responsibility, by reminding them of the emergency of the situation and of the necessary measures to be implemented.

2005 and 2011 editions, which in March 2020 will open its gates as the Istanbul Painting and Sculpture Museum under the university's roof.

Our cooperation with the Pera Museum, which has been ongoing for three biennials, encompasses the Pera Learning and Film programmes. During the Biennial, the works of thirteen artists are exhibited there. The works on show on Büyükada allow visitors to embrace a slower rhythm, and to enjoy a richer Biennial experience on a spatial and temporal level.

As part of the Biennial's public programme, a large number of events take place during the opening and closing weeks of the exhibition. Apart from panels bringing together artists and anthropologists, the programme includes displays and talks that give further depth to the ongoing debates around *The Seventh Continent*. The artists' talks during the opening week take place on Büyükada and in İKSV's Alt Kat, as part of the Istanbul Biennial Production and Research Programme, coordinated by Zeyno Pekünlü, which was launched in 2018. The space that Güneş Terkol and Güçlü Öztekin conceived as a meeting point for artists and visitors, also hosts a series of talks that birbuçuk Ecology and Art Studies names the 'Digestion Programme'. The interventions of contributors from various fields considerably expand the framework of the exhibition.

Upon our invitation, Monster Chetwynd, who is also contributing to the 16th Istanbul Biennial through her sculptures *Hybrid Creatures*, has made a new permanent work in the Maçka Art Park. This sculpture, entitled *Gorgon's Playground*, is our present to our young visitors and the children of Istanbul. The work constitutes the second step towards a goal we set ourselves to bring five permanent artworks to the city over a period of ten years. The first step was taken with the installation of the neon work by Ugo Rondinone entitled *Where Do We Go From Here?*, part of his series *Rainbow Poems* (2007–19), on top of the roof of the Mustafa Kemal Cultural Centre in Akatlar.

Istanbulite seagulls Opti and Pesi, which children met and loved in 2017, are eager to visit the Biennial once again. This year, a new hero, a pigeon named Greta, joins them on their trip to *The Seventh Continent*. Their story is told in *Opti and*

Pesi: this world belongs to us all, a children's book written by Yekta Kopan, illustrated by Gökçe Akgül and edited by Burcu Ural Kopan. The Biennial invites children to join Opti and Pesi on their new adventure.

Our estimated 500,000 visitors are welcomed through the visual universe created by Onagöre, founded by Ali Taptık and Okay Karadayılar, the designers of our visual identity and publications. While the Biennial's artists follow the traces of an era when humanity is deeply influencing the world, Onagöre encompasses in its designs objects that turn to trash without disappearing such as microplastics, satellites or emojis.

I deeply thank all the bodies and institutions who have supported the event, first and foremost the 2007–2026 Biennial Sponsor Koç Holding, whose backing and collaboration have allowed the 16th Istanbul Biennial to take place. Sincere thanks also go to the Biennial's friends and patrons, whose precious support has facilitated the production of many original artworks. I am also grateful to all our friends and professors, who shared their knowledge and experience with us during the preparation process. *The Seventh Continent* could never have been discussed and visited on such a large scale without the hard work of the Istanbul Biennial and İKSV teams, and by our curator and artists. I thank my teammates endlessly. I hope this Biennial can help, through the alternative worlds suggested by the artists, to set up a ground for encounter for those wishing to build a more equal relationship between the human and the non-human.

YEDİNCİ KITA'YA GİRİŞ
Tarih, Coğrafya, Demografi, Kültür, Arkeoloji, Siyaset

Nicolas Bourriaud

Bütün güncel sanat sergileri bir kavramı, bir güncel sanat düşüncesini öne çıkarır; bir imgenin çatısı altına girer, yani duygularla birleşen bir fikirler öbeğinden doğar. 16. İstanbul Bienali'ne hâkim olan ve ona adını veren imge, *Yedinci Kıta*, bilimin ve siyasi eylemin sınırları içinde bulunan bir alandan kaynaklanıyor. Bu imge hepimiz için artık fazlasıyla tanıdık: Sanayi atıklarından görünmez olan okyanusların, plastik torbaların ve kulak temizleme çubuklarının arasında yüzen balıkların ve diğer deniz canlılarının imgesi. Ama 16. İstanbul Bienali, bu kıta düşüncesini ciddiye almak ve bu kaypak alanı insanların ve insan haricindeki varlıkların mecburen bir arada var olduğu, henüz keşfedilmemiş bir arazi olarak değerlendirmek niyetinde. Bir zamanlar Avrupalı yerleşimcilerin göklere çıkardığı "yeni dünya"nın olumsuz arka yüzü bu. Zor kullanılarak istila ve işgal edilecek bir kıta değil, tam tersine, neredeyse bizim ruhumuz duymadan, bizim yaşam ve üretim biçimlerimizden doğmuş, bizim eserimiz olarak kurulmuş bir millet. Toplumlarımızın aynadaki sureti olan yedinci kıta, yaşamak istemediğimiz, reddedip attığımız şeylerden oluşmuş bir ülke.

Tarih

Maddi yanından (tam 7 ton plastik atığı: Türkiye'nin beş katı büyüklüğünde bir alan) ve coğrafyasından (ülkeler arasında yüzen, yaşanmaz bir kütle) başka, yedinci kıtanın özellikleri nedir? Öncelikle, genel olarak *Antroposen* olarak anılan yeni bir jeolojik çağın simgesi haline geldi. Eskiden insanı çevresinden ayıran simgesel ve fiziksel sınırlar tamamen yıkıldı. Sanayi faaliyetlerimiz sayesinde, istesek de

istemesek de, artık dünyanın evriminin etkin bir parçası olan "doğal bir güç"e dönüştük. Sonuç olarak, herhangi bir yerel politikanın önündeki iki seçenek ya bir *ekoloji*nin parçası olmak ya da onu reddetmek. Yedinci kıta, aynı zamanda, Batı'ya özgü geleneksel doğa-kültür ayrımının da solup gittiği yeni bir zihinsel evren demek. Daha doğrusu, bakterilerden dağlara, ırmaklara, hayvanlar âleminin tamamına kadar her türlü yaşayan organizma veya türe öznelik statüsü tanınmasından bu yana, özne ile nesne arasındaki sınırlar anlamını büyük oranda yitirmiş bulunuyor.

Bu durumda, hem taşlarla hem bitkilerle, hem geçmişten kalıntılarla hem sanayi ürünleriyle iletişim kurabilen, dünyadaki bütün sesleri ileten arayüzler olarak güncel sanatçıları bekleyen görev, canlıların tamamına hitap edebilmektir. Geleneksel toplumlardaki şamanlar gibi sanatçı da türler, tarzlar ve tipler arasındaki, özne ile nesne arasındaki işaretler kavşağında duruyor. Sanat yapıtı, bütün canlı organizmaların yaydığı türden bir sinyaldir. Güncel sanat tüm yaşam biçimlerinin yaydığı işaretler bütününün şifresinin çözüldüğü bir uç nokta, dünyanın dilinin insan diline tercüme edildiği yerdir.

Coğrafya

Bir sergi olarak *Yedinci Kıta*, ne ekolojik sanatı savunan bir manifesto ne de sanatçılarla antropologların pratikleri arasında yapılan bir karşılaştırma; bu devasa bir hologram (Yunanca kökeni "her şey" anlamına gelen *holos* ve "yazmak" anlamına gelen *graphein*), biçimleriyle veya iddialarıyla birbirinden farklı çeşitli sanat pratiklerini bünyesinde bir araya getiren alternatif bir dünya haritası. Şu veya bu şekilde bilgi alanını esnetip genişleten sanatçılar burada toplandı: Onlar antropolojiyi insan harici varlıkların dünyasını da kapsayacak şekilde genişletiyor, melez varlıkları inceliyor, hayal ürünü uygarlıklarda arkeolojik kazı yöntemlerini uyguluyor ya da yeni araştırma konuları icat ediyorlar. Eskiden bilgi evreni özenle kategorilere ayrılmış alanlardan oluşuyordu, ama güncel sanat bu düzeni bozmayı kendine görev edinmişe benziyor. Şirazeden çıkmış bilimlere, ortadan yarılmış disiplinlere, canlılar, yapay zekâ ve nesneler arasındaki kesişimlere kucak açmış durumda. Bünyesinde bütün bilgi ve üretim biçimlerinin sürekli infilak edip parçalanarak ardından yine bir araya

geldiği bu büyük hareket, dünyanın bir anlamda *moleküllerine ayrılmas*ına tanıklık ediyor. Dolayısıyla, günümüz sanatçısı moleküler denebilecek bir antropoloji uygulamakta. Dış hatları net olarak çizilmiş ve belirlenmiş nesnelerin içine düzgünce yerleştirildiği bir uzamı temsil etmekten çok uzaklar; insan faaliyetlerinin etkilerini, izlerini, işaretlerini ve insan olmayan varlıklarla aralarındaki etkileşimleri sergiliyorlar. Yedinci kıta da bir *etki*.

Demografi

"Antropoloji, içinde insanlar olan felsefedir" diye yazıyordu İngiliz Tim Ingold mesleği hakkında. Yedinci kıtayı kavrayabilmemiz için, bize sanatçıların antenleri, onların tercümanlığı, onların antropolog damarı lazım. Burada söz konusu olan illaki Batı tarzı bir "ilerleme" düşüncesine ve "uygar" ile "ilkel" arasındaki karşıtlığa dayanan eski zamanların antropolojisi değil; bütün öznelerin eşeylemlilik içinde buluştuğu bir alanı keşfe çıkan, etnik kimliği, hatta insanlığı merkez almanın ötesine geçen bir bakış açısı. Bilim olarak klasik antropoloji, dünyanın sadece farklı doğaya sahip varlıklar arasındaki hiyerarşik ilişkilerden oluştuğu fikrini öne sürdü; günümüz antropolojisi ise buna simetri unsurunu ekledi (Batılı biliminsanı artık kendini incelediği halklardan "üstün" görmüyor) ve araştırma alanını daha fazla sayıda varlığı da kapsayacak şekilde genişletti (söz konusu ilişkiler artık insanın da ötesine geçiyor). *Yedinci Kıta* özel bir antropoloji türünü gerektiriyor. Günümüz sanatçılarının benimsediği de bu pratiğin *diyalojik* boyutu, diyaloğu ve bir insan ekosisteminin içine dalmayı eksen alan Bronisław Malinowski veya Claude Lévi-Strauss'un anlayışı. Kısaca, bir karşılaşma hali: Muhatapların sayısını artırmayı ve var olan düşünce veya yaşam biçimlerinin tamamını hesaba katmayı hedefleyen bir *ilişkisel antropoloji*. Bu anlamda, çağımızın sanatı aynı zamanda bir Antroposen poetikasının yaratılmasına da katkıda bulunuyor ve dünyayı insanlar ile insan olmayanlar, vahşiler ile uygarlar, biz ve onlar şeklinde ikiye ayıran ezeli ayrımcı anlayışın sona ermesinden dersler çıkarıyor. 16. İstanbul Bienali'nin ortaya koyduğu fikirlerden tek birini öne çıkarmak gerekse, ben şunu seçerdim: *Biz* ve *onlar* basitçe hayal ürünü kavramlardır ve bu ayrımı biçimlendiren ölçütler şu ya da bu ideolojinin ürünüdür ancak.

Kültür

İsterim ki bu sergiyi gezmeye gelenler, her ne kadar sunulan şeyler aşina gelse de, her sanatçıyı uzaklardaki bir toplumdan haber getiren biri gibi görsün. *Yedinci Kıta*'da her varlık diğerlerine göre kökünden yabancı bir kisveye bürünmüştür. Her birey kültürünü pek çok kaynaktan yola çıkarak oluşturur ve kültürel öğeleri kendine mal edip sahiplenmek temel kuraldır. Sanat bir *zenografi*, her zaman uzaktan gelen, yabancı bir dildir.

Arkeoloji

Yedinci kıtanın arkeolojisi, ancak yok olmuş dünyalar için geçerlidir. Pera Müzesi'ni ziyaret edenler, herhangi bir tarih veya arkeoloji müzesinde yer alabilecek bir nesne koleksiyonunu keşfedecek, oysa bu nesnelerin kaynaklandığı iddia edilen uygarlıklar tarih kitaplarında yer almıyor. Bu nesneleri ve göstergeleri yaratanların kimileri gerçekleri hafifçe çarpıtmakla yetinirken, kimileri de güya ürünlerini kazıp çıkardıkları koskoca kavimler veya toplumlar yaratacak kadar ileri gitti. Bu tarz bir arkeoloji, içinde yaşadığımız karmaşık çağa çok uygun. Günümüzde, içinde bulunduğumuz an veya gelecek kadar geçmiş de çarpıtılıp baştan yaratılmaya elverişli.

Siyaset

Antroposen, insanın karşısına temel bir sorunu çıkarıyor: Diğer canlıları basit bir "kaynak" olarak görmekten vazgeçip *canlılar dünyasının içinde* yaşayabilecek miyiz? Yoksa dünyayı "biz" ile etrafımızdaki "çevre" olarak ayırmaya, insan türünü tarihin biricik öznesi, diğer her şeyi de ona fon olarak görmeye yönelik eski alışkanlığımızda ısrar mı edeceğiz?

Şu anda bu kitapçığı elinde tutan sizler, bu sergideki sanatçıların oluşturduğu kabilelere, sizi içinde gezdirecekleri topluluklara, yansıttıkları veya uydurdukları kavramlara ve nesnelere kendinizi bırakıp katılsanız yeter. İşte o zaman siz de bu yeni dünyanın antropologları olup çıkacaksınız.

INTRODUCTION TO THE SEVENTH CONTINENT History, Geography, Demography, Culture, Archaeology, Politics

Nicolas Bourriaud

Every contemporary art exhibition champions a concept, an idea of contemporary art itself. It is set up under the aegis of an image, generating a cloud of ideas and sensations. The eponymous image that presides over the 16th Istanbul Biennial – *The Seventh Continent* – arose from a zone situated on the borders between science and political activism. We all know it only too well: a vast island of industrial trash surrounded by fish and other sea creatures fretting among plastic bags and cotton buds. But the 16th Istanbul Biennial is intent on taking this idea of a continent literally, and considering this moving heap as a territory yet unknown, in which humans and non-humans coexist out of necessity. It constitutes the negative side of the 'new world' once celebrated by the European settlers: not a continent there to invade and occupy by force, but inversely, a nation that formed behind our backs, almost without our noticing, born of our ways of life and production. The reverse mirror-image of our societies, the seventh continent is the country we don't want to inhabit, made up of everything we reject.

History

Apart from its materiality (seven tons of plastic waste: an area five times larger than Turkey) and its geography (an uninhabitable mass, floating between States), what is it that characterises the seventh continent? First and foremost, it symbolises a new geological era, commonly called the Anthropocene. The physical and symbolic limits that formerly separated human beings from their environment have collapsed. Through our

industrial activity, we have become, whether we like it or not, a 'natural force', now fully part of the world's evolution. As a consequence, the only choice left for any local politics is to either become part of this ecology or part of its refusal. The seventh continent is also a new mental space within which the traditional Western separation between nature and culture is fading away. More precisely, the frontier between subject and object has lost most of its meaning, since any living organism or species is now being granted the status of subject: from bacteria to mountains or rivers to the whole animal kingdom.

Therefore, the task that lies ahead of contemporary artists – interfaces screening all the voices of the world, capable of conversing with stones as well as plants, with remnants from the past as well as industrial products – is to address the whole of the living community. Just as the shaman did in traditional societies, the artist stands at the crossroads of signs, in between species, genres and types, in between subject and object. The work of art is a signal, akin to those all living organisms emit. Contemporary art is a terminal where the signals transmitted by all forms of life are being decoded, forming the human translation of the world's language.

Geography

As an exhibition, *The Seventh Continent* is neither a manifesto for ecological art nor a comparison between the practices of artists and anthropologists: it is a gigantic hologram (from the Greek *holos*, the whole, and *graphein*, to write), an alternative globe map, gathering artistic practices that vary greatly in their forms and ambitions. Here, artists who, in one way or another, stretch the field of knowledge, are brought together. They extend anthropology towards non-human worlds, dissect hybrid beings, make use of archaeological methods to dig up imaginary civilisations or invent new topics of research. Previously, the order of knowledge was made up of neatly categorised fields. Nowadays, contemporary art seems to make it its mission to upset such an organisation: it hosts sciences that have become mad, disciplines that have burst open, and crossings between the living, artificial intelligence and objects. This great movement, within which all the forms of knowledge and production never cease to explode apart

before piecing themselves together again, echoes a sort of 'molecularisation' currently underway in the world. Thus, today's artists practice a type of anthropology that one could call molecular: far from constituting a space where neatly identified and distinguished objects are inscribed, this molecular anthropology reveals human activity's effects, traces and marks, and their interactions with the non-human universe. The seventh continent is an *effect*.

Demography

'Anthropology is philosophy with the people in', wrote British Tim Ingold of his profession. In order to apprehend the seventh continent, we need the antennas of artists (its translators and anthropologists). What is discussed here is not yesterday's anthropology – based on an unquestionably Western notion of 'progress' and on the opposition between the 'civilised' and the 'primitive' – but rather a post-ethnicist (even post-human) vision, which explores a territory where all subjects coexist and co-work. Classical anthropology as a science introduced the idea that the world is made up of hierarchical relations between beings of different types; today's anthropology has contributed by adding the notion of symmetry (Western scientists no longer consider themselves 'superior' to the peoples they study), and by stretching its field of research to a wider variety of beings (the relations now extend beyond humans). *The Seventh Continent* calls for a particular type of anthropology. It is the dialogic dimension of this practice, propounded by Bronisław Malinowski or Claude Lévi-Strauss, that today's artists apply, centred upon dialogue and the immersion into a living ecosystem. A state of encounter in short: a relational anthropology that endeavours to widen its audience and to account for all of the existing modes of thought or life. In that sense, art in our age also contributes to the creation of a poetics of the Anthropocene, and to the drawing of lessons from the end of the seemingly eternal segregation of humans and non-humans, the civilised and savages, us and them. If one were to take one idea among the many proposed by this 16th Istanbul Biennial, I would choose this one: 'us' and 'them' are merely imaginary notions, the products of this or that ideology.

Culture

I would like each artist to be apprehended by the viewers of this exhibition as if he/she were bringing news from a far away society, however familiar the presented elements might seem. In *The Seventh Continent*, every being is cloaked in a radical strangeness. Each individual has tinkered with multiple sources, and cultural appropriation is the rule. Art is 'xenography': an alien language, always coming from abroad.

Archaeology

The visitor to the Pera Museum will discover a collection of objects that could appear in any historic or archaeological museum, except for the fact that the civilisations to which they are supposed to belong to are not those described by the history books. Among those who have created these objects and signs, some have settled for a slight curbing of reality, while others go so far as to invent whole tribes or societies, from which they pretend to extract artefacts. This type of archaeology corresponds exactly to the confused era in which we live: today, the past is just as falsifiable as the present or future.

Politics

The Anthropocene raises a fundamental question: are we capable of living inside the world, rather than considering it a mere 'resource'? Or will we persevere in our old habit of dividing it between 'us' and our 'environment' – the human species being history's special topic, while all the rest is viewed as scenery?

You, who are holding this guidebook in your hands, need only immerse yourself within the tribes composed by the artists of this exhibition, within the societies they invite you to explore, within the notions they reflect upon or forge, and you will be the anthropologists of this new world.

Mekânlar
Venues

Pera Müzesi
Pera Museum
Meşrutiyet Caddesi No: 65
Tepebaşı, Beyoğlu

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
İstanbul Resim ve Heykel Müzesi
Mimar Sinan Fine Arts University
Istanbul Painting and Sculpture Museum
Meclis-i Mebusan Caddesi No: 2
Tophane, Beyoğlu

Büyükada
Ayrıntılar için: s. 48
For details see p. 48

Pera Müzesi
Pera Museum
MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi
MSFAU Istanbul Painting and Sculpture Museum
Büyükada

1 **Rebecca Belmore** 68

İ. Resim ve Heykel Müzesi
I. Painting and Sculpture Museum

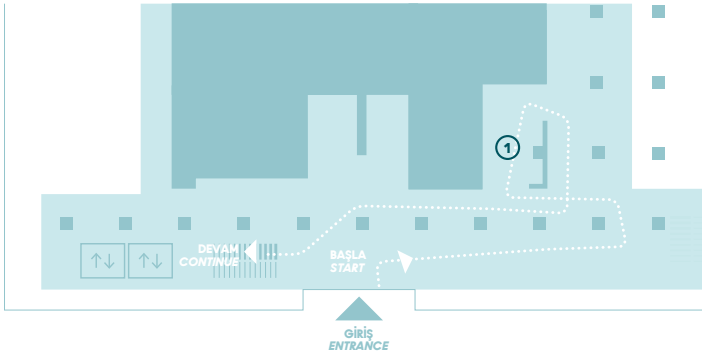

2 **Dora Budor** 70
3 **Eloise Hawser** 98
4 **Deniz Aktaş** 52
5 **Mariechen Danz** 80
6 **Feral Atlas Collective** 90
7 **Suzanne Treister** 150
8 **Johannes Büttner** 72
9 **Ozan Atalan** 62
10 **Agnieszka Kurant** 110
11 **Elmas Deniz** 84
12 **Anna Bella Geiger** 94
13 **Ursula Mayer** 124
14 **Pakui Hardware** 128
15 **Phillip Zach** 160

İ. Resim ve Heykel Müzesi 1
I. Painting and Sculpture Museum 1

16 **Simon Fujiwara** 92
17 **Claudia Martínez Garay** 122
18 **Max Hooper Schneider** 132
19 **Haegue Yang** 156
20 **Ambera Wellmann** 154
21 **Turiya Magadlela** 120
22 **Jennifer Tee** 144
23 **David Douard** 86
24 **Jonathas de Andrade** 82
25 **Müge Yılmaz** 158
26 **Suzanne Husky** 102

İ. Resim ve Heykel Müzesi 2
I. Painting and Sculpture Museum 2

27 **Eva Koľátková** 108
28 **Tala Madani** 116
29 **Rashid Johnson** 104
30 **Korakrit Arunanondchai** 60
31 **Jared Madere** 118
32 **Marguerite Humeau** 100
33 **Özlem Altın** 54
34 **Ylva Snöfrid** 140
35 **En Man Chang** 74
36 **Radcliffe Bailey** 66

İ. Resim ve Heykel Müzesi 3
I. Painting and Sculpture Museum 3

37 **Mika Rottenberg** 132
38 **Güneş Terkol & Güçlü Öztekin** 148

İ. Resim ve Heykel Müzesi 4
I. Painting and Sculpture Museum 4

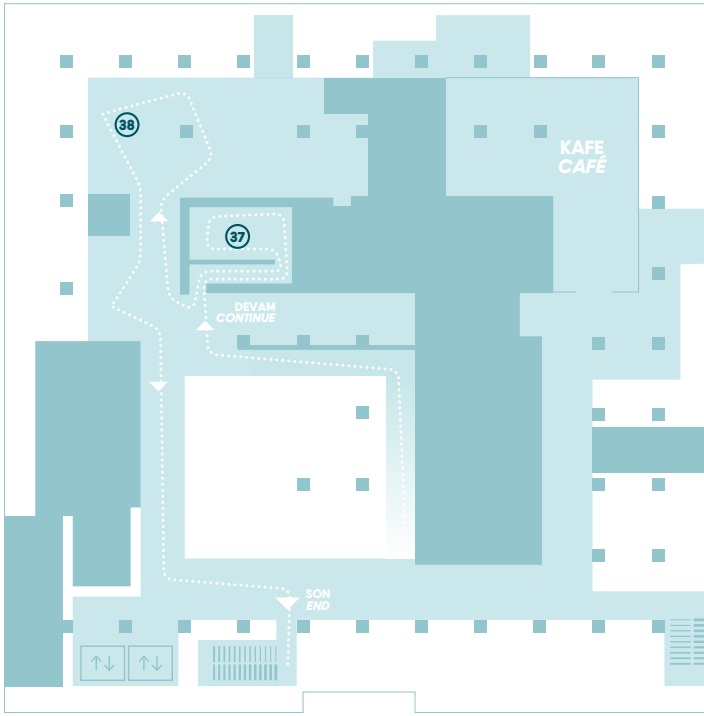

39 **Charles Avery** 64
40 **Evru/Zush** 40
41 **Glauco Rodrigues** 130
42 **Anzo** 42
43 **Norman Daly** 78

44 **Piotr Uklański** 152
45 **Luigi Serafini** 136
46 **Simon Starling** 142
47 **Ernst Haeckel** 96
48 **Melvin Moti** 126

Pera Müzesi 3
Pera Museum 3

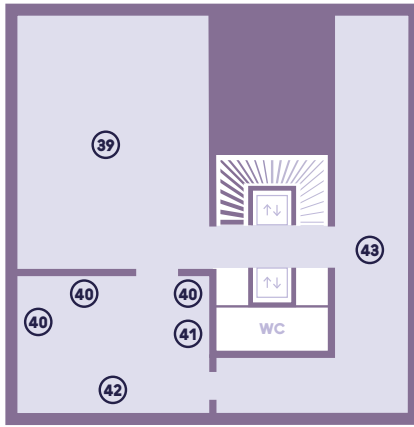

Pera Müzesi 4
Pera Museum 4

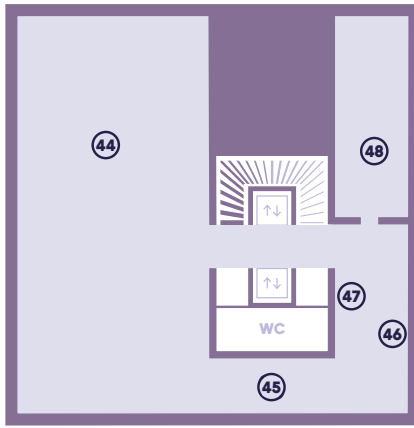

49 **Paul Sietsema** 138
50 **Pia Arke** 58
47 **Ernst Haeckel** 96
51 **Sanam Khatibi** 106

Pera Müzesi 5
Pera Museum 5

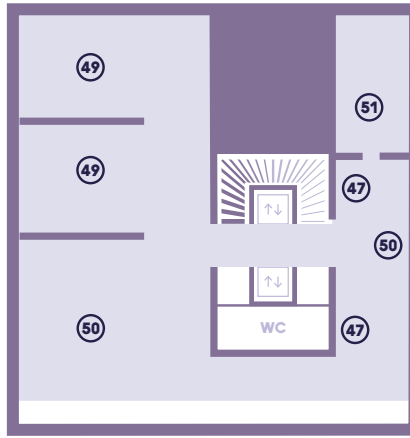

A **İskele Meydanı**
Dock Square

52 **Andrea Zittel** 162

B **Anadolu Kulübü (Sarı Ev)**
Yirmiüç Nisan Cd. No: 44

53 **Armin Linke** 114

14 **Ursula Mayer** 124

C **Hacopoulo Köşkü *Mansion***
Çankaya Cd. No: 44

54 **Monster Chetwynd** 76

D **Mizzi Köşkü *Mansion***
Çankaya Cd. No: 31

55 **Glenn Ligon** 112

E **Taş Mektep**
Kadıyoran Cd.
Türkoğlu Sk. No: 2

56 **Hale Tenger** 146

Büyükada

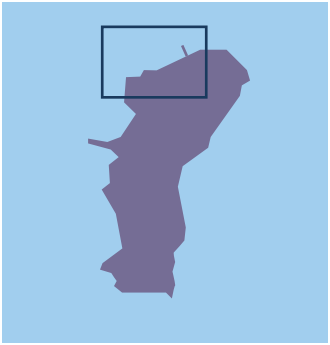

Vapur İskelesi
Ferry Dock
A
B
C
D
E
GÜLİSTAN CD.
YİRMİÜÇ NİSAN CD.
ÇANKAYA CD.
NİZAM CD.
KADIYORAN CD.

Ziyaret

16. İstanbul Bienali, 14 Eylül-10 Kasım 2019 tarihleri arasında MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi, Pera Müzesi ve Büyükada'da gezilebilir. Bienal, pazartesi günleri hariç her gün, 10.00-18.00 arasında ziyarete açıktır. Açılış haftasına özel olarak, 16 Eylül Pazartesi tüm mekânlar açık olacaktır. Pera Müzesi, hafta içi 19.00'a, cuma günleri 22.00'ye dek açıktır; pazar günleri ise 12.00'de açılır.

Bienal internette:
`bienal.iksv.org`
`/istanbulbienali`
`#istanbulbienali`
`#yedincikıta`

Ziyaretçi Kayıt

Mekânlara girişler, kişiye özel kare kodlarla sağlanır. Bienal mekânlarını ziyaret ederken kullanacağınız kare kodunuzu `16bziyaret.iksv.org` adresinden ulaşabileceğiniz dijital formu doldurarak ya da bienal mekânlarında bulunan kayıt masalarına başvurarak edinebilirsiniz.

`16bziyaret.iksv.org` adresindeki formu doldurduktan sonra kare kodunuz gün içinde e-posta adresinize gönderilir. Kare kodunuzu e-posta kutunuzda göremiyorsanız önemsiz e-postalar klasörünü kontrol edebilir, yeniden kayıt oluşturmayı deneyebilir ya da `16bziyaret@iksv.org` adresinden bize ulaşabilirsiniz.

Kişiye özel kare kodunuz tüm mekânlar için geçerlidir. Kare kodunuzu kaybederseniz aynı kanallar aracılığıyla yeni kod başvurunuzu yapabilirsiniz. Mekân girişlerinde kimlik kontrolü yapılmaz.

Kişisel verilerini internet üzerinden paylaşmak istemeyen izleyiciler, kare kodlarını mekân girişlerinde yer alan kayıt masalarından, herhangi bir kişisel bilgi sağlamaksızın temin edebilir.

Kayıt masalarında oluşabilecek kuyrukları asgari uzunlukta tutmak ve sorunsuz bir sergi deneyimi sağlayabilmek için kayıt işlemlerinizi sergiye gelmeden tamamlamanız önerilir.

Buluşma Noktaları

16. İstanbul Bienali yayınlarınızı göstererek bienal mekânları civarındaki pek çok kafe, restoran, kitap ve müzikevinde indirimlerden yararlanabilirsiniz. Anlaşmalı mekânların listesi için web sitesini ziyaret edin.

Visit

The 16th Istanbul Biennial can be visited free of charge between 14 September and 10 November 2019 at Mimar Sinan Fine Arts University Istanbul Museum of Painting & Sculpture, Pera Museum and Büyükada. The Biennial is open every day except Mondays, with the exception of 16 September, the Monday of the opening week, between 10.00 and 18.00. Pera Museum is open until 19.00 on weekdays, and 22.00 on Fridays. The Museum opens at 12.00 on Sundays.

Biennial on the web:
`bienal.iksv.org/en`
`/istanbulbienali`
`#istanbulbiennial`
`#theseventhcontinent`

Visitor Registration

Venue entries require a personal QR code, which can be acquired by filling out the online form at `16bvisit.iksv.org` or through the registration desks at the venues.

Once you fill out the form, a personal QR code will be sent to your e-mail address within a day. Please check your spam folder, try again, or contact us at `visit16b@iksv.org` if you were not able to receive your code.

Your personal QR code is valid for all Biennial venues. In case of loss, you can re-register by following the same steps. There will be no ID check at the entrances.

If you prefer not to share personal information online, you can choose to apply at the registration desks to get your QR code without providing any personal information.

Visitors are advised to register online prior to their visit to avoid long queues and ensure a pleasant visit.

Meeting Points

Presenting your Biennial publications gives you discounts at numerous cafés, restaurants, bookstores and music houses near the Biennial venues. Please visit the website to see the full list of Meeting Points.

Koç Holding Desteğiyle Rehberli Turlar

16. İstanbul Bienali'nin rehberli tur programı ziyaretçilere, eğitimlerini 2007-2026 Bienal Sponsoru Koç Holding desteğiyle, eğitmen ve müzeolog Mine Küçük'ün liderliğinde tamamlayan uzman rehberler eşliğinde gezme olanağı sunuyor.

İstanbul Resim ve Heykel ile Büyükada'da iki, Pera Müzesi'nde bir saat kadar süren turlarda size, farklı disiplinlerde eğitim görmüş rehberler eşlik eder. Turlar boyunca bienalde sergilenen eserleri daha yakından tanıyabilir; sergiyi ve kavramsal çerçevesini derinlemesine tecrübe edebilir ve sanatçılarla ilgili sorularınızı rehberlere iletebilirsiniz.

Bienal süresince düzenli olarak gerçekleşen rehberli turlar, MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi ve Pera Müzesi'nde, mekânların kapalı olduğu pazartesi günleri hariç her gün 11.00, 14.00 ve 16.00'da; Büyükada'da ise çarşamba, cumartesi ve pazar günleri 11.00 ve 15.00'te düzenlenir.

Tüm bienal mekânlarının açık olduğu, açılışı takip eden ilk pazartesi günü (16 Eylül) rehberli turlar rutin saatlerinde gerçekleşir. Pera Müzesi pazar günleri 12.00'de açıldığından 11.00'deki rehberli tur düzenlenmez. Cuma günleriyse müze 22.00'ye kadar açık olduğundan saat 20.00'de ek rehberli turlar düzenlenir.

Bir mekânı, iki mekânı ve tüm mekânları rehberli turlarla gezmenizi sağlayan üç farklı bilet kategorisi mevcuttur. Bir rehberli tura yirmi veya daha fazla kişiyle katılım sağlamak istiyorsanız indirimli grup biletlerinden yararlanabilirsiniz. VIP tur taleplerinizde veya grubunuzdaki katılımcı sayısı yirmiyi aşıyorsa İKSV'ye `rehberlitur@iksv.org` adresinden ya da (212) 334 08 30 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz.

Kategori ve Fiyatlar

Tek mekân	*tam* 40 TL *öğrenci* 15 TL
Tek mekân (grup)	*tam, kişi başı* 30 TL *öğrenci, kişi başı* 10 TL
İki mekân	*tam* 75 TL *öğrenci* 25 TL
Tüm mekânlar	*tam* 110 TL *öğrenci* 40 TL

Rehberli tur biletlerinizi bienal mekânlarından, Ana Gişe İKSV'den (Sadi Konuralp Caddesi No: 5, Şişhane, Beyoğlu) ve hizmet bedeli ile Biletix'ten temin edebilirsiniz.

Guided Tours with the Support of Koç Holding

The guided tour programme of the 16th Istanbul Biennial allows visitors to see the exhibitions in the company of specialists, trained by the museologist and lecturer Mine Küçük with the valuable contribution of Koç Holding.

The tours conducted by guides majoring in varying fields last for about two hours in the Istanbul Museum of Painting & Sculpture and Büyükada, and one hour in the Pera Museum. Guided tours enable visitors to get a closer look at the artworks, to learn about the exhibition and its conceptual framework, and to inquire further about the works and the artists.

Tours will be held regularly at Mimar Sinan Fine Arts University Istanbul Museum of Painting & Sculpture and Pera Museum daily except Mondays at 11.00, 14.00 and 16.00; and on Wednesdays, Saturdays and Sundays at 11.00 and 15.00 in Büyükada.

On the first Monday following the opening (16 September), guided tours will proceed on scheduled times. Pera Museum opens at 12.00 on Sundays, therefore guided tours at 11.00 will not be organised. An additional guided tour at 20.00 will take place on Fridays when the museum is open until 22.00.

There are three ticket categories which let you visit one, two or all venues with guided tours. If you would like to participate in a guided tour with twenty or more people, you can take advantage of group discount tickets. For VIP tour requests or if your group exceeds twenty people, you can make a reservation for a guided tour at a time and date of your choosing by contacting İKSV via `rehberlitur@iksv.org` or +90 (212) 334 08 30.

Categories and Fares

Single venue	*full fare* 40 TL *students* 15 TL
Single venue group	*full fare* 30 TL *students* 10 TL
Two venues	*full fare* 75 TL *students* 25 TL
All venues	*full fare* 110 TL *students* 40 TL

Guided tour tickets can be purchased at the Biennial venues, İKSV Box Office (Sadi Konuralp Caddesi No: 5, Şişhane, Beyoğlu) or via Biletix with a service fee (biletix.com).

SANATÇILAR
ARTISTS

Deniz Aktaş

4

1987, Diyarbakır, Türkiye.
Diyarbakır, Türkiye'de yaşıyor.
1987, Diyarbakır, Turkey.
Based in Diyarbakır, Turkey.

Bağımsız Değişken, 2018

Independent Variable, 2018

Birkaç yüzyıl zarfında, doğayı gizem, husumet ve tehlikeyle dolu bir yer olarak görmekten onda geri dönüşü olmayan etkiler bırakma noktasına geldik. Bunun sonucunda şimdi doğa bizi tehdit ediyor. Deniz Aktaş'ın çizim ve resimleri, insan ve çevresinin birbirini içine düşürdüğü tehlikelere ışık tutan entropi tasvirleri. Sanatçının süregiden *Yokyerler* adlı serisi, kentsel çürümeyi, çevresel çöküşü, yerinden olan veya göç eden insanları ve hem kentlerin hem de doğanın travmatik dönüşümünü yansıtıyor.

Aktaş, bienalde iki küçük ebatlı çalışmasının yanı sıra *Umudun Yıkıntıları* başlıklı iki yeni çizimini de sergiliyor. Yapıtlar, Caspar David Friedrich'in kırılmış bir buz katmanı içinde sıkışıp alabora olmuş bir gemiyi gösteren *Umudun Enkazı* (1823-24) adlı tablosuna gönderme yapıyor. Mürekkeple yapılmış siyah beyaz çizimler, doğada izlerini bırakmış ve onun kayıtsızlığı tarafından yok edilmiş insanların çaresizliğini ortaya koyuyor.

Over the span of a few centuries, we have gone from picturing nature as a site of mystery, hostility and danger, to wreaking an indelible effect on it. Now, nature threatens us as a result. The drawings and paintings of Deniz Aktaş are depictions of entropy, casting light on the reciprocal endangerment of humans and our environment. His ongoing series *No Man's Land* captures urban decay, environmental collapse, human evacuation and migration, and the traumatic transformation of cities and nature alike.

Aktaş presents, along with his smaller works, two new drawings called *The Ruins of Hope*. The work alludes to Caspar David Friedrich's painting *The Wreck of Hope* (1823–24), depicting a capsized ship lying within a broken ice sheet. The black and white drawings, done in ink, convey the desolation of humans who have made their mark on nature and are obliterated by its indifference.

Özlem Altın

33

1977, Goch, Almanya. Berlin, Almanya'da yaşıyor.
1977, Goch, Germany. Based in Berlin, Germany.

Her An bir Geçit (Jurema), 2019

Each Moment is a Portal (Jurema), 2019

Özlem Altın, genellikle nesneler, fotoğraflar ve başka görsel malzemelerle yeniden harmanladığı, temellük edilmiş ve kendinden menkul bir imge dünyasına dayanan, mekâna özgü yerleştirmeleriyle tanınıyor. Sanatçı bu yerleştirmelerinde, var olan anlatıları farklı bir amaca hizmet edecek biçimde baştan düzenliyor. Altın'ın İstanbul Bienali için hazırladığı eseri de dahil olmak üzere bu anlatıların pek çoğu, sanatçının bir aktarım, iletişim, yankı, yansıma ve geribildirim alanı olarak gördüğü insan bedeniyle ilgileniyor. Sanatçı izleyiciye, bedenlerimizin bize sürekli bilgi ve işaretler gönderdiğini, dokunma duyusunun ise iletişimin olmazsa olmaz bir yönü olduğunu hatırlatıyor. "Geçiş" anlarını vurgulayan bu yeni çalışması, başka alanlara açılan alanlar olarak portallar nosyonunu da ele alıyor. Sanatçıya göre bedenin kendisi de bir portal ve portalların bir özelliği de teslimiyet gerektiriyor olmaları.

Özlem Altın is known for her site-specific installations that draw from appropriated and self-made imagery, which she often recombines with objects, photographs and other visual material. In this way, narratives are repurposed and rearranged into new narratives. Many of these stories, including Altın's work for the Istanbul Biennial, are concerned with the human body, which she sees as a site of transfer, communication, resonance, reflection and feedback. Our bodies, she notes, are constantly informing us and signifying to us, and the sense of touch is a crucial aspect of communication. Her new work, which emphasises moments of 'passage', also takes up the notion of portals: sites that open up to other sites. She has said that the body is itself a portal, and that one aspect of portals is that they require an element of surrender.

Anzo (José Iranzo Almonacid)

42

1931, Utiel, İspanya. 2006'da Valencia, İspanya'da yaşamını yitirdi.
1931, Utiel, Spain. Died in 2006 in Valencia, Spain.

Tecrit 10, 1967

Aislamiento 10, 1967

Despite the connectivity of global communication and exchange, Western society is increasingly atomised and polarised. This fact was noted as early as the 1960s by Anzo (José Iranzo Almonacid), founding member of the artistic group Estampa Popular, which activated against Spanish dictator Francisco Franco. He commented: 'Isolation is suffered by the person in charge of the computers.'

Anzo's works span painting, design and sculpture, and depict alienation within the technological formatting of contemporary life. His *Aislamiento* (Isolation) series of paintings captures anonymity, alienation and estrangement in a cold, indifferent world marked by informatics and corporations. In *Aislamiento 14* (1968) – painted in grey monochrome – an anonymous man wearing a suit stands within a ring of ominous, block-like structures resembling tape recorders and broadcast machines.

Such works, made during the stirrings of 1968, cast doubt on the revolutionary potential of technocratic activity. Their depiction of echo chambers and isolation prefigure communication crises in our age of media polarisation and social media.

Küresel iletişim ve mübadelenin kurduğu bağlantısallığa rağmen Batı toplumu gitgide daha fazla atomizasyon ve kutuplaşmaya doğru sürükleniyor. Bu gerçek, İspanyol diktatör Francisco Franco'ya karşı eylemlere girişen sanat grubu Estampa Popular'ın kurucu üyesi Anzo (José Iranzo Almonacid) tarafından daha 1960'larda dile getirilmişti: "Tecrit duygusundan çeken, bilgisayarlardan sorumlu olan kişidir."

Anzo'nun yapıtları, resim, tasarım ve heykele uzanıyor ve çağdaş yaşamın teknolojik yapılanması içindeki yabancılaşmayı tasvir ediyor. *Aislamiento* (Tecrit) adını taşıyan resim serisi, bilişim teknolojilerinin ve şirketlerin biçimlendirdiği soğuk, kayıtsız bir dünyadaki anonimliği, kopukluğu ve yabancılaşmayı ortaya koyuyor. Gri monokrom resmedilmiş *Aislamiento 14*'te (1968) kim olduğu belli olmayan takım elbiseli bir adam, kasetçalarlara ya da yayın cihazlarına benzeyen uğursuz, blok gibi yapıların oluşturduğu bir çemberin içinde duruyor.

1968'in civcivli günlerinde üretilmiş olan bu gibi yapıtlar, teknokratik faaliyetin devrimci potansiyeline duyulan inancı sarstı. Bu resimlerdeki yankı odaları ve tecrit tasvirleri, medya kutuplaşmasının ve sosyal medyanın damgasını vurduğu çağımızın iletişim krizlerinin de habercisiydi.

Pia Arke

50

1958, Ittoqqortoormiit, Grönland.
2007'de Kopenhag, Danimarka'da yaşamını yitirdi.
1958, Ittoqqortoormiit, Greenland.
Died in 2007 in Copenhagen, Denmark.

İsimsiz (Küçük karanlık kutu), 1988-1990 civarı

Untitled (Small camera obscura), c. 1988-1990

Pia Arke, Danimarka ile Grönland arasındaki etnik ve kültürel ilişkileri inceleyen Danimarkalı ve Grönlandlı bir ressam, fotoğrafçı ve yazardı. Çoğunlukla peyzaj fotoğrafçılığı ve resimle uğraşan Arke, 1979'a kadar Danimarka işgali altında kalan Grönland'ın sömürge tarihini yorumlarken hasret, hafıza ve tarihsel travma gibi konulara değindi. Yerli kültürüyle ilgili basite indirgeyici anlayışları bertaraf etmek için "etno-estetik" adını verdiği yaklaşımı geliştirdi. Sanatçı, yaklaşık 1992'ye tarihlenen *Eski Okul Haritası* adlı eseri için Kuzey Atlantik'in İngilizce dilinde bir haritasını alıp kurşunkalemle üstüne notlar düştü.

Sanatçının *Hayali Memleketler namı diğer Dünyanın En Uç Noktası namı diğer Dundas "Önceki Uç Nokta"* (1996/2003) adlı çalışmasındaki dört fotoğraf, neredeyse ıssız bir peyzajdaki evleri gösteriyor. *Efsane I-II-III-IV* (1999) serisi ise Grönland haritalarından meydana gelen beş kolaj ile aile fotoğraflarından oluşuyor; bunlar pirinç, şeker ve kahve gibi ürünlerden numunelerle kat kat sıralanıyor. Arke böylece akrabalık, metalaştırma ve sömürgeciliğin nasıl üst üste bindirilmiş olduğunu gözler önüne seriyor.

Pia Arke was a Danish-Greenlandic painter, photographer and author who examined the ethnic and cultural relationships between Denmark and Greenland. She often worked with landscape photography as well as paintings, looking at the colonial history of Greenland, which until 1979 was occupied by Denmark, and invoking such topics as longing, memory and historical trauma. She developed what she called an 'ethno-aesthetics' to surpass simplistic understandings of indigeneity. For her *Old School Map* (c. 1992) she appropriated an English-language map of the North Atlantic, which she annotated in pencil.

The four photographs in *Imaginary Homelands alias Ultima Thule alias Dundas "The Old Thule"* (1996/2003) presents houses in a near-desolate landscape, while the *Legend I-II-III-IV* (1999) series comprises five collages of maps of Greenland, as well as family snapshots, which are layered with samples of commodities including rice, sugar and coffee, showing the imbrication of kinship, commodification and colonialism.

Korakrit Arunanondchai

30

1986, Bangkok, Tayland. New York, ABD ve Bangkok, Tayland'da yaşıyor.
1986, Bangkok, Thailand. Based in New York, USA and Bangkok, Thailand.

with history in a room filled with people with funny names 4, 2017

tarihle birlikte tuhaf isimli insanlarla dolubir odada 4, 2017

Korakrit Arunanondchai's work is a vibrant, expressive exploration of history, identity and self-representation amid global capitalist and cultural transfers. Steeped in hybrid styles, media and histories, Arunanondchai's work examines cross-cultural exchanges between his native Thailand and Western culture, investigating such phenomena as industrial processes, family histories and contemporary spiritualism or animism.

Arunanondchai presents a series of paintings along with his video, *with history in a room filled with people with funny names 4*, which sets into relation two historical events: the rise of Donald Trump, and the death of the king of Thailand. The film takes us through protest and mourning events, an epistolary exchange with a drone spirit called Chantri, as well as a depiction of the artist's grandmother, who is experiencing early dementia, and thus the loss of memory and materiality around her. The grandmother comes to stand for a familiar experience of material and semantic blockage amid political upheaval and technological changes in everyday life. 'Will you find beauty in this sea of data?', the artist asks, 'We left it behind just for you'.

Korakrit Arunanondchai'ın yapıtları, küresel kapitalist ve kültürel aktarımlar içinde tarih, kimlik ve öztemsile dair canlı, anlamlı bir araştırma. Melez üslup, mecra ve tarihçelerin bir araya geldiği bu çalışmalarda Arunanondchai, endüstriyel süreçler, aile tarihçeleri ve çağdaş spiritüalizm veya animizm gibi fenomenleri memleketi Tayland ile Batı arasındaki kültürel alışverişler çerçevesinde sorguluyor.

Arunanondchai'ın bir seri resminin yanı sıra sunduğu *tarihle birlikte tuhaf isimli insanlarla dolu bir odada 4* adlı yapıtı, iki tarihsel olayı ilişkiye sokuyor: Donald Trump'ın yükselişi ve Tayland kralının ölümü. Filmde protesto ve yas etkinliklerini, sanatçının Chantri adında bir *drone*un ruhu ile mektuplaşmalarını, erken yaşta bunayarak hafızasını ve maddi dünyayla ilişkisini yitiren büyükannesini izliyoruz. Büyükannenin yaşadığı, gündelik hayatın siyasi curcunası ile teknolojik değişimlerin ortasında, bize tanıdık gelen bir maddi ve semantik tıkanmışlık. "Bu veri denizinde güzelliği bulabilecek misin?" diye soruyor sanatçı, "Onu sırf senin için bıraktık arkamızda."

Ozan Atalan

9

1985, Gelibolu, Türkiye. İzmir ve İstanbul, Türkiye'de yaşıyor.
1985, Gelibolu, Turkey. Based in Izmir and Istanbul, Turkey.

Monokrom, 2019

Monochrome, 2019

İnsanların sürdürdüğü inşa faaliyetleri, çevresel yıkımın baş sorumlusu. Tek başına beton üretimi bile dünya çapında karbondioksit salınımlarının yüzde beşinden mesul. Ozan Atalan'ın 16. İstanbul Bienali için hazırladığı çalışma, insanların yayılım faaliyetlerinin bedelini odağına alıyor ve uygarlığın sınır tanımadan büyümesi ile doğanın ortadan kalkması arasında bağlantı kuruyor.

Monokrom (2019) adlı yerleştirme, İstanbul'un içindeki ve civarındaki manda yaşam alanlarının yok olmasından yola çıkıyor. Dünyanın en büyük havalimanı olmaya soyunan yeni İstanbul havalimanının ve Boğaz'a üçüncü bir köprünün inşa edilmesi, bölgeye özgü bu canlı türünün yaşam alanlarını kaybetmesine neden oldu. Atalan'ın yerleştirmesinde, belgesel nitelikli bir video, mandaların Kemerburgaz'daki yaşam alanlarını ve inşaat çılgınlığının bu alanları nasıl yok ettiğini gösteriyor.

Yerleştirmenin aynı odada bulunan heykel bileşeninde, gerçek bir manda iskeleti ile dallar ve taşlar betona, yapıştırıcıya ve toprağa batmış halde görünüyor. İnsanların inşaat faaliyetlerinin ve aşırı üretimin doğayı öldürmesinin, canlıların yaşam alanlarını yok edişinin bir sembolü olan bu imge, özellikle beton üretimi ve kullanımında ilk beş ülke arasında yer alan Türkiye'de daha da fazla anlam kazanıyor.

Human construction is directly implicated in environmental destruction. Concrete production alone contributes five percent of annual carbon-dioxide emissions worldwide. Ozan Atalan's work for the 16th Istanbul Biennial looks at the cost of human activities of expansion, and responds speculatively to boundless civilisation growth and the eradication of nature.

The installation *Monochrome* (2019) takes its point of departure from the destruction of water buffalo habitat in and around Istanbul. Construction of a new Istanbul airport – namely the biggest in the world – and a third bridge across the Bosphorus have displaced this species endemic to the region. In Atalan's installation, a documentary video shows the water buffaloes' native homes in Kemerburgaz and the building frenzy leading to their destruction.

In the same room, a sculptural component of the installation shows a real water buffalo skeleton, branches and stones, immersed in concrete, glue and soil. It is an emblem of natural imperilment and habitat destruction in light of human construction and super-production, especially in Turkey, a top-five nation in concrete production and use.

Charles Avery

39

1973, Oban, Birleşik Krallık. Londra ve Mull, Birleşik Krallık'ta yaşıyor.
1973, Oban, United Kingdom. Based in London and Mull, United Kingdom.

İsimsiz
(Dokuzuncu Tezgâh,
Deniz kestaneleri ile)
1+1, 2017

Untitled
(Ninth Stand with Urchins)
1+1, 2017

Adalar çok uzun zamandır insanlığın imgeleminde başkalığın, tecridin ve ütopyanın simgeleri olarak mevcut. Sanatçı Charles Avery, 2005'ten bu yana kişisel deneyimine, felsefi söyleme ve sanatsal hayal gücüne dayanarak epik, kurmaca bir ada yaratmakta. Liman şehrinin adı Onomatopoeia olan Ada'nın sakinleri, çeşit çeşit karakterden oluşuyor; bunların arasında adını Immanuel Kant'ın Noumenon'undan alan, varlığı henüz teyit edilmemiş bir yaratık, Bay İmkânsız adında kötücül bir karakter ve ("dokuzuncu" olarak anılan) pek çok yılanbalığı var.

Avery'nin büyük ölçekli yerleştirmesi bir balık pazarındaki tezgâhları andırıyor ve Ada'nın çeşitli yönlerini ve mitolojisini parklarından para birimine ve sakinlerine kadar tüm özellikleriyle gösteriyor. Proje, çizimlerle –üfleme camdan, çelikten ve diğer malzemelerden yapılmış– denizhıyarlarına, medusamsı yaratıklara ve çırpı denizkestanelerine benzeyen pek çok heykelsi nesneyi bir araya getiriyor. Avery'nin felsefi pratiği, Nicolas Bourriaud'nun "ötekiliklerin, tekilliklerin ve başkalıkların çokluğu" olarak tanımladığı zenoloji için bir deneme zemini olarak görülebilir. Belirsiz bir dünyada radikal ötekilik ve farklılığı nasıl hayal ve inşa edebilir ve onlarla nasıl ilişkiye geçebiliriz?

Islands have long persisted in the human imagination as symbols of alterity, isolation and utopia. Since 2005, the artist Charles Avery has been creating an epic, fictional island, drawing on personal experience, philosophical discourse and artistic imagination. The Island, whose port city is called Onomatopoeia, is populated by a motley group of characters, including a beast named after Immanuel Kant's Noumenon, whose existence is unconfirmed, a mischievous character called Mr Impossible, and numerous eels (termed 'ninth').

Avery's large-scale installation resembles the stalls of a fish market and depicts various aspects of The Island and its mythology, from public gardens, to the currency, to the townsfolk. The project encompasses drawings and numerous sculptural objects (made from hand-blown glass, steel and other media), resembling sea cucumbers, medusa-like creatures and spindly urchins. Avery's philosophical practice can be seen as a testing ground for a xenology, which Nicolas Bourriaud defines as a 'multiplicity of othernesses, singularities and alterities'. How can we picture, construct and engage with radical otherness and difference in an uncertain world?

Radcliffe Bailey

36

1968, New Jersey, ABD.
Georgia, ABD'de yaşıyor.
1968, New Jersey, USA.
Based in Georgia, USA.

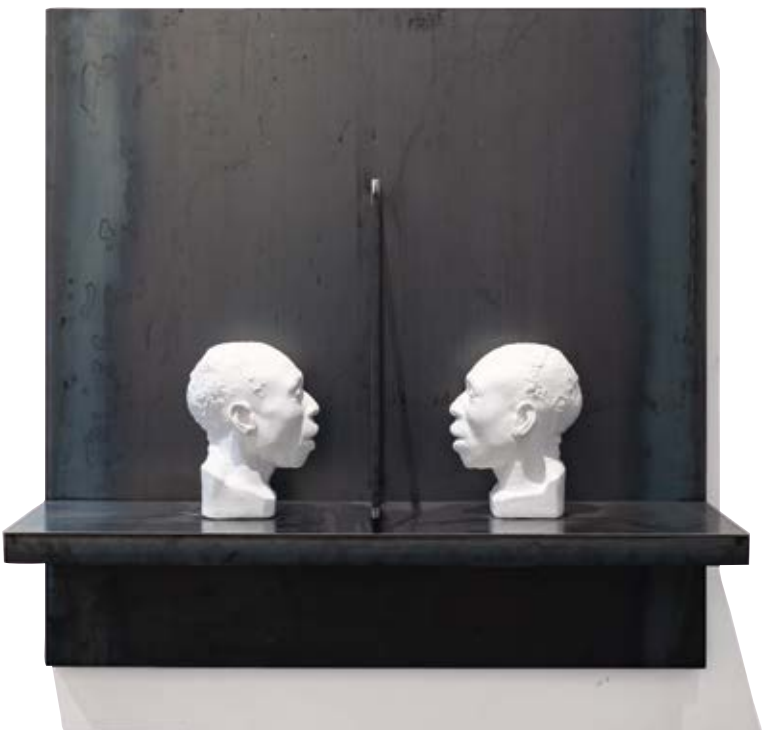

İsimsiz, 2019

Untitled, 2019

Radcliffe Bailey, çalışmalarında soy ve ırk, göç ve yolculuk, bireysel ve kolektif tarih gibi konuları ele alıyor. ABD'de yaşayan ve Afrika'daki köklerinin mirasından etkilenen Bailey, resim ve heykellerinin birçoğunda esaret ve kölelik tarihi, Atlantik Köle Ticareti, güncel diaspora ilişkileri, yerinden edilme ve travma temaları üzerine kafa yoruyor.

Bailey'nin İstanbul Bienali'nde sergilediği çalışma, hem nesiller boyunca yaşanmış travmaları hem de bu tarihçeleri anlama veya aşma yöntemlerini ele alıyor. Sanatçının bienal için hazırladığı ahşap tekne, Avrupalıların köleleştirdikleri Afrikalıları Batı'ya götürmek için bindirdikleri gemilere gönderme yapıyor. Metal yapılar üzerine yerleştirilmiş yedi siyah insan büstünün bulunduğu tekneye iki ses yerleştirmesi eşlik ediyor. Bunlardan biri, zamansallık ve aşkınlıkla ilgili radikal görüşleri olan, Afro-Fütürist "uzaylı" Sun Ra Arkestra'nın bir şarkısı. İkincisi ise Senegal'de tekne inşa eden işçilerin konuşmalarından ve sahile vuran okyanus dalgalarının seslerinden oluşuyor.

The work of Radcliffe Bailey reflects on topics such as ancestry and race, migration and travel, linking individual and collective history. A US-based artist influenced by his African heritage, Bailey reflects in many of his paintings and sculptures on the history of bondage and slavery, the Middle Passage (under which Africans were transported westward), contemporary diasporic relations, and themes of displacement and trauma.

Bailey's work for the Istanbul Biennial draws from both generational traumas and ways of understanding or overcoming these histories. His contribution is a wooden boat that refers to the ships on which enslaved Africans were transported to the West by Europeans. The ship includes seven busts of black figures, placed on metal structures. The piece also features two audio installations: one is a song by the Afro-Futurist 'extra-terrestrial' Sun Ra Arkestra, with its radical understanding of temporalities and transcendence. The second is comprised of the voices of workers building boats in Senegal and the sound of ocean waves lapping the shore.

Rebecca Belmore

1

1960, Uppsala, Kanada.
Toronto, Kanada'da yaşıyor.
1960, Uppsala, Canada.
Based in Toronto, Canada.

Su Kütlesi, 2019

Body of Water, 2019

Rebecca Belmore, yapıtlarında sömürgeci baskı, çevre ve yerli haklarını göz önünde tutarak, ihmal edilmiş, terk edilmiş ya da bastırılmış topluluklarla ilgili sorunları ele alıyor. Lac Seul yerli topluluğunun bir üyesi olan Belmore, 1990'da Kanada'da Québec'e bağlı Oka belediyesi ile Mohawk halkı arasında patlak veren Oka Krizi'nin ardından, yerli toplulukların sesini duyurabilmek için ahşaptan devasa bir megafon yerleştirmesi tasarladı. Bu çalışma, istimlak edilen Mohawk topraklarına golf alanı yapılması teklifi üzerine çıkan ve Oka Krizi olarak anılan silahlı çatışmalara verilmiş cüretkâr, doğrudan bir tepkiydi.

Belmore'un *Su Kütlesi* (2019) adlı yapıtı, geçiş, kesişmeler ve dışlama üzerine söz söyleyen bir heykel. Yapıt, alüminyum dökümden brandayla kaplı bir kano. Sanatçı son zamanlarda araştırmalarında Ontario'nun Thunder Bay bölgesine odaklanıyor. Bir süre önce burada bazı yerli gençler ortadan kaybolmuş, daha sonra McIntyre Nehri'nde boğuldukları ortaya çıkmıştı. Hem bir ağıt hem de trajedinin doğurduğu acıya adanmış bir anıt olarak görülebilecek yapıt, nelerin dışlanarak veya bastırılarak görünmez kılındığını soruyor.

In her works, Rebecca Belmore engages issues surrounding overlooked, abandoned or suppressed communities, with an eye to colonialist oppression, the environment, and Indigenous rights. In the wake of the 1990 Oka Crisis between the Mohawk people and the town of Oka, Québec, Canada, Belmore – a member of the Lac Seul First Nation – built an oversize, wooden megaphone installation to give a voice to Indigenous communities. The work was a bold, direct response to the development of a proposed golf course on expropriated Mohawk territory that triggered the armed confrontation known as the Oka Crisis.

Belmore's *Body of Water* (2019) is a sculpture that comments on transition, crossings and exclusion. The work is a canoe that is covered by an aluminum-cast tarpaulin. The artist's recent research has considered Thunder Bay, in Ontario, where several First Nations teenagers have gone missing and been found drowned in the McIntyre River. The work can be seen as a lament and memorial for grief in the face of tragedy, while asking what is excluded or suppressed from visibility.

Dora Budor

2

1984, Zagreb, Hırvatistan.
New York, ABD'de yaşıyor.
1984, Zagreb, Croatia.
Based in New York, USA.

Köken III (Kar Fırtınası),
Köken I (Su İçen Geyik), 2019

Origin III (Snow Storm),
Origin I (A Stag Drinking), 2019

Jacques Attali'nin yazdığı gibi, gürültünün olmadığı yerde hayati hiçbir şey olmaz: iş gürültüsü, insan gürültüsü, hayvan gürültüsü ve alınan, satılan ya da yasaklanan gürültü. Dora Budor'un çalışması, yakınlarda yenilenen bir binadan gelen ses frekanslarını kaydederek bir dizi çevre benzetimli toz odacığına ileten sabit basınçlı bir sistem olarak çalışıyor. Bu frekanslar yaratılan "istikrarsız imgeler" için canlı müzik işlevi görürken, odaların içindeki hava akışları harekete geçirildiğinde çeşitli parçacıklar, tozlar ve pigmentler sürekli olarak havaya kalkıyor ve dolaşıma giriyor. Bu parçacıkların hareketleri ve renk tonları, J.M.W. Turner'ın sanayi kirlenmesi ve volkanik tozun dünyanın atmosferinde yarattığı gözle görünür değişimlerin kültürel olarak ilk portrelerini verdiği söylenen tablolarının kirli atmosferini yeniden canlandırıyor.

Budor'un 16. İstanbul Bienali'nde sergilenen bu yapıtı, megalopollerdeki kirin, atığın ve diğer benzeri aşağılanan doğa formlarının psikocoğrafyasından, tarihsel korumacılık ile sanatsal temsilin kırılganlığından ve iç mekânlarda kullanılan teknik sistemlerin enerjiye bir toplumsal iktidar biçimi olarak bağlanan melez doğa formları üretme biçimlerinden ilham alıyor.

Nothing essential happens in the absence of noise, as Jacques Attali writes: work noise, noise of man, noise of the beast, and noise bought, sold, or prohibited. Budor's work exists as a homeorhetic system that records sound frequencies from a renovation process nearby, and transmits them to a series of environmental dust chambers. These frequencies act as a live score for the creation of 'unstable images'; activating the air flows inside the chambers, diverse particulates, dusts and pigments are continuously lifted and circulated in the air. Their movements and hues are reanimated from the polluted atmospheres of J.M.W. Turner's paintings, which are said to be the first time that the visible changes in the Earth's atmosphere, due to industrial pollution and volcanic dust, were portrayed in culture.

Budor's work for the 16th Istanbul Biennial draws on psychogeographics of dirt, waste, and other denigrated forms of nature in the megalopolises, the vulnerability of historical preservation and artistic representation, and the ways in which technical systems within interiors produce hybrid forms of nature, which correlates to energy as a form of social power.

Johannes Büttner

8

1985, Frankfurt am Main, Almanya.
Amsterdam, Hollanda'da yaşıyor.
1985, Frankfurt am Main, Germany.
Based in Amsterdam, the Netherlands.

Başka bir yaşam olasılığı kendisini yanan bir polis arabasında doğrudan, arkadaşlarımın yüzlerinde ise dolaylı olarak ifade eder, 2019

The possibility of another life expresses itself directly in a cop car on fire and obliquely in the faces of my friends, 2019

Çin'in mezara gömülü, terakota askerlerinin zamanından günümüze kadar yöneticiler kitleleri hep kullanageldi, ama bu kitlelerin iktidarı kinetik değil, göstergesel güçlerinden geliyordu. Darbe indirmiyor, yaralamıyor, ateş etmiyorlardı; ama şaşırtıyor, etkiliyor ve kitlesel koreografileri ile ikna ediyorlardı. Çağdaş medya ekolojimiz de kitleleri harekete geçiriyor, ama bizim siborg bedenlerimiz birbirinden kopuk, zaman ve uzamda dağılmış halde. Yine de bedenlerimiz, bir internet ajanları ordusuyla girdiğimiz toplumsal-üstü etkileşimlerin kapanına kısılmış halde ekranlara eğiliyor, parmak kaydırıyor, tıklıyor, bakıyor.

Johannes Büttner'in Hannah Black'ten bir alıntıyla, *Başka bir yaşam olasılığı kendisini yanan bir polis arabasında doğrudan, arkadaşlarımın yüzlerinde ise dolaylı olarak ifade eder* (2019) olarak adlandırdığı çalışması, bu gibi şiddet temsillerini ele alıyor. Yerleştirme, farklı topraklardan yoğurulmuş yedi heykelden oluşuyor; her bir heykelin altında bir makinenin iskeleti var. Heykeller, bilimkurgu savaşçıları, toplum polisi ve tepetaklak çevrilmiş terakota askerlerin bir karışımına benziyor. Kontrolü kaybetmiş veya işi şiddete dökmüş bir algoritmalar ve ağlar dünyasına titreşip sarsılarak tepki veriyor, makine suretinde bir Golem'i serbest bırakıyorlar.

From ancient entombed terracotta soldiers until today, rulers have employed masses whose power lay not in kinetic, but in semiotic force. They do not strike, maim or shoot, but dazzle, impress, and persuade with their mass choreographies. Our contemporary media ecology, too, provokes masses; and yet our cyborg bodies are atomised, spatio-temporally dispersed yet simultaneously hunched over screens and swiping, tapping, staring; ensnared in para-social interactions with armies of artificial agents.

Büttner's work, titled *The possibility of another life expresses itself directly in a cop car on fire and obliquely in the faces of my friends* (2019), borrowing from Hannah Black, is concerned with these representations of violence. The installation comprises seven sculptures formed out of different earths, each of which has the skeleton of a machine underneath. The sculptures resemble a mixture between sci-fi warriors or riot police and terra-cotta soldiers turned upside down on their heads. They respond, by starting to vibrate and shake, into a world of algorithms and networks that has lost control or turned violent, unleashing a kind of Golem in the form of a machine.

En Man Chang

35

1967, Taitung, Tayvan.
Taipei, Tayvan'da yaşıyor.
1967, Taitung, Taiwan.
Based in Taipei, Taiwan.

Temelsiz Toprak -
Ljavek Üçlemesi, 2018

Ungrounding Land -
Ljavek Trilogy, 2018

En Man Chang'ın çalışması, giderek kentleşen bir dünyada emekçilerin yaşam koşullarını inceliyor. *Temelsiz Toprak – Ljavek Üçlemesi* (2018) adlı videoda Chang, 1950'lerde kereste, ithalat ve inşaat sektörlerindeki işçi talebi artınca Tayvan'ın kent merkezlerine taşınan yerli prekarya topluluklarına, işbirliği yaptığı Balasasau ailesinin gözünden bakıyor. Kentin fiziksel inşasında kilit bir rol oynadıkları halde Balasasau ailesi, tahta plaka, tabela ve diğer bulunmuş nesnelerden inşa edilen eğreti konutlarda yaşamış. Daha sonraları yerel yönetim oturdukları bu bölgenin başka amaçla kullanılmasına karar vererek oradaki varlıklarını yasadışı ilan etmiş. Chang'ın videosu, kapitalist ve kentsel kalkınmanın itici gücü olduğu halde egemen güçler tarafından görmezden gelinen, çoğu zaman karanlıkta kalan insan emeğine dikkat çekiyor.

En Man Chang's work looks at the conditions of labour in the context of an increasingly urbanised world. In her video *Ungrounding Land – Ljavek Trilogy* (2018), En-Man collaborated with the Balasasau family from Ljavek to depict one of the indigenous precariat communities that moved to urban centres in Taiwan in the 1950s in order to meet the labour demands of the timber, export and construction industries. They lived in makeshift housing spaces built from wooden boards, signs and other found objects, while serving a key role in the physical construction of the city. Later on, the local government repurposed the area, and determined that the community was living there illegally. Chang's video points to the often unseen human labour that drives capitalist and urban development whilst being ignored by its forces.

Monster Chetwynd

54

1973, Londra, Birleşik Krallık. Glasgow, Birleşik Krallık'ta yaşıyor.
1973, London, United Kingdom. Based in Glasgow, United Kingdom.

Hibrit Yaratıklar, 2019

Hybrid Creatures, 2019

Monster Chetwynd, anarşist performansları, oyunları, heykelleri ve resimleriyle tanınıyor. Çalışmalarında çoğu zaman karton, tuvalet kâğıdı, lateks ve boya gibi ucuz malzemelerden üretilen, dikkat çekici ve kasıtlı olarak ilkel bir estetiğe sahip el yapımı kostüm, dekor ve aksesuarlar kullanıyor. Yapıtlarının "sabırsızlıkla üretildiğini" söyleyen sanatçı, işbirliklerine ve kolektif üretime sıcak bakıyor. Cinsellik, grotesk, mizahi ve ürkütücü öğeler yapıtının estetik alametifarikası olarak ön plana çıkmak için birbiriyle yarışıyor.

Chetwynd, İstanbul Bienali için iki ayrı eser hazırladı. Bunların ilki, her biri insansı bir biçime bürünmüş bir yarasa, bir yılan, bir timsah ve bir örümcekten oluşan melez yaratık heykelleri. Sanatçının İstanbul'un sokak kedilerinden ve İtalya'daki Bomarzo Bahçeleri'nden ilham alan ikinci çalışması ise dev bir Gorgon başı şeklinde, hayali, insanı içine çeken kalıcı bir oyun alanı.

Monster Chetwynd is known for her anarchic performances, plays, sculptures and paintings. Her work often features handmade costumes, sets and props, which have a conspicuously and deliberately rudimentary aesthetic, constructed from cheap materials such as cardboard, paper towels, latex and paint. She describes her work as 'impatiently made', and she embraces a notion of collaboration and collective practice. Sexuality, the grotesque, the humorous, and the spooky, all vie for attention in her aesthetic signature.

Chetwynd's contribution to the Istanbul Biennial is in two parts. The first consists of sculptures of hybrid creatures, in which a snake, a crocodile, a spider and a bat all take humanoid form. The second is an imaginative, immersive and permanently installed playground in the shape of a giant Gorgon's Head. The work takes inspiration from the stray cats of Istanbul and the Gardens of Bomarzo in central Italy.

Norman Daly

43

1911, Pittsburgh, ABD. 2008'de, New York, ABD'de yaşamını yitirdi.
1911, Pittsburgh, USA. Died in 2008 in New York, USA.

Llhuros Uygarlığı, 1972

Civilization of Llhuros, 1972

“Hayali uygarlıklar,” diye yazar sanatçı ve eğitimci Norman Daly 1988 yılında, “inançsızlığı ortadan kaldırmaya yönelik yırtıcı bir şehveti paylaşıyor” ve “insanı, onu hissizleştiren gerçeklikten uzaklaştırarak iyileştiriyor.” 2008 yılında ölen Daly, hayatının önemli bir kısmını, Llhuros adında, arkeologlar tarafından “keşfedilmiş”, kurmaca, kadim bir uygarlığı inşa ederek geçirdi. Sanatçı, bu uygarlığı resim, heykel, mimari, şiir, haritalar, mücevherler, kostümler, şarkılar, kalıntılar ve bilimsel araştırmalar gibi pek çok yaratıcı biçimi kullanarak ortaya koydu. Daly, 1972’deki ilk Llhuros sergisini izleyen onyıllar boyunca adak figürleri, tapınak kapıları, dikilitaşlar gibi heykelsi eserlerin yanı sıra, av hayvanı başları ve duvar resimleri de üretti. Her türlü ince fark ve ayrıntıya özen göstererek, Llhuros şiirlerini, ilmi eserlerini ve müziğini yazdı; yazdığı metinleri Llhuros müziğinin, dualarının ve Llhuros dilindeki şarkıların ses kayıtlarıyla bir araya getirdi.

Llhuros toplumu son evrelerinde kumar eğiliminin, barbarlığın ve duyarsızlığın artmasıyla düşüşe geçti. J.R.R. Tolkien’in fantezi dünyalarıyla kıyaslanabilecek, bu benzersiz derinlikteki hayali diyar, tarihin maddeyle kodlanma biçimlerini somutlaştırıyor. Daly’nin projesi bir yandan da kendi hırs ve yaratımlarımızın ve onların taşıdığı nihai düşüş ve yok oluş potansiyelinin de bir alegorisi.

‘Imaginary civilisations’, wrote the artist and educator Norman Daly in 1988, ‘share a predatory lust to annihilate disbelief’ and ‘offer the therapy of escape from numbing actuality’. Daly, who died in 2008, spent many years of his life constructing a fictional, ancient civilisation called Llhuros, ‘discovered’ by archaeologists, which he presented in a multitude of creative forms: painting, sculpture, architecture, poetry, maps, jewellery, costumes, songs, relics and scientific research. Over decades, beginning with the initial exhibition of Llhuros in 1972, Daly constructed sculptural artefacts such as votive figures, temple doors, steles, as well as game trophies and wall paintings. With an eye for nuance and detail, he wrote Llhuroscian poetry, scholarship and music, which united texts with sound recordings of Llhuroscian music, prayers and songs in the Llhuroscian language.

The Llhuroscian society fell into decay in its late stages, experiencing rampant gambling, animalism and apathy. A uniquely deep-rooted imaginary realm – comparable to J.R.R. Tolkien’s fantasy worlds – it embodies the ways in which history is encoded through material. Daly’s project is also an allegory for our own ambitions and creations, and their potential for eventual decline and dissolution.

Mariechen Danz

5

1980, Dublin, İrlanda. Berlin, Almanya'da yaşıyor.
1980, Dublin, Ireland. Based in Berlin, Germany.

Fosilleşen Organlar, 2016/2019

Fossilising Organs, 2016/2019

Mariechen Danz'ın çalışmalarının çıkış noktası insan bedeni, geçirdiği başkalaşımlar ve sıvı girişleri. Heykel, çizim, kostüm ve performans alanlarında üretim yapan sanatçı, tarih, denetim, iletişim ve çekişmeyle yüklü bir alan olarak gördüğü bedenin yarattığı etkilerin ve bıraktığı kalıntıların izini sürüyor.

Danz'ın yerleştirmesi, Haliç tersanesinde bulunanların kopyası olan 2.455 adet tuğladan oluşuyor; bu tuğlaların her birinin üstüne insan organlarının modellerinin ve insan bedeninin imgeleri basılmış. Tuğlalar bedeni ve mimari yapıları temel alan bir semboller sistemi oluşturarak çevremizin oluşumunda insan emeğinin oynadığı rolü vurguluyor. Yerleştirmenin diğer unsurlarını ise yapım süreçlerini cisimleştiren çok sayıda figüratif heykel ve eski rasathanelere ve haritacılık araçlarına gönderme yapan devasa bir ölçüm aleti oluşturuyor. Yapıt, insan formuna ve onun geleceğine dair ileriye dönük bir anlayış kurmak için geçerliliğini yitirmiş bilgi sistemlerine değinirken, tarihin sübjektifliğine de dikkat çekmeyi amaçlıyor.

The work of Mariechen Danz takes the human body, its transmutations and transfusions as a point of departure. Working in sculpture, drawing, costume and performance, she traces the imprints and remnants of the body, which is seen as a fraught site of history, control, communication and contestation.

Danz's installation comprises 2,455 bricks – replicas of those found in the Haliç shipyards in Istanbul – each one imprinted with images using models of human organs and the body itself. The bricks form a glyph-like system based on the body and architectural structures, emphasising the role of human labour in our environment. Other elements within the installation include multiple figurative sculptures embodying processes of formation, as well as an oversized measuring device referencing ancient observatories and cartographic tools. The works draw on vestigial knowledge systems in order to build a projective understanding of the human form and its future, and to call attention to the subjectivity of history.

Jonathas de Andrade

24

1982, Maceió, Brezilya.
Recife, Brezilya'da yaşıyor.
1982, Maceió, Brazil.
Based in Recife, Brazil.

O Peixe (Balık), 2016

O Peixe (The Fish), 2016

Borrowing from storytelling, folklore, ethnography and anthropology, Jonathas de Andrade explores issues surrounding the colonial legacies of Latin American history, its current brutalities and what the artist calls its 'urgencies and discomforts'. De Andrade's 2016 film *O Peixe* (The Fish) was made with a group of fishermen from Piaçabuçu and Coruripe in the Northeast of Brazil. We see them engaging in a ritual involving catching the fish, then tenderly holding their prey to their chests until they stop breathing. Through this gentle pastiche of early ethnographic films, de Andrade comments on human and natural relations, and an entanglement between expressions of care and suffocation. The film also nods to exclusionary systems of narration and documentation that are imbricated in colonialist and ethnographic enterprises, while presenting a form of mythmaking that teases at earlier objectifications and mythologisations.

Hikâye anlatıcılığı, folklor, etnografi ve antropolojiden beslenen Jonathas de Andrade, Latin Amerika tarihinin sömürgecilik mirasını, bölgede yaşanmakta olan şiddet dolu olayları ve kendi deyimiyle "acil meseleler ve huzursuzluklar"ı inceliyor. De Andrade'nin 2016 tarihli filmi *O Peixe* (Balık), Brezilya'nın kuzeydoğusunda yer alan Piaçabuçu ve Coruripe bölgelerindeki balıkçılarla çekilmiş. Filmde balıkçıları bir ritüel gerçekleştirirken görüyoruz: Önce balığı yakalıyor, ardından usulca göğüslerine bastırarak avlarının nefesinin kesilmesini bekliyorlar. Erken dönem etnografik filmlerin nazik bir pastişini yapan De Andrade, burada insan ile doğa ilişkileri özelinde şefkat ile boğma ifadelerinin nasıl iç içe geçebildiğiyle ilgileniyor. Filmin bir yandan da sömürgeci ve etnografik girişimlere özgü anlatı ve belgeleme sistemlerinin dışlayıcı yönüne dikkat çektiği, daha eski nesneleştirme ve mitolojikleştirme girişimlerini alaya alan bir mitleştirme biçimi sunduğu söylenebilir.

Elmas Deniz

11

1981, Bergama, Türkiye. İstanbul, Türkiye'de yaşıyor.
1981, Bergama, Turkey. Based in Istanbul, Turkey.

İsimsiz bir derenin tarihi [Pinna Nobilis], 2019 (üstte)

Kayıp sular, 2019 (altta)

History of a particular nameless creek [Pinna Nobilis], 2019 (above)

Lost waters, 2019 (below)

İstanbul'da yaşayan sanatçı Elmas Deniz, kavramsal çalışmalarında kapitalizmin ve Antroposen'in getirdiği ekolojik değişimlere dikkat çekiyor, suyun tarihine ve geleceğine bakarak doğanın uğradığı tahribatı inceliyor.

Deniz, bienalde ortadan kaybolmuş akarsularla ilgili iki yapıt sergiliyor. İlk yapıt, İstanbul'u topolojik ve coğrafi-tarihi bir alan olarak ele alıyor. İstanbul'un Şişli, Bomonti'den Taksim Meydanı'na kadar olan bölgesini kapsayan üç boyutlu topografik bir rölyef bu. Rölyefte, günümüzde üzerinden yolların geçtiği nehir ve dere yatakları işaretlenmiş. Deniz bu yapıtında da İstanbul'un eski akarsu kollarının, akış, geçim ve hareket rotalarının bir psikocoğrafyasını çıkarmış ve doğanın belirsiz geleceğine dikkat çekmiş.

Deniz'in diğer çalışması da büyüdüğü Bergama yakınlarında, Gryneion adında bir antik kentte bulunan bir dereye odaklanıyor. Bu çalışma, Pinna Nobilis kabukları ve incilerinden, hayvan portrelerinden, dere civarından çıkan sikkeler gibi arkeolojik buluntuların çizimlerinden ve bu sit alanıyla ilgili botanik desenlerinden oluşan çok parçalı bir duvar yerleştirmesi. Yapıt, odağına küçük ve önemsiz olanı alsa da dikkatini doğa veya insan kaynaklı çevresel dönüşüm ve tükenişlere yöneltiyor.

In her conceptual works, the Istanbul-based artist Elmas Deniz calls attention to ecological changes occurring with capitalism and the age of the Anthropocene. She examines the deterioration of nature by looking at the history and future of water.

Deniz is showing two works about disappeared flows of water. The first takes Istanbul as a topological and geo-historical site. It is a three-dimensional topographic relief of Istanbul, spanning the area from Şişli, Bomonti to Taksim Square. On this relief, lost rivers and creeks are marked on the current roads. Her works develop a psychogeography of Istanbul, its earlier tributaries and routes of flow, sustenance and mobility, while pointing to the uncertain future of nature.

Deniz's other piece centres on a creek near which she grew up, on the site of an ancient town, named Gryneion, near Bergama. This work incorporates a wall installation, Pinna Nobilis pearls and shells, portraits of animals, drawings of archaeological findings from around the creek, such as ancient coins, and botanical illustrations relating to this site. The work, while focusing on the small and insignificant, calls attention to natural and human-caused environmental transformations and extinctions.

David Douard

23

1983, Perpignan, Fransa.
Paris, Fransa'da yaşıyor.
1983, Perpignan, France.
Based in Paris, France.

Altın ve gülümseme, 2019

Gold and smile, 2019

David Douard's sculptures draw from a world shaped by commodities and affects that span both the real and virtual worlds and shape our epistemologies. Often using poetry and stray phrases of language, such as material posted privately, on the darknet or on message boards, he transmutes this linguistic detritus into objects and sculptures that are fragmentary, abject-seeming and hybrid. His interests lie in a transference between found objects and words, humans and machines, and in broken or spent technologies, viruses and language forms.

Gold and smile (2019) is a sculpture, suspended from the ceiling, that resembles the Guy Fawkes Anarchist mask, with its exaggerated smirk, or the wide grin of the Joker in *Batman*, streaming with mucus and saliva. Constructed from magnets, aluminum, metal chains, plastic and ceramic, as well as Amazon's cardboard packaging, the work evokes flows of energy, as well as today's high-speed delivery systems, online comment threads and algorithmic predictive technologies. The Biennial also presents a video work by the artist.

David Douard'ın heykelleri, hem gerçek hem sanal evrenlere uzanan ve epistemolojilerimizi şekillendiren meta ve duygulanımların kurduğu bir dünyadan ilham alıyor. Douard, sıklıkla şiiri ve *darknet*e veya mesaj panolarına yollanmış gizli iletiler gibi sıradan cümleleri kullanarak bu dilsel döküntüleri parçalı, iğrenç (*abject*) görünümlü, melez nesne ve heykellere dönüştürüyor. Sanatçı, bulunmuş nesnelerle kelimeler, insanlarla makineler, virüsler ve dil biçimleri veya bozuk ya da miadını doldurmuş teknolojiler arasındaki aktarımlara ilgi duyuyor.

Altın ve gülümseme (2019), tavandan sarkan bir heykel; abartılı ve alaycı gülümsemesiyle Guy Fawkes'ın anarşist maskesini ya da salya sümük içindeki kocaman sırıtışıyla *Batman*'deki Joker'ı andırıyor. Mıknatıslardan, alüminyumdan, madeni zincirlerden, plastik ve seramikten ve Amazon alışveriş sitesinin karton kargo kolilerinden yapılmış olan bu heykel, hem enerji akışlarını hem de günümüzdeki hızlı teslimat sistemlerini, internetteki yorum zincirlerini ve algoritmik öngörü teknolojilerini düşündürüyor. Bienal, sanatçının bir video eserine de yer veriyor.

Evru/Zush

40

1946, Barselona, İspanya.
Barselona, İspanya'da yaşıyor.
1946, Barcelona, Spain.
Based in Barcelona, Spain.

Varuno Dovist, 1990

Binlerce yıldır, bilgi ve bilimsel sistemler insanları merkeze koydu: *Homo Mensura*, yani her şeyin ölçüsü insandır. Ancak günümüzün transhümanist anlayışı, insan merkezciliğe temkinli yaklaşıyor.

Evru ve Zush, alternatif bilgi sistemlerine, spekülatif felsefelere, mistisizme ve terapiye başvurarak çeşitli sanatsal faaliyetlerde bulunan Alberto Porta'nın kullandığı takma isimler. 1968'de Porta Zush oldu ve bayrağıyla, alfabesiyle, para birimiyle eksiksiz bir hayali evren yarattı. Sanatçı 2001'den bu yana ise, benmerkezci insan öznesinin miras alınan bilgi sistemlerini aşan hayali dünya inşalarını araştırdığı yapıtlarını Evru adıyla sergiliyor. *Dört Aylı Gezegen* (2014), parlak renklerle, dört ayın bulunduğu kozmik bir peyzajı tasvir ediyor. *Rosudra* (1991), Rorschach testlerinin sürrealist ikonografisini çağrıştırıyor. Hem psikedelik hem de ezoterik *Evrenden Gelen Mektup* serisi (2002), *Varuno Dovist* (1990) ve *Kalina Dafic* (1990–91) gibi yapıtlar ise, insanın sınırlı bakış açısının ötesinde figürasyon ve algı ifadeleri olarak görülebilir.

For millennia, knowledge and scientific systems placed humans at the centre: *Homo Mensura*, man is the measure. Today, transhumanist perspectives cast doubt on human centrality.

Evru and Zush are the names under which Alberto Porta has presented his diverse spheres of artistic activity, drawing on alternate knowledge systems, speculative philosophies, mysticism and therapy. In 1968, Porta became Zush and constructed an imagined universe, complete with flag, alphabet and currency. Since 2001, the artist has shown work as Evru, examining the construction of imagined worlds, going beyond the inherited knowledge systems of the first-person human subject. *El Planeta de las cuatro lunas* (*The Planet of Four Moons*) (2014) depicts, in garish colour, a cosmic landscape of four moons. *Rosudra* (1991) suggests surrealist iconography or Rorschach tests. Works such as the *Carta de l'univers* series (2002), *Varuno Dovist* (1990), and *Kalina Dafic* (1990–91) – alternatingly psychedelic and esoteric – can be seen as expressions of figuration and perception beyond the limited standpoint of the human.

Feral Atlas Collective

6

Jennifer Deger (1962, Sidney, Avustralya), Victoria Baskin Coffey (1985, Newcastle, Avustralya), Feifei Zhou (1992, Jiangsu, Çin), Anna Tsing (1952, San Francisco, ABD)
Jennifer Deger (1962, Sydney, Australia), Victoria Baskin Coffey (1985, Newcastle, Australia), Feifei Zhou (1992, Jiangsu, China), Anna Tsing (1952, San Francisco, ABD)

Russell Ngadiyali Ashley, Yätj Garkman [Habis Kurbağa], 2018

Russell Ngadiyali Ashley Yätj Garkman [Evil Frog], 2018

Feral Atlas Collective (Yabanıl Atlas Kolektifi), insanların kurduğu altyapıların öngörülememiş etkilerini incelemeyi hedefleyen yüzden fazla biliminsanı, hümanist ve sanatçıyı bir araya getiriyor. Antroposen'in süreçlerine yönelik disiplinler ötesi bir bakış açısı geliştiren kolektif, plantasyonlar, nakliye yolları, fabrikalar, barajlar, elektrik santralleri ve sondaj makineleri gibi sıradan, normal kabul ettiğimiz altyapıların ne kadar ölümcül etkileri olduğunu ortaya koyuyor. Yabanıl Atlas'a göre bu etkiler, Antroposen'in ürünleri.

Yabanıl Atlas'ın İstanbul'da sergilenen henüz tamamlanmamış bu en büyük çalışması, görsel antropologlar Jennifer Deger ile Victoria Baskin Coffey, mimar Feifei Zhou ve ünlü antropolog Anna Tsing'in küratörlüğünde, üç parça halinde hazırlanmış. Sergide sunulan çeşitli raporlardan her biri belli bir yabanıl (*feral*) varlığa odaklanıyor. Bunlar arasında Endonezya'da bir sondaj kulesinin yakınında ortaya çıkan bir çamur volkanı, 19. yüzyılda Bengal deltasına kurulan demiryolu altyapısı neticesinde aşırı derecede çoğalan su sümbülleri, Kuzey Buz Denizi'nin dibindeki gürültü kirliliği ve Pasifik Okyanusu'ndaki plastikler bulunuyor.

Feral Atlas Collective unites more than a hundred scientists, humanists and artists to examine the un-designed effects of human infrastructures. Creating a transdisciplinary view of Anthropocene processes, the collective shows how ordinary, taken-for-granted infrastructures such as plantations, shipping routes, factories, dams, power stations and drilling rigs produce feral effects. These effects, Feral Atlas argues, are products of the Anthropocene.

For Istanbul, their major work-in-process is curated in three parts by visual anthropologists Jennifer Deger and Victoria Baskin Coffey, together with architect Feifei Zhou and renowned anthropologist Anna Tsing. A number of reports will be on display, each focusing on a particular feral entity. These include a mud volcano that emerged next to a drilling rig in Indonesia, water hyacinths that have affected the Bengal Delta as a result of nineteenth-century railway infrastructure, underwater noise pollution in the Arctic and marine plastics in the Pacific Ocean.

Simon Fujiwara

16

1982, Londra, Birleşik Krallık.
Berlin, Almanya'da yaşıyor.
1982, London, United Kingdom.
Based in Berlin, Germany.

Dünya Çok Küçük
(Hapishane), 2019

It's a Small World
(Jailhouse), 2019

Simon Fujiwara, tema ve eğlence parkları için araç ve düzenek üretenlerden balmumu heykel yapanlara, moda fotoğrafçıları ve reklam şirketlerinden ailesine ve arkadaşlarına kadar çok sayıda insanla işbirliği içinde çalışıyor. Farklı tekniklerle ürettiği çalışmaları maddi nesnelerin ve imgelerin, kurumlar, reklamlar, ekonomik etkenler, eğlence sektörü ve anıtlar vasıtasıyla nasıl tarihin taşıyıcısı ve kendini anlamanın aracı haline geldiğini irdeliyor.

Fujiwara, İstanbul yakınında bir lunapark düzeneği imalatçısının çöp kutusunda kısmen yıpranmış halde çok sayıda pop ikonu figürünü keşfettiğinde, İstanbul Bienali için hazırladığı proje olan *Dünya Çok Küçük*'ün tohumları atılmış oldu. Fujiwara bu figürleri kurtararak on üç mimari maketle bir araya getirdi. Bu heykelsi eserlerde *Batman* filmindeki Joker karakterinin yüzü dairesel bir hapishane binasının ortasında yer alıyor. Bir yıldız mimarın elinden çıkma müze binası Disney karakterlerinin yıkıntıları arasına yerleştirilmiş. Iron Man karakterinin gövdesinin içineyse bir hastane iliştirilmiş; böylelikle gündelik sivil mimarinin işlevleri kitlesel eğlence dünyasının simgeleriyle birbirine karışmış. Fujiwara'nın minyatür şehri, fantezinin ve gerçeklerden kaçışın gündelik hayatımızın temel yapılarına nasıl sirayet ettiğine ve bu durumun küresel kapitalizmin vahşi faydacılığını sıklıkla nasıl maskelediğine dikkat çekiyor.

Simon Fujiwara works with a range of collaborators from theme park-ride producers, wax-figure makers, fashion photographers and advertising companies to family and friends. His varied practice explores the ways in which material objects and images have become carriers for history and self-understanding, mediated by institutions, advertising, economic factors, attractions and monuments.

It's a Small World, Fujiwara's project for the Istanbul Biennial, began after he discovered a large quantity of semi-ruined figures of pop icons in the trash of an attractions manufacturer near Istanbul. He salvaged these figures and combined them with thirteen architectural miniatures. A prison rotates around the face of the Joker from *Batman*, a starchitect-designed museum is placed among the ruins of Disney characters, and a hospital is embedded into the carcass of Iron Man – the functions of everyday civic architecture are blended with symbols from the mass-entertainment world. Fujiwara's miniature city draws attention to the ways in which fantasy and escapism have bled into the core structures of our everyday lives, often masking the brutal pragmatism of globalised capitalism.

Anna Bella Geiger

12

1933, Rio de Janeiro, Brezilya. Rio de Janeiro, Brezilya'da yaşıyor.
1933, Rio de Janeiro, Brazil. Based in Rio de Janeiro, Brazil.

Yaklaşık, 2006/2019 *Circa, 2006/2019*

Anna Bella Geiger, felsefeye olan merakından beslenerek ürettiği yapıtlarında, heykel, baskı, çizim, kolaj, yerleştirme ve video gibi pek çok mecrayı kullanıyor. Kartografik formlarla, temsille ve tarihsel anlatılarla ilgilenen sanatçı, mekân, tarih ve coğrafyayı kapsayan epistemolojik sorunları araştırıyor.

Geiger'in *Yaklaşık* (2006) başlıklı yerleştirmesi, bir anlatısallaştırma biçimi olarak arkeoloji ve paleontolojinin tarihlendirme alışkanlıklarını tartışmaya açıyor. Yapıt, piramidal yapıları, taşları ve yıkıntılarıyla bir arkeolojik sit alanını andırsa da aslında uydurma. Fakat insanlar geçmişi tarihselleştirmeye niyetlendikleri her an onu çarpıtmaya da hazır olmuyor mu? Bu çalışma –tektanrılı dinlerin doğduğu Ortadoğu'ya da göz kırparak– tarihsel anlatıların inşasına ve bizim onların güzergâhlarını anlamaktaki yetersizliğimize dikkat çekiyor. Sanatçının kelimeleriyle: "Zamanın yeniden inşasında doğrular çok belli olmayabilir, ama içerik bellidir."

Anna Bella Geiger's work, informed by her engagement with philosophy, embraces many media, including sculpture, prints, drawings, collages, installations and videos. Interested in cartographic forms, in representation, and in historical narratives, she investigates epistemological questions surrounding place, history and geography.

The installation *Circa* (2006) questions the convention of dating in archaeology and paleontology, as a form of narrativisation. The work resembles an archaeological site with pyramidic structures, rocks and ruins, yet it is a fabrication, showing how humans' intention to historicise the past can also distort it. The work – with its intimations of the Middle East, the region where monotheism was born – calls attention to the construction of historical narratives, and our imprecise understanding of their trajectories. The artist has written, 'facts may be imprecise in the reconstitution of time, but the content is precise.'

Ernst Haeckel

47

1834, Potsdam, Prusya'da Jena, Almanya'da yaşamını yitirdi.
1834, Potsdam, Prussia. Died in 1919 in Jena, Germany.

Polycyttaria, 1899-1904

Deniz Tavşanı, 1899-1904

Ernst Haeckel, 19. yüzyılda yaşamış ve 1919'da ölmüş bir fizyolog, anatomi hocası, biliminsanı ve çizer. Haeckel, *ekoloji* kavramını, yani canlı varlıklar arasındaki ilişkileri inceleyen bilim dalını yaratan kişi olarak biliniyor. Soybilimin bütün yaşam biçimlerini birbirine bağladığı görüşünü ortaya koymak üzere hayvanların ve bitkilerin yaşamları hakkında grafik çalışmalar üretmiş. Yaşadığı süre zarfında Charles Darwin'in evrim kuramını desteklemiş ve (sonradan çürütülen) "ontojeni, filojeniyi özetler" iddiasını, bir başka deyişle her organizmanın geçirdiği bütün dönüşümlerin toplamı olduğu görüşünü halka yaymayı görev edinmiş.

Haeckel'in başyapıtı, hayvanların, deniz yaratıklarının ve mikroorganizmaların ayrıntılı renkli çizimlerini yaptığı *Kunstformen der Natur* (Doğadaki Sanat Biçimleri) adlı kitap. Bu rengârenk çalışmalar neredeyse hayal ürünü türlerin bilimkurgusal tasvirleri gibi görünüyor, oysa dayanakları bilimsel gözlemler. Şu anda pek çok canlı soyunun büyük bir hızla tükendiği düşünüldüğünde, Haeckel'in yapıtını bir zaman makinesi veya kayıp bir dünyanın temsilcisi olarak görmek mümkün.

Ernst Haeckel was a physiologist, anatomy teacher, scientist and illustrator who lived in the 19th century and died in 1919. Haeckel is known as the inventor of *oecology*, or the study of the relationship between living beings. Haeckel produced graphic works about animal and plant life, in order to further his understanding that genealogy linked all life forms. In his lifetime, he promoted Charles Darwin's theories of evolution and he popularised the (later disproven) notion that 'ontogeny recapitulates phylogeny' – in other words, every organism is the sum of all the transformations it went through.

Haeckel's magnum opus is a book entitled *Kunstformen der Natur* (Art Forms of Nature) in which he produced detailed colour illustrations of animals, sea creatures and microorganisms. Produced in multi-colour, the works seem almost science-fictional depictions of imaginary species, though they are grounded in scientific observation. In light of the massive extinction of species we are experiencing, we can see Haeckel's work as a time machine or representative of a lost world.

Eloise Hawser

3

1985, Londra, Birleşik Krallık. Londra, Birleşik Krallık'ta yaşıyor.
1985, London, United Kingdom. Based in London, United Kingdom.

The Tipping Hall, 2019

Çöp Boşaltma Alanı, 2019

“Pislik,” diye yazar antropolog Mary Douglas, “yerinden edilmiş herhangi bir madde”dir. Bir kategori olarak atık, döngüler, yeniden doğum ve kayıpla ilgili simgesel ve duygulanımsal çağrışımlarla yüklüdür. Eloise Hawser’ın 16. İstanbul Bienali için hazırladığı multimedya yerleştirmesi *Çöp Boşaltma Alanı*, atık idaresi ve döngülerinin maddi, algısal ve duygulanımsal yönlerini irdeleyen iki film ve bir dizi heykelsi çalışmadan oluşuyor. Hawser İstanbul'da ürettiği yeni filmini, ülkedeki en büyük atık dönüşüm merkezlerinden birinde gerçekleştirdi.

Sanatçı burada atıkların işlenip geri dönüştürülerek çoğunlukla yakıt kaynaklarına çevrildiği arıtma ve geri dönüşüm tesislerini inceliyor. Bu büyük, belli bir amaca hizmet eden tesislerdeki atıklar, özel olarak imal edilmiş “taç yaprağımsı kıskaç”ları kullanan insanlar tarafından işleniyor. Filmde, bu altyapı tesislerinin oynadığı toplumsal rol sergileniyor. İstenmeyen bir nesne, ancak böyle bir tesise girdiğinde atık olarak “tescilleniyor”. O halde bu düzenekler, maddi olduğu kadar toplumsal unsurları da “filtreliyor”. Hawser bu tesislerde bulduğu atıklardan yapılma heykeller de sergiliyor, dolayısıyla bir kez daha atık kavramında –ya da Douglas’ın tabiriyle “pislik”te– içkin olan toplumsal boyutları keşfediyor.

‘Dirt’, wrote the anthropologist Mary Douglas, is ‘any displaced matter’. Waste as a category is laden with symbolic and affective resonances of cycles, regeneration and loss. For the 16th Istanbul Biennial, Eloise Hawser is showing multimedia installation, *The Tipping Hall*, which includes two films and a series of sculptural works examining the material, perceptual and affective aspects of waste manipulation and cycles. She realised the shooting of her new film in one of Turkey’s biggest waste recycling facilities.

In her work she examines Materials Reclaim (or Recovery) Facilities (MRFs), sites in which waste is processed and recycled, often being converted into sources of fuel. The waste within these large, purpose-built sites is manipulated by people using specially-manufactured ‘petal claw’ machines. The film follows how these infrastructural sites perform a social function. Only as an object of refuse passes through a site such as an MRF does it get ‘certified’ as waste. Such machinery, therefore, ‘filters’ the social as much as it does the material. Hawser is also showing sculptures made from waste found at an MRF, again exploring the social dimensions implicit in the designation of waste, or as Douglas put it, ‘dirt’.

Marguerite Humeau

32

1986, Cholet, Fransa. Londra, Birleşik Krallık'ta yaşıyor.
1986, Cholet, France. Based in London, United Kingdom.

Courbet'nin Venüs'ü, 80 yaşında dişi bir insan bir sergenin beynini midesine indirdi, 2018

Venus of Courbet, An 80-year-old female human has ingested the brain of a swallow, 2018

Marguerite Humeau'nun heykelleri, sanat, bilim ve teknolojinin iç içe geçmiş tarihlerinden besleniyor. Sanatçı, çoğu zaman büyük boyutlu yerleştirmeler olarak kurguladığı heykelleri ve ses çalışmaları için paleontolojiden, medya kuramından ve biyolojiden yararlanıyor. Humeau, İstanbul Bienali'nde *Vecd Anları* serisinden *Courbet'nin Venüs'ü* adlı yapıtını sergiliyor. Bu serinin çıkış noktasını oluşturan iddiaya göre, yaklaşık 150 bin yıl önce bir grup kadın ilk kez psikoaktif maddelerle karşılaşmış ve bu deneyimin doğurduğu nörobiyolojik değişimler, insanları diğer primatlardan ayıran yeni toplumsal ilişkilerin doğmasına yol açmış. Humeau'nun Venüs heykelleri, bu kurucu miti ve (yaklaşık 14.900 yıllık) *Courbet'nin Venüs'ü* gibi kadim heykelleri temel alıyor. Sergideki esere, bu ilkel esrime durumunu yaşayan bir grup görünmeyen kadının sesinin duyulduğu bir ses yerleştirmesi eşlik ediyor. Hafif solumalardan tekrar eden şarkılara bu kadın sesleri psikoaktif yolculuklarına bizi de ortak ediyor, yer yer insani kapasitelerinin sınırlarını zorlayarak çeşitli hayvanlara dönüşüyorlar.

Marguerite Humeau's sculptures are informed by the intertwined histories of art, science and technology. She draws from paleontology, media theory and biology for her sculptures and sound works, which often take the form of large-scale installations. At the Istanbul Biennial, Humeau is showing the work *Venus of Courbet* from her *Ecstasies* series. The series proposes that, around 150,000 years ago, a group of women encountered psychoactive substances for the first time and the neurobiological changes that resulted from this experience allowed for a reconfiguration of social relations that distinguished humans from other primates. Humeau's Venus sculptures draw from this primal myth and from ancient sculptures such as the *Venus of Courbet* (c. 14,900 years old). Accompanying this work is a sound installation, in which we can hear an invisible group of women experiencing this primordial trance. From soft breathing, to repetitive singing, the female voices lead us through their psychoactive journey, at times reaching the limits of their human capabilities and mutating into various animals.

Suzanne Husky

26

1975, Bazas, Fransa. San Francisco, ABD ve Bazas, Fransa'da yaşıyor.
1975, Bazas, France. Based in San Francisco, USA and Bazas, France.

Yeniden doğma, 2019

Regeneration, 2019

Bahçecilik ve permakültür eğitimi almış olan Suzanne Husky, heykel, film ve eylemlerinde toprağın ve doğal kaynakların kullanımını, küreselleşme süreçlerini ve kırsal bölgelerin koşullarını ele alıyor. Husky, İstanbul Bienali için dünyayı kutsal bir yer olarak işlediği yeni bir film ile anlatısal folklorik ikonografiyi kullanarak hayat ağını ve yenileyici toprak yönetimi uygulamalarını tasvir eden bir halı hazırladı.

Husky'nin filmi *Yeryüzü Döngüsü Transı, Starhawk yönetiminde*; feminist yazar, ekofeminist, cadı, rahibe ve kutsal dünya eylemcisi Starhawk'a odaklanıyor. Filmde Starhawk, izleyicileri bir büyüme, ölüm ve yeniden doğma döngüsünde ilerleyen ayinsel bir trans sürecine sokuyor: "İndikçe ve indikçe yeryüzünün aslında katı olmadığını bir kez daha anlıyorsunuz," diyor, "üç boyutlu bir labirent sanki; mağaralar, sütun kemerleri ve boşluklardan oluşan." Starhawk'un belli bir türün üstünlüğü fikrinin ötesine geçen yaklaşımı, çevremizdeki insanlar, yeryüzü ve ekosistemlerle hem etik hem de bölünmez bir biçimde bütünleşen bir insani davranış kalıbını öne çıkarıyor.

Working in sculpture, film and actions, Suzanne Husky is trained in horticulture and permaculture and her works are concerned with the usage of land and natural resources, processes of globalisation and the circumstances of rurality. For the Istanbul Biennial, she is sharing a new film pushing the idea of the earth as a sacred site, as well as a rug that depicts the web of life and regenerative land management practices using narrative folk iconography.

Husky's film *Earth Cycle Trance, led by Starhawk* focuses on the figure of Starhawk, a feminist writer, ecofeminist, witch, priestess and sacred earth activist. In the film, Starhawk leads viewers through a ritual trance that channels through a cycle of growth, death and regeneration: 'Down and down and realising again that this earth is not solid', she says, 'it's like a three-dimensional labyrinth of caverns and arches and pillars and spaces'. Husky draws from Starhawk's attunement to a mode of human behaviour that goes beyond species-exceptionalism and communes ethically and holistically with the people, land and ecosystems around us.

Rashid Johnson

29

1977, Chicago, ABD.
New York, ABD'de yaşıyor.
1977, Chicago, USA.
Based in New York, USA.

Doğa Yürüyüşçüleri, 2019

The Hikers, 2019

Rashid Johnson'ın çalışmaları, genellikle karite yağı, siyah sabun, kitaplar ve plaklar gibi çeşitli anlamları beraberinde getiren malzemeler aracılığıyla Afrikalı-Amerikan kültürüne ve pop kültüre gönderme yapıyor. Sanatçının İstanbul Bienali için hazırladığı bir dizi yapıt, kaygı duygusunu ve kaçma arzusunu temsil ediyor. Büyük boyutlu multimedya çalışması *İsimsiz Kaçış Kolajı*, seramik karolar, ayna yüzeyli karolar, desenli yer döşemeleri ve siyah sabundan oluşuyor. Bu eserdeki doğayla ilgili imge örüntülerinde insan sureti gölgede kalmış ya da kılık değiştirmiş halde görünüyor. *Doğa Yürüyüşçüleri* adlı filmde ise bir tür zarif bale gösterisi izliyoruz: Filmde maske giymiş iki erkek doğanın içinde farklı yollardan yürürken görülüyor. Bu kişiler karşılaştıklarında maskelerini çıkarıyor, birbirlerinin varlığından dolayı kısa bir sevinç yaşadıktan sonra kendi yollarına devam ediyorlar. Film, bilinmeyen yerlerde dolaşmanın yarattığı endişeyle birlikte, benzer kimlik özelliklerine sahip bir başkasının varlığının verdiği iç rahatlığını yansıtıyor.

Rashid Johnson's work often references African-American culture and pop culture through signifying materials such as shea butter, black soap, books and vinyl records. For the Istanbul Biennial, he is presenting a set of works that represent anxiety and the desire to escape. In the large-scale multi-media work *Untitled Escape Collage*, which includes ceramic tiles, mirror tiles, branded flooring and black soap, the human form appears, occluded or disguised, within patterns of natural imagery. In the film *The Hikers*, we experience a kind of tender ballet, in which two men wearing masks move through nature, each on a separate hike. When they meet, they remove their masks, and find brief joy in each other's presence before continuing on their individual paths. The film is a testament to the anxiety of navigating unfamiliar space and the comfort that can be found in being in the presence of another who shares aspects of your identity.

Sanam Khatibi

51

1979, Tahran, İran. Brüksel, Belçika'da yaşıyor.
1979, Tehran, Iran. Based in Brussels, Belgium.

Rüyamda seni gözünden bıçakladığımı gördüm, 2019

I dreamt I stabbed you in the eye, 2019

Sanam Khatibi'nin halıları, heykelleri ve resimleri, insanlarla hayvanlar arasındaki şiddeti, bağlılığı ve bedenselliği inceleyerek iktidar ilişkilerini araştırıyor. İlhamını Rönesans dönemi mitolojisi kadar Flaman ve İran kültürlerine özgü halı ve minyatürlerdeki av sahnelerinden de alan bu yapıtlar, insanlığın doğa üzerindeki gücünün söndüğü bir dönemde insanın eylemliliğini sorguluyor.

Khatibi'nin İstanbul Bienali için hazırladığı oyuncu eserler, mizahla, mitolojik çağrışımlarla ve karşıtlıklarla dolup taşıyor. Sanatçı, insan ve hayvan davranışlarındaki, zalimliğin şefkate, insanların hayvana, egemenliğin teslimiyete dönüşmesini sağlayan muğlak potansiyelle ilgileniyor. Bienalde sanatçının doğal bir ortamda çıplak insanlar arasındaki rahatsız edici ilişkiyi tasvir eden yeni bir halı çalışması sergileniyor. Sanatçının yeni ürettiği tablosuna ise insan-hayvan ilişkilerinin spekülatif bir arkeolojisine işaret eden arkeolojik taşlar ve seramik heykeller eşlik ediyor.

Sanam Khatibi's tapestries, sculptures and paintings explore power relationships through an investigation of violence, engagement and sensuality across human and animal species. Inspired by Renaissance period mythology, and hunting scenes from Flemish and Persian tapestries and miniatures, the works bring up questions about human agency in the twilight of human power over nature.

Khatibi's playful works for the Istanbul Biennial are rife with humour, mythological resonances and antagonism; she is attuned to the ambivalent potential in human and animal behaviour, wherein cruelty becomes care, humans become bestial, and dominance becomes submission. At the Istanbul Biennial, a new tapestry depicts the fraught relationship between naked humans in a natural setting, while a new painting is accompanied by archaeological stones and ceramic sculptures that point to a speculative archaeology of human-animal relations.

Eva Koťátková

27

1982, Prag, Çek Cumhuriyeti.
Prag, Çek Cumhuriyeti'nde yaşıyor.
1982, Prague, Czech Republic.
Based in Prague, Czech Republic.

Empatiyi Yeniden Kurma Makinesi, 2019

The Machine for Restorating Empathy, 2019

Eva Koťátková'nın yerleştirmeleri, çizimleri, videoları ve performansları, aile, cemaat ve tarihsel anlatılar gibi toplumsal kurum ve yapılar ile bunların bireyle olan ilişkilerini inceliyor; denetim ve baskı, farklılık ve dışlama temalarını ele alıyor ve çeşitli sebeplerle dışlanmış, ayrımcılığa uğramış, susturulmuş olanlar için alternatif senaryo ve iletişim stratejileri öneriyor.

Koťátková'nın İstanbul Bienali için ürettiği yapıtı, *Empatiyi Yeniden Kurma Makinesi* adını taşıyor. Empatiyi dünyayı anlamamızı sağlayacak ve hareketlerimize yön verecek bir güç olarak sunan bu yapıt, bir dikiş ve hikâye anlatım atölyesini içinde barındıran, oda boyutlarında bir yerleştirme. Bir eksiği olan ya da kendini yarım, kırık, yaralı hisseden bir grup insanı, hayvanı, bitkiyi, nesneyi veya farklı varlıkları barındıran kumaş parçalarını birbirine diken bu makineyi insanlar ("çalışanlar") kullanıyor. Kollardan, gövdelerden, kanatlardan, başlardan, gagalardan, iplerden ve yamalardan oluşan makine, bir cins yaşayan organizmayı andırıyor; hem paylaşım hem de protesto imkânları sunuyor. Katılımcılar burada, düzenli aralıklarla, dünya üzerindeki diğer varlıklarla kurdukları ilişkilere dair hikâyeler paylaşıyor, söz hakkı olmayanlar adına konuşmanın önemini kavrıyor.

The installations, drawings, videos and performances of Eva Koťátková examine social institutions and structures – including family, community and historical narratives – as well as their relationship to the individual. Her work addresses the themes of control and oppression, difference and exclusion and proposes alternative scenarios and communication strategies for those who are, for different reasons, excluded, discriminated against, silenced.

Koťátková's piece for the Istanbul Biennial is titled *Machine for Restoring Empathy.* Presenting empathy as a force through which to act and understand our world, the work takes the form of a room-sized installation that hosts a sewing and storytelling workshop. The machine is operated by people ('employees') who sew together strips of fabric to accommodate a group of people, animals, plants, objects or other beings that either lack something, or feel incomplete, broken or wounded. The work – a kind of living organism, a machine consisting of arms, trunks, wings, heads, beaks, strings or patches – provides a room for sharing as well as for protest. At periodic intervals, the participants share stories that talk about our relationship with others in this world and suggest why it is important to speak for those who are not given a voice.

Agnieszka Kurant

10

1978, Łódź, Polonya.
New York, ABD'de yaşıyor.
1978, Łódź, Poland.
Based in New York, USA.

Post-Fordit 1, 2019

Post-Fordite 1, 2019

Heykelleri yaşayan organizma ya da ekosistemleri andıran Agnieszka Kurant, bienalde eserlerinden bir seçki sergiliyor. *Post-Fordit* (2019), yakın zamanlarda keşfedilmiş, doğal-yapay karması bir maddeyi temel alıyor: Fordit veya Detroit Akiği olarak da bilinen, katılaşarak taşa dönmüş, ilk bakışta doğal izlenimi veren jeolojik katmanlara sahip otomobil boyası kalıntıları. *Dönüşümler #1* (2019) de benzer şekilde bir hal değişimini sergiliyor: Sıvı kristalden yapılma dinamik tablo, protesto gruplarına ait sosyal medya hesaplarının duygu durumu analizini yapan bir algoritmaya göre dönüşüyor ve evrilen bir kolektif termal ayakizi üretiyor. "Spekülatif" denebilecek diğer işleri içinse sanatçı, kimi zaman hayvanların sindirim sistemlerinde bulunan inci benzeri çökeltileri, yani panzehir taşlarını kullanmış, DNA'sı değiştirilmiş meyve sineklerini kehribara batırmış veya nükleer bir felaketin sonucu olarak mutasyona uğramış ya da soyu tükenmiş türlerin bulunduğu bir arkeolojik kazı alanı hayal etmiş. Bu işlere bir de sanatçının Joseph Beuys, Carsten Höller ve Carol Bove gibi sanatçıların heykel replikalarını eriterek elde ettiği bir heykeli ve Reddit platformu üzerine sosyal bir deneye başvurarak internet *meme*lerinin evrimini sergileyen bir lentiküler baskısı eşlik ediyor.

Known for her sculptures that behave like living organisms or ecosystems, Agnieszka Kurant presents a selection from her works at the Biennial. *Post-Fordite* (2019) draws from a recently discovered natural-artificial hybrid formation: old automotive paint build-up – known as Fordite, or Detroit Agate – that, over the years, has congealed into stones that bear natural-seeming geological patterns. *Conversions #1* (2019) also exhibits a change of state: the dynamic liquid-crystal painting transforms according to the algorithmic sentiment analysis of social media accounts belonging to protest groups, producing an evolving collective thermal footprint. For her other 'speculative' works, Kurant used bezoar stones, pearl-like sediments found in animals' digestive systems, sank fruit flies that have undergone scientific DNA mutation in amber, or simulated fictional nuclear disasters, species mutations and extinctions in a lab to leave their footprints in the geological strata. These works are accompanied by a sculpture, produced with melted sculptural multiples by such artists as Joseph Beuys, Carsten Höller and Carol Bove along with a lenticular print featuring evolution of memes from an online social experiment on Reddit platform.

Glenn Ligon

55

1960, New York, ABD.
New York, ABD'de yaşıyor.
1960, New York, USA.
Based in New York, USA.

Untitled (29 Ekim 2023), 2019

İsimsiz (29 Ekim 2023), 2019

Glenn Ligon'un İstanbul Bienali'nde sergilediği çalışmalar, ABD'li yazar ve eylemci James Baldwin'in İstanbul'da geçirdiği yıllara gönderme yapıyor. Baldwin, 1961-1970 yılları arasında kesintilerle yaşadığı bu şehirde ABD'deki insan hakları sorunlarına kafa yormuş ve *Bir Başka Ülke* (1962) ve *Ne Zaman Gitti Tren* (1968) adlı romanlarını kaleme almıştı. Ligon'un yapıtları, Büyükada'da 19. yüzyıldan kalma bir köşk olan Mizzi'de sergileniyor. Burada Ligon, iki neon eserinin yanı sıra, Sedat Pakay'ın Baldwin'in İstanbul yıllarını ele aldığı filmi *Başka Bir Yerden*'i ilk defa Türkçe altyazılı olarak gösteriyor. Yine Baldwin'le ilişkili diğer video çalışmalarında sanatçı, Pakay'ın filminde Baldwin'in Taksim Meydanı'nda görüldüğü noktaya dönüyor. Bunlara, sanatçının "Amerika" sözcüğünü yeniden dolaşıma sokup yabancılaştırarak teşhir ettiği heykel serisinin en son parçası eşlik ediyor. Heykelinde ilk defa mahya da kullanan Ligon, böylece serinin alışıldık materyali olan neondan da uzaklaşmış oluyor. Yapıt, sergi boyunca, her iki haftada bir görünümünü değiştirecek.

Glenn Ligon's contributions to the Biennial pay tribute to US author and activist James Baldwin's life in Istanbul, where he lived sporadically from 1961 to 1970, reflecting on Civil Rights issues in the US and writing his novels *Another Country* (1962) and *Tell Me How Long the Train's Been Gone* (1968). Ligon's works inhabit the Mizzi, a nineteenth-century mansion on Büyükada, where he presents along with his two neon works, Sedat Pakay's fılmic portrait of Baldwin in Istanbul, *From Another Place*, which Ligon has subtitled in Turkish for the first time. In the related video works, the artist revisits the Taksim Square where Baldwin is shown in Pakay's film. Accompanying these is the newest in a series of sculptures that display the word 'America', reiterated and defamiliarised. Ligon has installed these using *mahya*s, strings of lamps or lights strung between minarets on mosques during Ramadan that spell out messages to the faithful – a departure from his usual medium of neon for the series. The work will change in appearance every two weeks during the exhibition.

Armin Linke

53

1966, Milano, İtalya.
Berlin, Almanya'da yaşıyor.
1966, Milan, Italy.
Based in Berlin, Germany.

Okyanusu İncelemek, 2018
Prospecting Ocean, 2018

Günümüzde giderek artan mineral tedariği ihtiyacı, derin deniz madenciliğinde yeni sınırları zorlamak üzere girilen rekabeti hızlandırdı. Okyanus ekolojileri açısından bardağı taşıran bu son noktada Armin Linke, denizdeki kaynakları haritalandırmak, görselleştirmek ve kullanmak için geliştirilen modern teknolojilerin yarattığı heyecan ve yabancılaşmayı belgeliyor. *Okyanusu İncelemek* (2018), derin deniz mineralleri gibi okyanus kaynaklarının sondajında sanayi, bilim, siyaset ve ekonominin içine girdiği teknokratik suç ortaklığını araştırıyor. Film, bilimsel araştırmalarla hukuki mevzuatlar, okyanusların geleceğinin tartışıldığı uluslararası konferanslarla Pasifik'teki yerel eylemciler arasında girift bir ilişki ağı örüyor.

Linke'nin yapıtına, İtalyan ve Türk denizcilik tarihiyle ilgili belgelerden, projenin uzantısı olarak sipariş edilen bir seçki de eşlik ediyor. Prof. Emin Özsoy'un işbirliğiyle toplanmış olan ve açıklamalarını içeren harita ve kitaplar, modern okyanus biliminin kurucularından sayılan Bolognalı âlim ve doğabilimci Luigi Ferdinando Marsili'nin (1658-1730) İstanbul Boğazı üzerine yaptığı bilimsel araştırmalara ışık tutuyor.

Our ever-increasing demand for minerals has dramatically accelerated the race to the new frontiers of deep-sea mining. At this tipping point for oceanic ecologies, Armin Linke documents the simultaneous fascination and alienation of modern technology used to map, visualise and exploit marine resources. *Prospecting Ocean* (2018) explores the technocratic entanglement of industry, science, politics and economy with regard to the extraction of ocean resources, including deep-sea minerals. The film weaves an intricate network of connections between scientific research and legal frameworks, between international conferences on the future of the oceans and local activist groups in the Pacific.

Linke's work is shown alongside a commissioned extension of the project featuring a selection of documents related to Italian and Turkish marine history. Assembled in collaboration with, and including a commentary by Prof. Emin Özsoy, the maps and books provide an insight into the scientific research on the Bosphorus conducted by Luigi Ferdinando Marsili (1658–1730), a scholar and natural scientist from Bologna, who is considered one of the founding fathers of modern oceanology.

Tala Madani

28

1981, Tahran, İran.
Los Angeles, ABD'de yaşıyor.
1981, Tehran, Iran.
Based in Los Angeles, USA.

Köşe Projeksiyonu
(Koşan Kalabalık), 2019

Corner Projection
(Crowd Running), 2019

Tala Madani, genellikle iktidar yapılarını yapısöküme uğratıyor. Sanatçının İstanbul Bienali'nde sergilenen çalışması, 2018'den beri yapmakta olduğu diptik serisi *Köşe Tabloları*'nın bir uzantısı. Bu çalışmalar, odaların köşesine iki parça halinde yerleştiriliyor. Tablolarda genellikle projektörler veya lambalar resmediliyor ve bunlar yan tuval üstündeki ekran benzeri imgeyi ışıklandırıyor gibi duruyor. Film gösterim salonlarını ve analog projektörleri çağrıştıran bu çalışmalar tuvali, bir yansıtma ve aydınlatma alanı olarak yeniden kuruyor. *Köşe Projeksiyonu (Koşan Kalabalık)* ve *Köşe Projeksiyonu (Çizgiler)* adlı çalışmalar, karanlık mekânlardaki kalabalıkları ve insan topluluklarını akla getiriyor; insanların her birinin kendine ait bir ışık kaynağı var ve yanındaki tek bir soyut imgeyi aydınlatıyor. Bu eserlere bir de sanatçının 2018 tarihli *Seyirciler* isimli animasyonu eşlik ediyor.

Tala Madani often deconstructs power structures. Madani's contribution to the Istanbul Biennial is an extension of her *Corner Paintings* series of diptychs, which she has made since 2018. These works are installed in two parts across the corners of rooms. They often depict projectors or lamps, which seem to cast light on the screen-like image on the adjacent canvas. They recall film auditoriums and analogue projectors, underlining the canvas as a site of projection and illumination. The works *Corner Projection (Crowd Running)* and *Corner Projection (Lines)* evoke crowds and congregations of people in dark spaces, each with their own source of light, illuminating a single, abstract, adjacent image. These works are accompanied by Madani's 2018 animation, *the Audience*.

Jared Madere

31

1986, New York, ABD.
Berlin, Almanya'da yaşıyor.
1986, New York, USA.
Based in Berlin, Germany.

Gezginler Pavyonu *için eskiz*, 2019

Sketch for *Pavillion du Voyageurs*, 2019

Jared Madere'nin çalışmaları, normatif algı ve bilgi sistemlerini yıkarak dünyayı, uzam ile zamanı ve insanların buradaki rolünü anlamak için farklı (mitik, simgesel, kozmik veya katılımcı) modeller öneriyor. Sanatçı, müzik videoları, yerleştirmeleri, performansları ve kamusal heykellerinde ucuz veya sakil seri üretim malzemeler kullanarak gündelik hayatın duygulanımsal deneyimlerine dikkat çekiyor.

İstanbul Bienali için gerçekleştirdiği kuşatıcı mekânı ve heykel performansında Madere, opera, oyun programları, yetenek yarışmaları ve diğer beceri ve teşhir gösterilerine değinerek cömertlik ve güven temalarını araştırıyor. Yapıt, (güneş adına çalışan) cömert bir tanrısal varlığın yardım ettiği ele avuca sığmaz bir grup otostopçu meleği konu ediniyor. Mekânda bireylerin birbirlerine yardımseverlik ve cömertliklerini sergileyebilecekleri gülümseme yarışması gibi bir dizi performans da gerçekleşiyor.

Jared Madere's work dislodges normative systems of perception and knowledge by proposing alternate models – mythical, symbolic, cosmic, or participatory – from which to understand the world, space and time, and humans' role within it. Working with music videos, installations, performances and public sculpture, the works call attention to affective experiences of everyday life, culling from the cheap or tacky materials of mass-production.

For the Istanbul Biennial Madere has contributed an immersive environment and sculptural performance that draws from opera, game shows, talent shows and other spectacles of ability and display to explore themes of generosity and trust. The work features a band of wayward, hitchhiking angels, assisted by a generous deity (working on behalf of the sun) and a series of performance-related tasks – such as a smiling contest – in which individuals can demonstrate aid and generosity to their peers.

Turiya Magadlela

21

1978, Johannesburg, Güney Afrika.
Johannesburg, Güney Afrika'da yaşıyor.
1978, Johannesburg, South Africa.
Based in Johannesburg, South Africa.

Dört Beş *serisi*, 2019

Four Five series, *2019*

Turiya Magadlela, toplumsal cinsiyet, ırk ve sosyopolitik tarih meselelerini sorguladığı çalışmalarında sıklıkla kumaş kullanıyor. Malzemeleri kesip biçerek, dikerek, katlayıp çerçevelere gererek farklı amaçlara hizmet etmelerini sağlıyor; örneğin hem ırkçılığa ve cinsiyet ayrımcılığına işaret etmek hem de dişiliğin ve erotizmin altını çizmek için külotlu çorapları kullanıyor. Magadlela'nın kumaşları ayrıca giyenlerin kendi ten renklerine göre seçtikleri külotlu çoraplar aracılığıyla renk meselesine dikkat çekerken, diğer taraftan kendi ülkesi olan Güney Afrika'daki kara büyü ve fetiş bebeklerine de gönderme yapıyor. İstanbul Bienali için hazırladığı eseri *S'Maidical* (2019), tavanları da kaplayarak içeriye bir mağara havası veren, külotlu çoraplardan yapılma bir dizi dev halıdan oluşuyor. Sanatçı aynı zamanda bienalin açılış haftası boyunca gerçekleştireceği performanslarda, sergi alanında dikiş makinesiyle külotlu çoraplar dikerek, hem emekçilerin koşulları ile cinsiyetler arasındaki ayrımlara hem de cinsellik ve ırk kökenli şiddet ve tacizin iç içe geçmiş tarihine dikkat çekecek.

Turiya Magadlela largely employs fabric in her work in order to respond to questions of gender, racial and sociopolitical history. Cut, stitched, folded and stretched across frames, her works use and re-purpose materials such as tights in order to evoke racial and sexual discrimination, as well as femininity and eroticism. Magadlela's use of textiles also calls attention to colour (tights are made to match the colour of the wearer's skin), as well as referring to the context of her native South Africa, with allusions to black magic and fetish dolls. Her contribution to the Istanbul Biennial, *S'Maidical* (2019), is a series of giant tapestries made of tights, which covers the ceilings, resulting in a cave-like structure. As a performance, she will sew tights on a sewing machine in the exhibition space, calling attention to labour conditions, gender disparities, as well as the intertwined histories of sexually and racially grounded violence and abuse.

Claudia Martínez Garay

17

1983, Ayacucho, Peru.
Amsterdam, Hollanda'da yaşıyor.
1983, Ayacucho, Peru.
Based in Amsterdam, the Netherlands.

Yaratıcı, 2019

The Creator, 2019

Claudia Martínez Garay, sömürgecilikle kültürel yapıtlar arasındaki ilişkileri araştırarak hâkimiyet ve hegemonya sistemlerini sekteye uğratan çalışmalar yürütüyor. Yapıtlarında sıklıkla Güney Amerika'nın Kolomb öncesi kültürlerinden, özellikle de Moche ve İnka gelenekleri-nden ilham alan sanatçıya göre modernlik, sömürgeci karşılaşmaların bir ürünü.

Martínez Garay'ın *Yaratıcı* başlıklı yapıtı, yerüstü ve yeraltı dünyaları arasındaki bitmek tükenmek bilmeyen yaşam ve ölüm alışverişiyle ilgili. Yerleştirme, bir kazı alanından artakalanlara benziyor: Topraktan fışkıranlar arasında Peru'da yağmalanarak yurtdışındaki müzelere satılmış, uyuyan insan tasvirleriyle kaplı seramik heykellerin kopyaları, And bitkilerinin biyologların eskizlerine dayanılarak hazırlanmış kesme kâğıttan baskıları, meyve, tohum, nesne ve hayvanlar gibi arkeolojik ve etnolojik öğeler var. Yapıtın esin kaynağı, Peru'nun And bölgesinden bir yazar olan José Maria Arguedas'ın, bir halka ismini vermiş devrimci İnka'nın öldürülmesiyle son bulan sömürgeci karşılaşmayı konu ettiği *Atamız ve Yaratıcımız Tupac Amaru'ya* adlı şiiri. Tupac Amaru'nun toprağa dökülen kanı ve teri, kendi kültürel malzemelerini ve tarihlerini geri almayı bekleyen halkının hiç dinmeyen kayıp hissini ve öfkesini beslemiş.

Claudia Martínez Garay works to disrupt systems of domination and hegemony by investigating the relationship between colonialism and cultural artifacts. Her works often draw from the pre-Columbian cultures of South America, in particular the Moche and Incan traditions. She understands modernity as a product of colonial encounters.

Martínez Garay's *The Creator* considers an endless exchange of life and death between the upper- and under-worlds. The installation resembles the left-overs of an excavation, where ceramic sculptures of sleeping individuals – replicas of real ceramics that were looted from Peru and sold to museums abroad – alongside printed cutouts of Andean plants – based on biologists' drawings – emerge from the soil, along with archaeological and ethnological artifacts such as fruits, seeds, objects and animals. The work draws from Andean Peruvian writer José Maria Arguedas's poem *To our Father and Creator Tupac Amaru*, about the colonial encounter that ended the life of the eponymous revolutionary Inca. Tupac Amaru's blood and sweat, spilled on the earth, nourished the everlasting loss and anger of his people in their wait for the recuperation of their cultural material and history.

Ursula Mayer

13

1970, Ried im Innkreis, Avusturya. Londra, Birleşik Krallık ve Viyana, Avusturya'da yaşıyor.
1970, Ried im Innkreis, Austria. Based in London, UK and Vienna, Austria.

Bilginin Ateşi Tüm Karmayı Yakıp Kül Eder, 2019

The Fire Of Knowledge Burns to Ashes All Karma, 2019

Ursula Mayer, çalışmalarında cisimleşmenin, maddeselliğin ve dolayımlamanın güncel biçimlerini keşfediyor. Sanatçının *Bilginin Ateşi Bütün Karmayı Yakıp Kül Ediyor* (2019) adlı yerleştirmesi, gerçek hayatta var olan bir kişinin, trans model Valentijn de Hingh'in oyalanma halindeki dijital avatarını konu alan bir HD video döngüsü. Video oyunlarında, karakterler bir oyuncu tarafından yönlendirilmediğinde, genellikle nefes almak ya da ayağını yere vurmak gibi önceden hazırlanmış, tekrar eden eylemlerde bulunur, oyalanırlar. Mayer'in videosunda Valentijn de Hingh siyah bir fonun önünde narince uçuyor, eline ateş püskürtüyor ve beklemek, davet etmek gibi önceden kodlanmış çeşitli eylemler yaparken görülüyor. Mayer'in gözünde doğa ile kültürün birbirine karışacağı bir geleceğe işaret eden bu çalışma, Donna Haraway'in insan-sonrası için bir avatar ve ikon sunduğu *Siborg Manifestosu* adlı yapıtına getirilmiş bir güncelleme. Ayrıca, Mayer'in *Atom Ruhu* (2016) başlıklı videosu da, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'nde sergileniyor.

Ursula Mayer's work explores contemporary forms of embodiment, materiality and mediation. Her installation *The Fire of Knowledge is Burning All Karma to Ashes* (2019) is an HD video loop depicting a digital, idling avatar of a real-life figure: the trans model Valentijn de Hingh. In video games, characters often fall into scripted, repetitive, idle activities – such as breathing or foot stamping – when they are not directed by a player. In Mayer's video Valentijn de Hingh is seen floating ethereally against a black background, breathing onto fire on her hand and performing various scripted acts, such as waiting and inviting. For Mayer, the work is an updating of Donna Haraway's *Cyborg Manifesto*, presenting an avatar and icon for the post-human, while pointing to a future fusion of nature and culture. Additionally, Mayer's video entitled *Atom Spirit* (2016) is shown in Istanbul Painting and Sculpture Museum.

Melvin Moti

48

1977, Rotterdam, Hollanda. Rotterdam, Hollanda'da yaşıyor.
1977, Rotterdam, the Netherlands. Based in Rotterdam, the Netherlands.

Kozmizm, 2015

Cosmism, 2015

20. yüzyılın başlarında, biyofizikçi Aleksander Çijevski on bir yıllık güneş döngüsü, dünyanın iklimi ve insan davranışları arasında bağlantılar keşfettiğini iddia etmiş, insanların yaşadığı önemli olaylarda güneş ışınlarının oynadığı role özel bir önem atfetmişti. Çijevski'nin bulgularının içerimleri bugün akla yakın geliyor: Ya insanlık tarihi kozmik ritimlere bağlıysa?

Melvin Moti'nin filmi *Kozmizm*, kısmen Rus Kozmistlerinden, Çijevski'nin de dahil olduğu, kozmos ile insanlık arasındaki bağlantıları inceleyen bir grup araştırmacıdan ilham alıyor. Video, Mary Stuart'ın kellesinin uçurulmasının sahnelendiği görüntülerle Manhattan'daki 11 Eylül 2001 terör saldırılarına ait bulunmuş kayıtları bir araya getiriyor. Toz, yıkım ve panik havası gezegen yörüngeleri ve yakıcı güneşin NASA tarafından çekilmiş görüntüleri ile harmanlanırken, insanların vahşeti ile kozmik durumlar arasında koşutluk kuruluyor. Travmatik tarihsel olayların belgelenmesinde kameranın oynadığı role de odaklanan film, şiddetin temsiline ve çalkantılı çağımızda yirmi dört saat seyirci konumumuza işaret ediyor.

In the early twentieth century, the biophysicist Alexander Chizhevsky claimed to have discovered links between the eleven-year solar cycle, Earth's climate and human behaviour – attributing a spike in important human events to solar flares. The implications of Chizhevsky's findings are compelling today: what if human history is connected to cosmic rhythms?

Melvin Moti's film *Cosmism* is partly inspired by the Russian Cosmists, a group of researchers (including Chizhevsky) exploring links between the cosmos and humankind. The video combines a filmed reenactment of Mary Stuart's beheading with found footage of the September 11, 2001 terror attacks in lower Manhattan. Dust, destruction and panic are interwoven with NASA footage of celestial orbits and the burning sun, aligning human brutality with cosmic concerns. With its focus on the role of the camera in documenting traumatic historical events, the film is a commentary on the representation of violence and twenty-four-hour spectatorship in our tumultuous age.

Pakui Hardware

14

Neringa Černiauskaitė (1984, Klaipėda, Litvanya), Ugnius Gelguda (1977, Vilnius, Litvanya).
Neringa Černiauskaitė (1984, Klaipėda, Lithuania), Ugnius Gelguda (1977, Vilnius, Lithuania).

Extrakorporal, 2019 (detail)

Vücutdışı, 2019 (detay)

Sanatçı ikilisi Pakui Hardware'in (Neringa Černiauskaitė ile Ugnius Gelguda) çalışmaları, teknoloji, maddesellik, doğal faillik ve ekonomik yapılar arasındaki ilişkileri sentetik biyoloji, metabolik süreçler, onarıcı tıp ve doku mühendisliği gibi sahaların rehberliğinde inceliyor. Sanatçıların İstanbul Bienali için hazırladıkları yapıt, *Vücutdışı* (2019) başlıklı projelerinin devamı niteliğindeki bir heykel yerleştirmesi. Yerleştirmenin hedefinde ise, insan bedeni dışında organ yetiştirmeye yönelen onarıcı tıp ile doku mühendisliği var. Denizkestaneleri ve denizanaları gibi bazı hayvan türlerinin kendilerini yenileme potansiyeline sahip olduğu biliniyor. Sanatçı ikilisi de cam, suni kürk, kumaş, deri, silikon, metal ve plastik kullanarak ürettikleri yeni heykellerinde, benzer doku yenileme olanaklarını araştırıyor. İkilinin ilgisini çeken yalnızca bu uygulamaların rejeneratif potansiyelleri değil; aynı zamanda insan formunun tıbbi olarak çoğaltım ve modifikasyonunu bir rant malzemesine dönüştüren biyokapitalizm.

The works of artist duo Pakui Hardware (Neringa Černiauskaitė and Ugnius Gelguda) examine the relationships between technology, materiality, natural agency and economic structures, while drawing upon such fields as synthetic biology, metabolic processes, regenerative medicine and tissue engineering. Their work for the Istanbul Biennial comprises a sculptural installation – a continuation of their project *Extrakorporal* (2019) – that focuses on organs grown and cultivated outside of human bodies, within the practices of regenerative medicine and tissue engineering. Certain animal species, such as sea urchins and jellyfish, themselves have this regenerative potential. The duo investigate these possibilities through new sculptures made of glass, artificial fur, textiles, leather, silicone, metal and plastics. Their interest lies not only in the regenerative potential of these practices, but also in the biocapitalism that profits from the medical augmentation and modification of the human form.

Glauco Rodrigues

41

1929, Bage, Brezilya. 2004'te Rio de Janeiro, Brezilya'da yaşamını yitirdi.
1929, Bage, Brazil. Died in 2004 in Rio de Janeiro, Brazil.

Visão da Terra, Lenda do Coati Puru que porventura é? [Dünya Görüşü, Coati Puru Efsanesi nedir?], 1977

Visão da Terra, Lenda do Coati Puru que porventura é? [Earth Vision, Legend of the Coati Puru what is it?], 1977

Glauco Rodrigues'in çalışmaları, genellikle şakacı bir şekilde, siyasi durumlarla ve ulusal kimlikle oynarken, Pop Art'ın biraz gölgede kalmış tropik bir versiyonunu da temsil ediyor. Yapıtları, huzursuz bir Brezilya'da, daha açık bir ifadeyle, 1964 askeri darbesinin ardından ülkede hâkim olan toplumsal çalkantıların içinde doğmuş. "Eleştirel tropikalizm" olarak tarif edilen pratiği, Brezilya ulusal kimliğinin klişeleşmiş imgelerini ve renklerini, kültürünü, şarkılarını, yaban hayatını ve karnaval gibi etkinliklerini sahiplenip değerlendiriyor. Avrupalıların ülkeyi istilasıyla ilgili tarihsel gerçeklerle yerel uygarlıkların (özellikle de Tupi kültürünün) simgelerini harmanlayan Rodrigues, üzerine sömürgeciliğin gölgesinin düştüğü bir Brezilya ikonografisi yaratıyor.

Sanatçının *Visão de Terra* (Dünya Görüşü) (1977) adlı tablosunda, davul ve zil çalan bir ayin korteji ile başında tacıyla bir erkek görülüyor. Eser, siyasi önderliğin bir tasviri ve beyazların iktidarına yönelik incelikli bir eleştiri olarak yorumlanabilir. Rodrigues'in çalışmaları genellikle bu siyasi farkındalığı görsel bir şehvetle harmanlayarak, 1960'ların Brezilya'sında tüketim kültürünün ortaya çıkışını, halk kültürünü, kapitalist ve askeri bağımlılıkları mercek altına alıyor.

The works of Glauco Rodrigues respond, often playfully, to political situations and national identity while representing an underestimated tropical version of Pop Art. His works are grounded in a restive Brazilian context, specifically the social unrest that engulfed the country in the wake of the 1964 military coup. His work – which has been dubbed as 'critical Tropicalismo' – appropriates and redeems clichéd images and colours of Brazilian national identity, culture, song, wildlife and events such as Carnival. Mixing the historical facts of the European conquest and symbols taken from vernacular civilisations (especially the Tupi culture), Rodrigues invents a Brazilian iconography haunted by colonisation.

Visão de Terra (Earth Vision) (1977) is a painting depicting a crowned male figure below a ritual procession of people playing drums and cymbals. The work might be interpreted as a depiction of political leadership and a subtle critique of white power. Rodrigues's work often blends this political awareness with a visual sensuality, probing the emergence of a consumerist culture, folklore, capitalist and military dependencies in 1960s Brazil.

Mika Rottenberg

38

1976, Buenos Aires, Arjantin.
New York, ABD'de yaşıyor.
1976, Buenos Aires, Argentina.
Based in New York, USA.

Spagetti Blok Zinciri, 2019

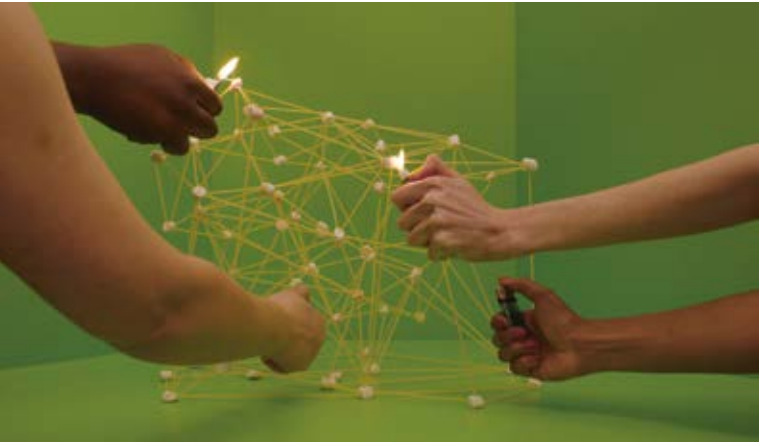

Spaghetti Blockchain, 2019

Küreselleşmiş kapitalizm, emeğin, coğrafyanın, imalatın, çalışma ortamlarının ve ticaretin birbirinden ayrı alanlarını birleştirdi. Mika Rottenberg'in yapıtları, insan ilişkilerinin ve emeğinin parasallaştırılmasının ve sermayeleştirilmesinin etkilerini inceliyor. Absürt bir mizahı maddi ayrıntılara gösterilen özenle birleştiren yapıtlarının işlediği konular, kadınların deneyimleri ve emek pratiklerinden kapitalist montaj zincirlerine, paketleme ve sunum bantlarına kadar geniş bir yelpazeye yayılıyor. Rottenberg, İstanbul Bienali'nde *Spagetti Blok Zinciri* adlı çalışmasını sergiliyor. Yapıt, malzemeleri ve maddeyi, emeği, dokuyu, dokunsallığı ve teknolojiyi incelerken; Sibirya'da gırtlaktan şarkı söyleyen bir grup Tuva kadınına, CERN anti-madde fabrikasındaki sunucuların uğultusuna, şekerlemelere, tuza ve patates tarımına yer veriyor. Nesnelere ve maddeselliğe dair deneyimimizle bağlantılı mit oluşturma ve gizleme süreçleri ile vadesi dolmuş gelenekler ve dünya görüşleriyle üst üste bindirilmiş güncel deneyimlerimizi öne çıkarıyor.

Globalised capitalism has united disparate spaces of labour, geography, manufacturing, working environments and trade. The work of Mika Rottenberg examines the effects of the monetisation and capitalisation of human relations and labour. Her works, which combine absurdist humour with an attention to material detail, range in their focus from the experience and labour practices of women, to assembly lines, packaging and presentation. At the Istanbul Biennial, Rottenberg is presenting her work *Spaghetti Blockhain*. The work is a study of materials and matter, labour, texture, tactility and technology, spanning an all-female group of Tuvan throat singers in Siberia, the humming of servers in the CERN antimatter factory, marshmallows, salt and potato farming. The work shows the myth-making and concealment that are related to our experience of objects and materiality, and the imbrication of contemporary experience with vestigial traditions and worldviews.

Max Hooper Schneider

18

1982, Los Angeles, ABD.
Los Angeles, ABD'de yaşıyor.
1982, Los Angeles, USA.
Based in Los Angeles, USA.

Bir Karpuz Kafaya Dönüşmek, 2019

To Become a Melon Head, 2019

Peyzaj mimarisi ve deniz biyolojisi eğitimi görmüş olan Max Hooper Schneider, insan harici malzemelerin estetik üretimdeki üretici güçlerini ön plana çıkararak insanlarla insan dışı türler arasındaki ilişkileri irdeliyor. İstanbul Bienali'ndeki, hem halk geleneklerinden hem de bilimsel araştırmalardan esinlenen yapıtı, yeni bir gölge oyununun yanı sıra küp şeklinde karpuzlardan bir asamblaj ile özgün ses ve video manzaraları içeren bir yerleştirmeden oluşuyor.

Schneider, Karagöz ile Hacivat'a dayanan gölge oyununu yaratmak için İstanbul'da bir kukla ustasıyla çalıştı. Çeşitli çatışma ve değişim hallerine girip çıkan kuklalar gösteri boyunca tartışıyor, el kol hareketleri yapıyor, ayaklarını yere vuruyor ve yumruklaşıyor. Geleceğin neomorfik beyin-bedenlerinin vücut bulmuş halleri olan yirmi beş karpuz da, insan ziyaretçileriyle birlikte oyunun izleyicileri rolünde. Değişim geçiren kuklalardan biri, "Lezzetli bir karpuza dönüşüyorum, parlak düşünce ve fikirlerle dolup taşan, otomatik bir beyin oluyorum," diye bağırdığında, diğer kukla şöyle cevap veriyor: "Tam tahmin ettiğim gibi, budala karpuz kafalının teki olup çıkıyorsun." Eser, insan türünün sözde üstünlüğünün yavaş yavaş söndüğü, insan dışı türlerin gezegendeki yükselişinin şafağında, insanın yanılgısını satirik bir şekilde irdeliyor.

Trained in landscape architecture and marine biology, Max Hooper Schneider examines the interactions between human and non-human species, foregrounding the generative powers of non-human materials in aesthetic production. His contribution to the Istanbul Biennial, which draws both on folk traditions and scientific research, features a new shadow play and an installation that includes a living assemblage of square watermelons and original soundscapes and videoscapes.

Schneider worked with puppet makers in Istanbul to produce the shadow play, based on a traditional satirical show in Turkey, Karagöz & Hacivat. The puppets, in various states of conflict and mutation, argue, gesture, stamp their feet and fist-fight. Twenty-five watermelons, incarnations of future neomorphic brain-bodies, perform with the installation's human visitors as the play's audience. One of the mutating puppets shouts 'I am becoming a succulent melon, a self-regulating intelligence, juicy with brilliant thoughts and ideas.' To which another responds: 'As I predicted, you are becoming an imbecile melon head.' The work is a satirical investigation into human delusion in the twilight of the species' presumed superiority and the dawn of the planetary ascendance of the non-human.

Luigi Serafini

45

1949, Roma, İtalya. Roma ve Milano, İtalya'da yaşıyor.
1949, Rome, Italy. Based in Rome and Milan, Italy.

Serafinianus El Yazması, 2013

Codex Seraphinianus, 2013

Ortaçağ yaratık ansiklopedileri, hayal ürünü canavarlar ile hayvanlar hakkında bilimsel bilgileri harmanlayan kitaplardı. Bunlar batıl inançlar ve söylencelerle ilgili anlatılar oldukları kadar, insanların doğal dünyayı nasıl gördüğüne ışık tutan belgelerdi de. Bu tür eserlerden ilham alan Luigi Serafini'ye ait *Serafinianus El Yazması* (1981), hayal ürünü bir evrenin resimli ansiklopedisi. Metin ve görselleri bir araya getiren bu cilt, sanatçı, mimar ve endüstriyel tasarımcı Serafini'nin 1970'lerin sonunda ürettiği makineleri, anatomik ayrıntıları, mitolojileri, yiyecek, kıyafet, bitki, hayvan ve kendi yaratımı olan diğer başka kavramları tarif ediyor. Bir doğa bilimleri uzmanının kitabını, bir atlası ya da bilinmeyen bir evren için hazırlanmış bir yolculuk rehberini andıran eser, sevişirken bir timsaha dönüşen iki kişi gibi fantastik tasvirler içeriyor. Serafini, kitabı bilinmeyen ve *asemic* (semantik olmayan) bir dilde, otomatik yazı yöntemiyle yazmış. İstanbul Bienali'nde, *Serafinianus El Yazması*'nın 2013 tarihli baskısından dokuz eser sergileniyor; insanın hayal gücünün ne kadar zengin olduğunu gösteren bu çizimler, bizi kuşatan esrarengiz ve bilinmez varlıklara dikkat çekiyor.

Medieval bestiaries were books that blended imaginary beasts with scientific fauna. They functioned as an account of superstition and myth, as well as documents of the human vision of the natural world. Inspired by such works, Luigi Serafini's *Codex Seraphinianus* (1981) is an illustrated encyclopaedia of an imagined universe. The hybrid text-image volume depicts machines, anatomical details, mythologies, food, dress, flora, fauna and other concepts initiated by the artist, architect and industrial designer in the late 1970s. The work is reminiscent of a naturalist's book, an atlas, or a travel guide to an unknown universe, and contains fantastical depictions – for instance, two people engaged in love-making, metamorphosing into a crocodile. Serafini wrote the volume in an unknown language in an *asemic* (non-semantic) script, and composed it in a state of automatic writing. For the Istanbul Biennial, he is presenting nine works from the *Codex Seraphinianus* (2013) that give a sense of the capacious human imagination, calling attention to the mysterious and unknown beings that surround us.

Paul Sietsema

49

1968, Los Angeles, ABD.
Los Angeles, ABD'de yaşıyor.
1968, Los Angeles, USA.
Based in Los Angeles, USA.

Şekil 3, 2008

Figure 3, 2008

Çektiği filmlerin yanı sıra göz aldatıcı tablolar ve çizimler de üreten Paul Sietsema, hile ve yanılsamaya başvurarak epistemolojik sistemlerimizin belirsizliğini ve istikrarsızlığını ortaya koyuyor. Sanatçı, İstanbul Bienali'nde üç film sunuyor: 16mm sessiz filmi *Şekil 3* (2008), bir dizi arkeolojik nesnenin hareketsiz görüntülerinden oluşuyor. Bunların arasında Güney Pasifik'in sömürge olmadan önceki döneminden kaldığı düşünülebilecek nesneler de var, ama aslında bunlar sanatçının itinalı bir şekilde ürettiği parçalar. *Çini Mürekkebi* (2012) adlı filmde ise çalışma masasının üzerinde duran resim çerçeveleri, çekiçler, boya fırçaları ve başka nesneler, işlevselliklerini ortadan kaldıran koyu siyah mürekkeple kaplanıyorlar. Sietsema'nın ifadesiyle: "Mürekkep, bütün nesneleri saf imge haline getiren, demokratikleştirici bir unsur. Tıpkı fotoğraf emülsiyonu gibi. Dünyevi, işlevsel nesneler ile imgeler dünyası ve imge üretimi arasında maddi bir bağ kuruyor." *Kültür Karşıtı Konumlar* (2009) ise sanatçının New York'ta, "New School'da, 23 Şubat 2009 Pazartesi günü, saat 18.00'de" yaptığını iddia ettiği, kendi yapıtlarıyla ilgili bir konuşmanın metnini içeren bir sessiz film. Fakat aslında bu metin, Jean Dubuffet'nin 1952'de yazdığı bir denemeden alıntı. Sietsema'nın çalışmalarında, eleştiri imkânı ile birlikte hem geçmiş hem de gelecek reddediliyor.

Working with film and *trompe l'œil* paintings and drawings, Paul Sietsema uses artifice and illusionism to conjure the uncertainty and instability of our epistemological systems. For the Istanbul Biennial, he is presenting three films, including *Figure 3* (2008), a silent, 16mm film comprising a number of still images of archaeological objects, including what appear to be pre-colonial artefacts from the South Pacific. In fact, they were meticulously constructed by the artist. In *Encre chine* (2012) picture frames, hammers, paint brushes and other objects are placed on a work table and covered with thick black ink, removing the objects functionality. In Sietsema's words: 'The ink is a democratising agent that renders all objects as pure image. It is like photographic emulsion. It introduces a material link between earthly functional objects and the world of images and image production.' *Anticultural Positions* (2009) is a silent film presenting the text from a lecture on his work that the artist claims he gave 'at the New School, Monday, February 23, 2009, at 6pm' in New York. The text, however, is taken from an essay of 1952 by Jean Dubuffet. Sietsema's work repudiates both past and future, along with the possibility of critique.

Ylva Snöfrid

34

1974, Umeå, İsveç. Atina, Yunanistan ve Stockholm, İsveç'te yaşıyor.
1974, Umeå, Sweden. Based in Athens, Greece and Stockholm, Sweden.

FANTAZYA, Ressamın Stüdyosunun Gölgeler Aleminde Yansıması, Üç Bölüm Halinde: Distopya, Heterotopya, Ütopya, 2019

FANTASIA, a Reflection of the Painter's Studio in the Shadow World, Divided in Three Parts, Dystopia, Heterotopia, Utopia, 2019

Things that are closest to us are often, paradoxically, the furthest away. Although they are by definition familiar to us, personal and family experiences remain the site of disturbances, alienation and distance. Ylva Snöfrid's works explore such life-changing experiences in a way that is also attuned to the ritual, the paranormal, the exceptional and the coincidental. For the Istanbul Biennial, she presents the installation *FANTASIA, a Reflection of the Painter's Studio in the Shadow World, Divided into Three Parts, Dystopia, Heterotopia, Utopia* comprising domestic effects such as tea tables, day beds and stools. Conceived as a three-fold mirror to *The Painter's Studio in the Shadow World,* a secluded artwork in Athens, *Dystopia*, *Heterotopia* and *Utopia* are three performance rituals about the process of making, in which the artist inhabits the space, covering it with canvases and the traces of her movements. Snöfrid made her work on site in Istanbul during the summer of 2019.

En yakınımızdaki şeyler, paradoksal şekilde, genellikle bize en uzak olanlardır. Her ne kadar tanımları gereği tanıdık olsalar da, kişisel ve aileye dair deneyimler huzursuzluk, yabancılaşma ve uzaklaşma kaynağı olarak kalır. Ylva Snöfrid'in çalışmaları hayat değiştiren türden deneyimleri ayinsel, paranormal, istisnai ve rastlantısal yönlerini de vurgulayarak irdeliyor. Sanatçı İstanbul Bienali'nde sehpalar, divanlar ve tabureler gibi ev eşyalarını da içeren FANTAZYA, *Ressamın Stüdyosunun Gölgeler Aleminde Yansıması*, *Üç Bölüm Halinde: Distopya*, *Heterotopya*, *Ütopya* adlı yerleştirmesini sergiliyor. Atina'da, tecrit edilmiş bir eser olan *Gölgeler Aleminde Ressamın Stüdyosu* adlı çalışmasına ışık tutan üç parçalı bir ayna gibi tasarlanmış olan *Distopya*, *Heterotopya ve Ütopya*, sanatçının mekânda yaşayarak her yeri tuvallerle ve hareketlerinin izleriyle kapladığı, yaratım süreciyle ilgili üç performans ayini ekseninde şekilleniyor. Snöfrid eserini 2019 yazında İstanbul'da, sahada üretti.

Simon Starling

46

1967, Epsom, İngiltere.
Kopenhag, Danimarka'da yaşıyor.
1967, Epsom, England.
Based in Copenhagen, Denmark.

Parasit İstilası
(İstanbul için Maske), 2019

Infestation Piece
(Mask for Istanbul), 2019

Simon Starling'in İstanbul Bienali'nde sunduğu *Parazit İstilası (Midye Kaplı Moore)* (2006-2008), sanat tarihsel ve coğrafi bağlamları bozan bir çalışma. Eserin hikâyesi, Starling'in Henry Moore'un bir heykelinden ürettiği kopyayı bir buçuk yıllığına Kuzey Amerika'daki Ontario Gölü'ne daldırması ile başlamış. Heykel, su altında beklediği süre içinde, Karadeniz'e özgü olan ancak Soğuk Savaş'ın sonunda Kuzey Amerika'ya taşınan istilacı zebra midyelerinin yaşam alanına dönüşmüş.

Ontario Sanat Galerisi'nde sergilendiği sırada heykelin proteinden yana zengin yüzeyi bu sefer de güvelerin istenmeyen istilasına uğramış.
Starling sergide, projenin gelişimini anlatan ayrıntılı bir kronolojiyle birlikte, ışıklı kutularda heykelin korunma sürecinden fotoğrafları sergiliyor. Bu süreci tetikleyen istila ve sürecin kendisi, müzenin görünürde sımsıkı kapalı alanı ile duvarlarının ötesindeki "doğal" dünya arasındaki karmaşık ilişkiler bağlamında esere yepyeni bir ruh ve çarpıcılık katmış gibi görünüyor. Bu ilişkiler, sergi için üretilen *Parazit İstilası (İstanbul için Maske)* (2019) adlı heykelde daha da belirgin kılınıyor.

In the Istanbul Biennial, Simon Starling presents *Infestation Piece (Musselled Moore)* (2006–2008), a work that collapses art historical and geographical contexts. The work arose from Starling submerging a copy he created of a sculpture by Henry Moore in Lake Ontario, North America, for one and a half years. The sculpture was then colonised by zebra mussels – an invasive species that have their origin in the Black Sea and came to North America at the end of the Cold War.

Accompanied by a detailed chronology of the project's evolution, Starling presents lightboxes containing photographs from the conservation process of this sculpture, prompted by a further unwanted infestation of the sculpture's protein-rich surface by moths when it went on display at the Art Gallery of Ontario. This process and the infestation that triggered it, seemed to lend the sculpture a whole new life and poignancy in terms of the complex relationship between the seemingly hermetic realm of the museum and the 'natural' world beyond its walls. This relationship is further dramatized in a newly produced sculpture, *Infestation Piece (Mask for Istanbul)* (2019).

Jennifer Tee

22

1973, Arnhem, Hollanda.
Amsterdam, Hollanda'da yaşıyor.
1973, Arnhem, the Netherlands.
Based in Amsterdam, the Netherlands.

Kristal zemin çalışmaları/
Yeşil Yeryüzü, 2019

Crystalline floorpieces/
Green Earth, 2019

Jennifer Tee'nin yerleştirmeleri çoğunlukla heykel, kolaj ve performansı birleştiriyor; kültürel melezlik, hısımlık, kimlik ve dil deneyimleri ile insanlar, metalar ve doğadan nesneler arasındaki ticaret rotalarıyla ilgileniyor. Tee'nin İstanbul için ürettiği yapıtlar lale motifini işliyor. Bu çiçekler aslen Türk kavimlerinin egemenliğindeki Orta Asya'da yetiştiriliyordu, sonradan Hollanda'ya götürüldüler; böylece küresel ticaretin çemberine girerek meta ile doğal nesnenin örtüştüğü bir profil sergilemeye başladılar. Sanatçının sergilediği, kurutulmuş lale yapraklarıyla yapılmış bir dizi kolaj, Sumatra'nın *tampan* ve *palepai* adlı dokuma kumaşlarında işlenen, yeni hayatlara yelken açan ruhları tasvir eden desenleri temel alıyor. Aynı zamanda Hollanda'da Hortus Bulborum adında bir müze bahçesinde de araştırma yürütmüş olan sanatçı, birkaç dansçının icra ettiği bir eko-şiir koreografisi ve performansı için Jane Lewty ile işbirliği yaptı. Tee bu yapıtların yanında ziyaretçilerin üzerine uzanabileceği el örgüsü bir halı da sergiliyor.

The works of Jennifer Tee are often installations that combine sculpture, collage and performance. They respond to experiences of cultural hybridity, kinship, identity and language, and trade routes between people, commodities and objects from nature. Tee's works in Istanbul take on the motif of tulips. The flowers were originally grown in Turkic-ruled central Asia, and were later brought to the Netherlands, and are thus imbricated in global trade transfers, demonstrating a convergence between the commodity and the natural object. The artist is showing a series of collages made with pressed tulip petals, drawing from motifs of souls continuing on to new lives taken from *tampan* and *palepai* textiles from Sumatra. She is also carrying out research in a museum garden in the Netherlands called Hortus Bulborum and has collaborated with Jane Lewty on an eco-poetry choreography and performance involving several dancers. Alongside these works, Tee has developed a knitted floor piece on which visitors can recline.

Hale Tenger

56

1960, İzmir, Türkiye.
İstanbul, Türkiye'de yaşıyor.
1960, Izmir, Turkey.
Based in Istanbul, Turkey.

Suret, Zuhur, Tezahür, 2019

Appearance, 2019

Hale Tenger'in *Suret, Zuhur, Tezahür* (2019) adlı çalışması, Büyükada'daki Taş Mektep'te yer alan bir karışık malzeme ve ses yerleştirmesi. Rum Ortodoks Patriği III. Sofronios'un yazlığı olan mekân, sonraki yıllarda devlet ortaokulu olarak kullanıldı. Yerleştirmenin esin kaynağı, bulunduğu çevrenin yanı sıra botanik alanında "bilezik alma" olarak bilinen bir teknik. Bu yöntemde, ağaçların meyvelerinin büyümesi hızlansın diye bir dalın veya gövdenin üzerindeki kabuk halka şeklinde soyulup çıkarılır; ormancılıkta ise bir ağacı kurutmak için aynı işlem daha derinlemesine bir kesik alınarak uygulanır. İlk olarak Eresoslu Theophrastus'un (MÖ 371-287), *Bitkiler Üzerine İncelemeler* adlı eserinde söz ettiği bu yönteme daha sonra Shakespeare ve başka yazarlar da farklı metinlerinde değinmiş.

Yerleştirmenin bir de ses bileşeni var: Tenger'in edimsellik, iktidar, özbilgi ve açgözlülük hakkında yazdığı bir şiir Türkçe ve İngilizce olarak seslendiriliyor: "Görmeden kendimi, olurdum / Bir meyve ağacıydım ben." Tarihöncesinde ayna olarak kullanılan, günümüzde de hâlâ kehanette bulunmak ve şifa için başvurulan volkanik obsidyen taşları, insanı kuşatan bu mekâna, düzleştirilmiş yüzeyleri yukarı bakacak şekilde yerleştirilmiş. Bu tarih yüklü mekânda içe dönüş ve yenilenmeye yönelik bir ortam yaratmayı arzu eden Tenger soruyor: "Yapmadan olabilir misin?"

Hale Tenger's work *Appearance* (2019) is a mixed-media and sound installation at Sophronius Palace on Büyükada: the summer house of the Ecumenical Patriarch Sophronius III, and later a state secondary school. The installation draws inspiration from the locality and from the botanical technique known as girdling: the complete removal of a strip of bark around a branch or trunk to enhance growth of fruits in trees or in forestry to kill trees with a deeper cut. The method is first mentioned in *Enquiry into Plants* by Theophrastus of Eresos (371–287 BCE), and later by Shakespeare and other authors.

The installation includes a sound element, in Turkish and English, in which a poem by Tenger, about agency, power, self-knowledge and greed, is audible: 'In the absence of my own sight, I became / I was a fruit tree.' Flattened obsidian stones – a volcanic material prehistorically used as mirrors, and still employed for scrying and healing – point reflectively upwards in the immersive environment. The artist wishes to set up a space for introspection and regeneration in this historically loaded site. 'Can you be by not doing?' she asks.

Güneş Terkol & Güçlü Öztekin

37

Güneş Terkol (1981, Ankara, Türkiye. İstanbul, Türkiye'de yaşıyor.), Güçlü Öztekin (1978, Eskişehir, Türkiye. İstanbul, Türkiye'de yaşıyor.)
Güneş Terkol (1981, Ankara, Turkey. Based in Istanbul, Turkey.), Güçlü Öztekin (1978, Eskişehir, Turkey. Based in Istanbul, Turkey.)

WORLBMON, 2019

Güneş Terkol and Güçlü Öztekin are founding members of the HaZaVuZu collective in Istanbul, who work across music, video, performance and design. Terkol is an artist who produces sewn works, videos, sketches and musical compositions in order to – often humorously – consider gender relations and the status of women in contemporary Turkey. Öztekin makes large-scale drawings and paintings on paper, often using bright colours, that he describes as a form of 'recycling'. For the Istanbul Biennial, Terkol and Öztekin have continued their collaboration and built a space that is a meeting point for visitors and artists in the show. The space contains paintings, tulles, lamps, curtains, flags, sculptures, masks and costumes. The result is a convivial place for viewers and passers-by to mingle, while reflecting the production of two artists and their shared or divergent visions.

Güneş Terkol ve Güçlü Öztekin; müzik, video, performans ve tasarım çalışmaları yürüten İstanbul merkezli HaZaVuZu kolektifinin kurucu üyeleri. Terkol genelde cinsiyet ilişkilerini ve günümüz Türkiye'sinde kadının durumunu mizahi şekilde ortaya koymak için dikiş çalışmaları, videolar, eskizler ve besteler yapan bir sanatçı. Öztekin ise "geri dönüştürme"nin bir biçimi olarak tanımladığı, çoğu zaman parlak renklerde, büyük boyutlu çizimler ve kâğıt üzerine resimler yapıyor. İstanbul Bienali'nde de Terkol ve Öztekin işbirliklerini sürdürdüler ve sergide hem ziyaretçiler hem de sanatçılar için buluşma noktası olacak bir mekân hazırladılar. Yerleştirmede; resimler, tüller, lambalar, perdeler, bayraklar, heykeller, maskeler ve kostümler bulunuyor. İki sanatçının üretimini ve hem ortak hem de birbirinden farklı görüşlerini yansıtan bu şenlikli alan, izleyiciler ve gelip geçenlerin birbirleriyle kaynaşacağı bir ortam oluşturuyor.

Suzanne Treister

7

1958, Londra, Birleşik Krallık. Londra, Birleşik Krallık ve Fransa'da yaşıyor.
1958, London, UK. Based in London, UK and France.

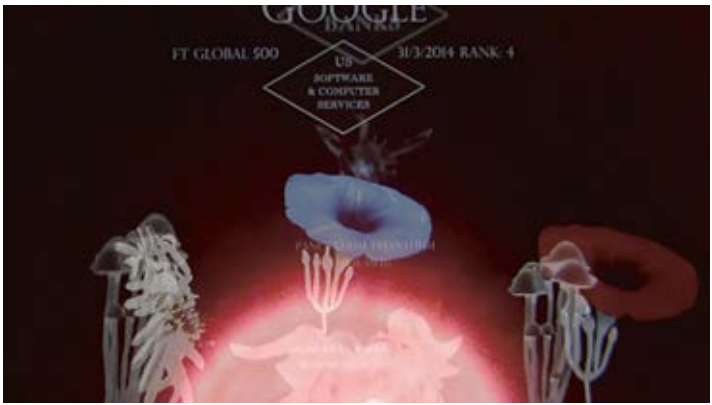

HFT The Gardener, 2014-2015

Bahçıvan HFT, 2014-2015

Sermayenin hareketleri sanrılar yaratır: Hem mevcut hem görünmez, eşit derecede gerçek ve hayalidirler. Suzanne Treister, resim ve videolarının yanı sıra internet temelli ve işbirliğine dayalı çalışmalarında genellikle takma isimler kullanıyor, bu isimlere uygun sanatçı biyografileri ve çalışmalar üretiyor.

Treister'in projesi *Bahçıvan HFT* (2014-15), algoritmalar üstünden yüksek frekanslı işlemler (HFT) yapan bir borsa simsarı ve "tekno şaman" olan Hillel Fischer Traumberg'in eserlerinden bir derleme sunuyor. Bu kurgusal karakter bir taraftan algıyı değiştiren psikotropik ilaçlar ve bitkilerle deneyler yaparken, bir taraftan da bitkilerin hayatı, şamanizm, numeroloji, psikotropik araştırmalar ve sermayeye yüksek frekanslı işlemlerle yön verenler arasında bağlantılar kuruyor. 92 psikoaktif bitkinin isimlerine denk düşen sayısal karşılıkları keşfetmek için bir şifreleme ve numeroloji sistemi olan Gematria'nın çizelgelerini kullanıyor ve bunu *Financial Times*'ın Dünyanın En Değerli 500 Şirketi Listesi'ndeki şirketlere uyguluyor. Sanrı yaratan maddeler, sermaye ve sanat, psikoaktif ilaçlar ve bilinç arasındaki bir dizi bağlantıyı sergileyen çalışma, öznenin yer değiştirdiği, bedenin yerine geçen avatarların ve değiştirilmiş bilinç durumlarının hâkim olduğu bir çağda algının inşasına dikkat çekiyor.

The motions of capital are hallucinogenic: both present and invisible, equally real and phantasmal. Suzanne Treister often uses pseudonyms in her practice (spanning painting, video, internet-based works and collaborations), constructing artistic biographies and work based on these figures or alter-egos.

Treister's project *HFT The Gardener* (2014–15) is a collection of several bodies of work by a fictional, algorithmic high-frequency trader and 'techno-shaman' named Hillel Fischer Traumberg. Traumberg experiments with psychotropic drugs and plants, building correlations between plant life, shamanism, numerology, psychotropic research and the high-frequency movers of capital. He employs gematria charts (a type of numerology and cipher system) to discover the numerological equivalents for the names of ninety-two psychoactive plants, which he applies to companies in the Financial Times Global 500 Index. The work – encompassing drawing, film and parapsychopharmacological research – articulates a set of interrelations between hallucinogens, capital and art, psychoactive drugs and consciousness. It points more generally to the construction of perception in an age of displaced agency, avatars and altered states of consciousness.

Piotr Uklański

44

1968, Varşova, Polonya. New York, ABD ve Varşova, Polonya'da yaşıyor.
1968, Warsaw, Poland. Based in New York, USA and Warsaw, Poland.

İsimsiz (Doğunun Vaatleri IV), 2019

Untitled (Eastern Promises IV), 2019

Piotr Uklański, bir dava, bir eylem veya bir ulus ile kendimizi özdeşleştirdiğimizde doğru kabul ettiğimiz şeylere ironik, çoğu zaman da marazi bir şekilde dikkat çekiyor. Sanatçı, fotoğraf, heykel, film, yerleştirme ve performans çalışmalarında, genellikle hoyrat bir mizah duygusuyla (bir sergisinde şöhretli isimlerin porno dünyasındaki benzerlerine yer vermişti), imgelerin bizi kışkırtma, birleştirme ve ayırma gücünün altını çiziyor. Geniş bir teknik yelpazesine sahip çalışmalarında sıklıkla karşımıza çıkan ana temalardan biri, bir ortaklık kurulmasında, bir grup kimliğinin oluşturulmasında ya da bu kimliğe meydan okunmasında fotoğrafın oynadığı rol.

Uklański'nin *Doğunun Vaatleri* (2019) adlı serisi, Polonya ile İslam dünyası arasındaki tarihsel bağlardan besleniyor: Doğrudan doğruya Türk giyim tarzından alınan Polonya halk giysileri gibi. 19. yüzyılda "Doğu"ya dair projeksiyonlar, Müslüman Tatar yerleşimcilerin 14. yüzyıldan bu yana var olduğu Polonya'da, paradoksal bir şekilde, milliyetçi duyguların ortaya çıkmasına katkıda bulundu. Uklański'nin serisi de erkekliği, oturma pozisyonundaki kişilerin portrelerini, ikonografiyi ve dönem kıyafetlerini irdelerken, bir yandan da günümüzde Batı'da yayılmakta olan İslamofobi ile günümüz Polonya'sının kendi tarihini bastırmasını açık bir şekilde hedef tahtası haline getiriyor.

Piotr Uklański calls ironic, often morbid, attention to the presumptions we make when we identify with a cause, an action or a nation. Through photographs, sculptures, films, installation and performance, his often ribald humour (he once presented an exhibition of celebrity look-alikes from pornography), underscores the power of images to provoke, unite and separate us. An ongoing theme in his varied practice is the role of photography in establishing commonality, in making and challenging group identity.

Uklański's series *Eastern Promises* (2019) draws on historical links between Poland and the Islamic world. The Polish national costume is a direct appropriation of Turkish clothing, and in the nineteenth century, projections of the 'Orient' paradoxically contributed to a nationalising sentiment within Poland, where Muslim Tatar settlers have existed since the fourteenth century. Uklański's series explores masculinity, the sitting portrait, iconography and period dress, while explicitly targeting the Islamophobia spreading today in the West and contemporary Poland's suppression of its own history.

Ambera Wellmann

20

1982, Lunenburg, Kanada.
Berlin, Almanya'da yaşıyor.
1982, Lunenburg, Canada.
Based in Berlin, Germany.

Tohumlama, 2019

Seeding, 2019

Ambera Wellmann'ın resimleri, mahremiyet, yer değiştirme, rüya görme veya uçma gibi eylemleri kurnaz, vurdumduymaz, zaman zaman da gülünç şekillerde yakalıyor; aynı zamanda her biri beden ve –illaki insan biçimi olması gerekmese de– biçim üzerine birer araştırma. Wellmann'ın düşsel ve oyuncu tabloları, resim tarihinde kadın vücudunun sahiplenilişinin ve eril bakışın yönünü değiştiriyor. Kâh cafcaflı kâh yumuşak renk tonlarında resmedilmiş, ışıltılı, pırıl pırıl yüzeylere sahip bu bedenler hiçbir zaman yalnızca insan bedenleri değil; meyveler veya hayvanlar gibi diğer doğal varlıklara da meylediyor veya yaklaşıyorlar.

Wellmann İstanbul Bienali'nde başkalaşım, sanrı veya geçiş halindeki istikrarsız, vücuda benzer biçimleri tasvir eden yakın tarihli bir dizi çalışmasını sergiliyor. *Tecavüzkâr* (2019) adlı yapıtında hayvan veya insanları andıran etli, pembe biçimler tuvalin sarı fonunda süzülüyor. *Tohumlama*'da (2019) bu biçimler karşımıza mavi renkli bir tarlada kaynaşan belli belirsiz meyve veya hayvanlar olarak çıkıyor. *Dua* (2018) ve *Kasıklama* (2018) ise erotik nüleri ve birleşme anı tasvirlerini ele alıyor, bedenlerin ve insanların diğer canlı formları ve birbirleriyle kurdukları ilişkilerin tuhaflığını somut olduğu kadar oyuncu bir üslupla kurcalıyor.

The paintings of Ambera Wellmann capture – in a ludic, roving, occasionally droll way – activities such as intimacy, displacement, dreaming or flight, and are investigations of body and form (though not necessarily the human form). Oneiric and playful, Wellmann's canvases redirect the male gaze and the appropriation of women's bodies throughout the history of painting. Her bodies – depicted in alternately garish and muted colours, with a glossy, gleaming sheen – are never only human, but teeter or flicker towards other natural objects, such as fruits or beasts.

For the Biennial, Wellmann is presenting a series of recent works that depict unstable, body-like forms in states of metamorphosis, hallucination or transition. In *Impingeneous* (2019), for instance, fleshy, pink forms – reminiscent of animals or humans – float on a yellow canvas background. In *Seeding* (2019), these forms are ambiguously fruits or animals, comingling on a blue field. *Orison* (2018) and *Loining* (2018) take up, concretely yet playfully, the erotic nude and coital encounters, teasing out the awkwardness of bodies and the strangeness of humans' relations to other life forms, and to one another.

Haegue Yang

19

1971, Seul, Güney Kore. Berlin, Almanya ve Seul, Güney Kore'de yaşıyor.
1971, Seoul, South Korea. Based in Berlin, Germany and Seoul, South Korea.

Kuluçka ve Tükenmişlik, 2018 (detay)

Incubation and Exhaustion, 2018 (detail)

Haegue Yang's *The Intermediates* (2015–ongoing) – biomorphic sculptures made of synthetic twine with labour-intensive weaving and knotting techniques – are placed within the wallpaper piece *Incubation and Exhaustion* (2018), a panoramic surface composed of diametrical motifs ranging from chilies, garlic and onions to flames and high-end surgical robots. Embellished for the Istanbul Biennial, *Incubation and Exhaustion – Version Istanbul* (2019) incorporates Medusas, feathered angels, 'broken' tulips and adapted Secchi disks. The figure-like sculptures appear timeless, yet their whorled structures reference ancient, pagan or folkloric defenses against evil spirits (Yang also likens them to Kafka's modern literary creature, Odradek). Scenographic elements such as moving lights, scented gym balls and sound complete the immersive setting.

In April 2018, North Korean leader Kim Jong-un met South Korean President Moon Jae-in for an inter-Korean summit in a demilitarised zone in the middle of the Korean peninsula. In the live press broadcast of the half-hour private discussion, nothing but the song of native birds and camera clicks was audible. The audio from this historical meeting is incorporated into Yang's installation, in which dichotomies – technology versus politics, nature versus art – are collapsed.

Haegue Yang'ın 2015'ten beri sürdürdüğü *Aracılar* adlı serisinden parçalar (emek yoğun dokuma ve düğümleme teknikleri kullanılarak sentetik sicimden yapılmış biyolojik biçimli heykeller), pulbiber, sarımsak, soğan, alevler, son teknoloji ürünü cerrahi robotlar gibi çapraz desenlerle kaplı panoramik duvar kâğıdı işi *Kuluçka ve Tükenmişlik*'in (2018) içine yerleştirilmiş. İstanbul Bienali için bezenmiş olan *Kuluçka ve Tükenmişlik – İstanbul Versiyonu* (2019), Medusa'ları, tüylü melekleri, "kırık" laleleri ve uyarlanmış Seki disklerini içeriyor. Bu figürümsü heykeller zamansız görünüyor ama sarmal yapıları kadim, pagan, folklorik kültürlerde kötü ruhlara karşı koruma sağlayan unsurlara gönderme yapıyor (Yang bunları Kafka'nın modern edebi yaratığı Odradek'e de benzetiyor). Hareket eden ışıklar, kokulu egzersiz topları ve ses gibi sahne öğeleri de insanı içine alan ortamı tamamlıyor.

2018 Nisan'ında Kuzey Kore lideri Kim Jong-un ile Güney Kore devlet başkanı Moon Jae-in, Kore yarımadasının ortasında askerden arındırılmış bir bölgede görüştüler. Yarım saatlik özel görüşmenin canlı yayınında, bir tek bölgedeki kuşların şakıması ve kameraların deklanşörleri duyulabiliyordu. Tarihi görüşmenin bu ses kaydı da Yang'ın –teknolojiye karşı siyaset, doğaya karşı sanat gibi– ikiliklerin ortadan kalktığı yerleştirmesine dahil edildi.

Müge Yılmaz

25

1985, İstanbul, Türkiye.
Amsterdam, Hollanda'da yaşıyor.
1985, Istanbul, Turkey. Based in Amsterdam, the Netherlands.

Eleven suns, 2019

On Bir Güneş, 2019

How will we conceive of life in 10,000 years? By then, our biotopes may have turned into technotopes, and ecological, animal and natural life will be radically altered. Müge Yılmaz's performances, photographs and installations draw on feminist science fiction, and inquire into intertwined social, personal and environmental histories. Mining the deep past as well as an imagined future, Yılmaz's *Eleven Suns* (2019) is an installation reflecting on the advent of human, plant and animal life, on devotion and scarcity, and on the Anthropocene after capitalism, culture and nature have expired. The installation is syncretic, bringing cave, temple and shrine iconography from the past together with Yılmaz's own drawings of hybrid plant-human-animals and speculative future ruins. Described as a future archaeology incorporating leftovers of our own times, the work also includes various stones, objects and water containers collected from Istanbul that constitute a ritual and devotional element in the form of a shrine. The work seeks to establish parity between a world 10,000 years before our moment and 10,000 years after it, to consider the nature of introspection, devotion and coexistence across the latitudes of deep time.

10.000 yıl sonra hayatı nasıl tasavvur edeceğiz? O zamana kadar muhtemelen biyolojik alanlarımız teknolojik alanlara dönüşmüş, ekoloji hayat, hayvanlar ve doğa kökten bir değişim geçirmiş olacak. Müge Yılmaz'ın performansları, fotoğrafları ve yerleştirmeleri feminist bilimkurgudan etkileniyor ve iç içe geçen toplumsal, kişisel ve çevresel tarihçeleri irdeliyor. Uzak geçmiş kadar hayal edilen bir geleceği de kurcalayan Yılmaz'ın *On Bir Güneş* (2019) adlı yerleştirmesi, insan, hayvan ve bitki yaşamının gidişatı, inanç ve kıtlık kavramları, kapitalizm, kültür ve doğanın sonunun gelmesiyle başlayan Antroposen çağı üzerine kafa yoruyor. Bağdaştırıcı bir yapıya sahip olan yerleştirmede, geçmişe ait mağara, tapınak, mihrap ikonografisiyle Yılmaz'ın melez bitki-insan-hayvan çizimleri ve gelecekte olacağını hayal ettiği yıkıntılar bir araya geliyor. İçinde yaşadığımız zamanlardan geriye kalanları inceleyen bir gelecek arkeolojisi olarak tarif edilebilecek yapıt, sanatçının İstanbul'dan topladığı çeşitli taşlar, nesneler ve içme suyu torbaları ibadet için kullanılan nesnelermişçesine bir tür mabet formu içinde birleşiyor. Yapıt, zamanımızdan 10.000 yıl önce ve 10.000 yıl sonraki dünyalar arasında bir denklik kurmaya, derin zamanın enlemleri boyunca içebakışın, inancın ve bir arada varolmanın doğasını kavramaya çalışıyor.

Phillip Zach

15

1984, Cottbus, Almanya. Los Angeles, ABD ve Berlin, Almanya'da yaşıyor.
1984, Cottbus, Germany. Based in Los Angeles, USA and Berlin, Germany.

Çifte Ağızlı, 2019

Double Mouthed, 2019

Malzemelerin ve tarihin algılanamayan veya bastırılmış yönlerine odaklandığı çalışmalarıyla bilinen Phillip Zach, bienale karşılıklı duvarlara yansıtılmış çok kanallı bir video ve ses yerleştirmesiyle katılıyor. İçerikleri arkeologlarla yapılan belgesel tarzı röportajlardan kurmaca sahnelere ve psikedelik sekanslara uzanan videolara, hem sahada kaydedilmiş sesler hem de özel olarak bestelenmiş müzikler eşlik ediyor. Yapıtın odağında iki yer var, her ikisi de mağara: Bunların ilki *Uzay Yolu*, *İkiz Tepeler* ve *Görevimiz Tehlike* gibi film ve dizilerde kullanılan, insan eliyle üretilmiş, Los Angeles'taki Bronson Mağarası; diğeriyse İstanbul'un hemen dışında bulunan ve farklı müdahalelerin izlerini taşıyan Yarımburgaz Mağarası: Bu izlerden bazıları grafiti, film çekimlerinin yarattığı tahribat, define avcılarının yasadışı olarak açtığı tüneller ya da eski mağara çizimleri gibi daha önceden kalma kültürel izler. Zaman ve mekân arasında gidip gelen ve Ursula K. Le Guin'in *Mülksüzler* (1974) adlı romanı gibi göndermeleri olan çalışma, mağaraları mekânlar, zamanlar ve tarihler arasında olduğu kadar hiperkapitalizm ile anarşi arasında da birer aktarım ve dönüştürüm merkezi olarak konumlandırıyor. Zach'ın eseri son olarak, kurmaca yaratımı ile tarihin bulaşma, dönüşümler ve rastlantılar aracılığıyla ne kadar benzer şekilde ilerlediklerini gösteriyor.

Known for his works that draw upon the sub-sensory or suppressed aspects of materials and history, Phillip Zach participates in the Biennial with a multi-channel video and sound installation. Contents of the two videos projected on opposite walls range from documentary-style interviews with archeologists, to fictional scenes and psychedelic sequences, as well as sound elements drawn from field recordings and specifically composed cinematic scores. The work looks at two sites, both caves: Los Angeles's man-made Bronson Cave, which has been used in films and TV shows from *Star Trek* to *Twin Peaks* to *Mission: Impossible*; and Yarımburgaz Cave, outside of Istanbul, which has been weathered by different forms of imprint: graffiti, destruction caused by film productions, tunnels illegally burrowed by treasure hunters, or earlier cultural markers, such as ancient cave drawings. Oscillating between time and place, and drawing on such referents as Ursula K. Le Guin's novel *The Dispossessed: an Ambiguous Utopia* (1974), Zach's work imagines caves as sites of transplant and transmutation between locations, temporalities and histories, hyper-capitalism and anarchy. Ultimately, it shows how fiction-making and history alike proceed through contamination, mutations and accidents.

Andrea Zittel

52

1965, Escondido, ABD.
Joshua Tree, ABD'de yaşıyor.
1965, Escondido, USA.
Based in Joshua Tree, USA.

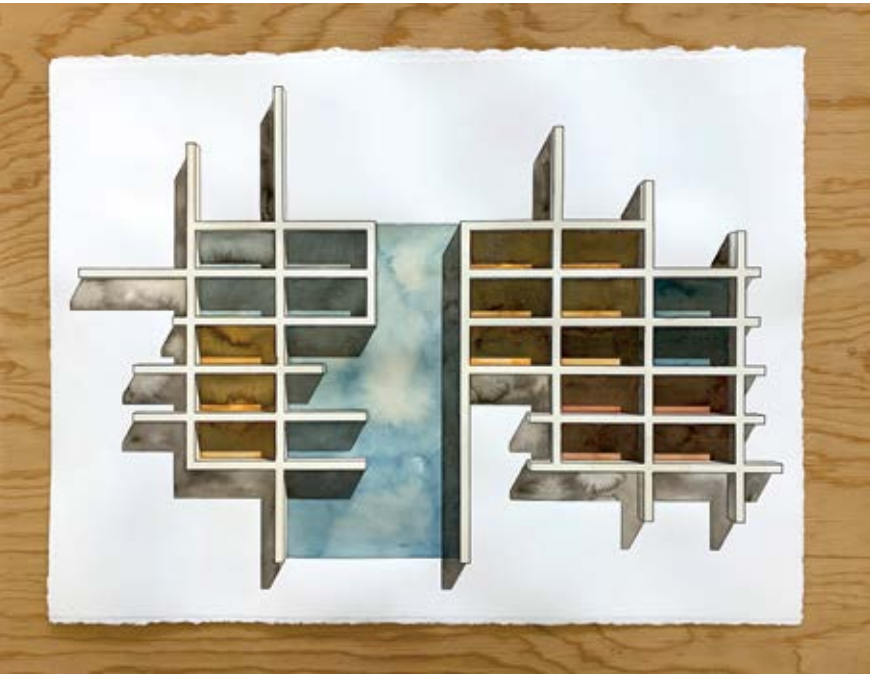

Kişisel Arsalar
için eskiz, 2019

sketch for
Personal Plots, 2019

Andrea Zittel, yaşamaya, barınmaya ve insan doğasına dair temel meselelere odaklanıyor. Sanatçının iyi bilinen işlerinin çoğu, büyük ölçekli alternatif yaşam tarzı deneyleri; bunlardan biri olan ve 2000 yılından beri sürdürdüğü A-Z *Batı* adlı projesi için Zittel Mojave Çölü'ndeki geniş bir araziyi kişisel yerleşkesi ve "yaşamak için bir deneme zemini" olarak kullandı. O dönemde New York'tan ayrılan Zittel, memleketi Güney California'nın kültürüne dönerek Joshua Tree Ulusal Parkı yakınlarındaki çöle yerleşti. Sanatçı geçmişte, aylarca üniforma giymek ve zamanı ölçmeden yaşamak gibi pek çok yapı ve sistem denedi.

Zittel'in İstanbul Bienali için ürettiği *Kişisel Arsalar*, özel mülkiyet ve mekân mefhumları ile tarihten devraldığımız borç ve esaret yapılarına yönelik bir cevap niteliğinde. "Mekâna sahip olunabilir mi?" sorusundan yola çıkan Zittel, yalnızca bir kişinin sığabileceği hacme sahip hücre benzeri mekânları birbirinden ayıran beton bloklardan yapılmış bir heykel sergiliyor. Bu birimler işyerlerindeki küçük bölmeleri, özel yatak odalarını ya da boş mezarları çağrıştırıyor. Yapıt, açıktan açığa emniyet, mahremiyet ve bireysellik kaynağı olarak pazarlanan mekânın ve ona çizilen sınırların bir denetim, atomizasyon ve yabancılaşma aracı olarak kullanılabildiğini hatırlatıyor.

Andrea Zittel focuses on fundamental questions of living, habitation and human nature. Many of her best-known works are large-scale alternative lifestyle experiments, including (since 2000) her project *A-Z West*, a personal residence and 'testing grounds for living' on a large piece of land in the Mojave Desert. At this time, Zittel left New York and relocated to her home culture of Southern California, where she settled in the desert near Joshua Tree National Park. Zittel's past experiments include many living structures and systems, such as wearing a uniform for months on end, and living without measured time.

Personal Plots, Zittel's work for the Istanbul Biennial, responds to the notions of private property, space and inherited structures of debt and bondage. Zittel – who asks, 'is space something that can be owned at all?' – presents a sculpture made of concrete blocks that demarcate human-sized, cell-like spaces. The units recall an office cubicle, a private bedroom, or a cemetery plot. The work points to the way in which space, and its delineation, can be used as a medium for control, atomisation and alienation while it is more overtly marketed as a source of security, privacy and individualism.

Kamusal Eserler
Public Artworks

İstanbul Bienali, otuz yılını geride bıraktığı 2017'deki 15. İstanbul Bienali ile birlikte, 2007–2026 Bienal Sponsoru Koç Holding'in desteğini alarak, İstanbul'a her bienalle birlikte kalıcı bir eser armağan etmek üzere yola çıktı.

Böylece 2017'de, dünyaca ünlü sanatçı Ugo Rondinone'nin 1999'daki 6. İstanbul Bienali kapsamında Taksim Meydanı'nda sergilediği *Buradan Nereye Gidiyoruz?* başlıklı neon heykeli, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü yolu üzerindeki yeni mekânı Mustafa Kemal Kültür Merkezi'nin (MKM) çatısına yerleştirilerek İstanbul'a dönüş yapmış oldu.

Proje kapsamında, Monster Chetwynd'in 16. İstanbul Bienali'ne özel olarak bir çocuk parkı mizanseniyle kurguladığı *Gorgon'un Oyun Alanı* başlıklı açıkhava yerleştirmesi de Maçka Sanatçılar Parkı'na kalıcı olarak yerleştirilecek. Monster Chetwynd, "kolektif geliştirme"ye önem veren bir sanatçı. İstanbul için de, kolektif etkileşime açık, gündelik olanla şiirsel olanı birbirine yakınlaştıran bir esere imza attı.

İstanbul Bienali kamusal alana eser kazandırmaya devam edecek.

With its 15th edition in 2017 that marked the event's 30th anniversary, Istanbul Biennial set forth to contribute a permanent artwork to the city with each edition thanks to the support of the 2007–2026 Biennial Sponsor Koç Holding.

As a result, in 2017, globally acclaimed artist Ugo Rondinone's neon-light sculpture *Where Do We Go From Here?* that was once exhibited at the Taksim Square in 1999's 6th Istanbul Biennial has been reunited with the city in its new venue, Mustafa Kemal Cultural Centre (MKM) near the Fatih Sultan Mehmet Bridge over the Bosphorus.

Within the scope of the project, Monster Chetwynd's special creation for the 16th Istanbul Biennial, an open-air installation named *Gorgon's Playground* that adopts the mise en scène of a kindergarten, will remain in the Maçka Artists Park of Istanbul after the Biennial is over. Much of the artist's work is informed by the notion of collective development. Likewise for the Istanbul Biennial, Chetwynd has produced an installation that blends the mundane and the poetic, open to collective engagement.

Istanbul Biennial will continue to present works to the public space.

Ugo Rondinone
Buradan Nereye Gidiyoruz?
Where Do We Go From Here?
1999/2017

Kamusal Program

Patates Yetiştiricileri: Bir Buluşma ve Kitap Lansmanı
Wapke Feenstra; Güven, Kara ve Süt Aileleri, Kevser Güler, Gaye Gönülal

11 Eylül 2019 Çarşamba
12.30-14.00
Anadolu Kulübü, Büyükada
İngilizce ve Türkçe
Patates Yetiştiricileri projesi, Bige Örer'in öncülüğünde, İstanbul Bienali'nin düzenlediği KIRSAL programı kapsamında yürütülüyor.

Nesillerdir farklı tarım yöntemleriyle ve ölçeklerde patates yetiştiren, Kapadokya bölgesinden Güven, Kara ve Süt ailelerinin katılacağı bu yemek şöleninde hararetli sohbetler bizi bekliyor. Hasadı kutlamanın sevinciyle her aile, en sevdiği patates tarifini pişirerek katılımcılarla paylaşıyor. Patates Yetiştiricileri projesi, bu etkinlikte gerçekleşecek ve Wapke Feenesta ve Kevser Güler'in yanı sıra, Kapadokya patateslerinin peşine düşen bu ikilinin ayrılmaz eşlikçisi, Kapadokya'nın yerel rehberlerinden Gaye Gönülal'ın da katılacağı bir kitap lansmanıyla son bulacak.

Zeyno Pekünlü; Glenn Ligon, Armin Linke ve Hale Tenger ile Sohbet Ediyor

11 Eylül 2019 Çarşamba
14.00-15.00
Anadolu Kulübü, Büyükada
İngilizce

Sanatçı ve İstanbul Bienali Kamusal Program Koordinatörü Zeyno Pekünlü, 16. İstanbul Bienali sanatçılarından Glenn Ligon, Armin Linke ve Hale Tenger'i, okyanus derinliklerinden elma ağaçlarına, cazdan şiire, mahyalardan aynalara uzanan ve sanatçıların Büyükada'da sergiledikleri çalışmaların referans noktalarının tartışmaya açılacağı bir sohbete davet ediyor.

İşbirliği Denemeleri: Yabanıl Atlas ve TBA21-Academy
Markus Reymann (TBA21–Academy), Victoria Baskin Coffey (Yabanıl Atlas), Nicolas Bourriaud (Moderatör)

11 Eylül 2019 Çarşamba
15.00-16.00
Anadolu Kulübü, Büyükada
İngilizce

Yabanıl Atlas: İnsandan Öte Antroposen, doğa bilimcilerini, beşeri bilimcileri, sanatçıları ve tasarımcıları bir araya getiren bir proje. Merkezinde, Antroposen'in kaynağını oluşturan meselelerle ilgili birinci elden araştırmalara dayanan bir dizi rapor, makale ve sanat eseri yer alıyor. 2011'de kurulan TBA21–Academy de benzer bir şekilde sanatçıları, biliminsanlarını ve fikir önderlerini, okyanusları sanat gözüyle hep birlikte keşfetmeye ve okyanusların akut sorunlarına yaratıcı çözümler üretmeye teşvik eden bir oluşum. Nicolas Bourriaud'nun moderatörlüğünde gerçekleşecek bu konuşmada görsel antropolog Victoria Baskin Coffey, *Yabanıl Atlas*'ın disiplinleri birleştirme denemesinin pratik yönlerini ve zorluklarını anlatıyor. Markus Reymann ise, Armin Linke ile yaptıkları işbirliğinin ürünü olan *Okyanusu İncelemek* eserinin ortaya çıkma sürecindeki kurucu tecrübeden bahsediyor.

Aykan Safoğlu, Glenn Ligon ile Sohbet Ediyor

12 Eylül 2019 Perşembe
17.00-18.00
Kıraathane, Beyoğlu
İngilizce

Amerika'nın önde gelen kavramsal sanatçılarından Glenn Ligon, 16. İstanbul Bienali için James Baldwin'in bir efsaneye dönüşen kişiliği etrafında dolanan, provokatif olduğu kadar biçimsel açıdan ayrıntıcı bir dizi eser üretti. Ligon'un süregiden bir angajman içinde olduğu Amerikalı yazar James Baldwin, 1961'den 1970'e kadar aralıklarla yaşadığı İstanbul'da en önemli romanları üzerine çalışmıştı. Ligon ve kendisine eşlik edecek görsel sanatçı Aykan Safoğlu bu konuşmada, Baldwin'in mirasına yönelik bağlılıklarının ötesinde sanata yönelik ortak meraklarını ve ırkçılık, kimlik siyaseti, dil ve arzu gibi kavramları keşfediyor.

İnsanmerkezcilik ve Hayvancılık: Ozan Atalan, Prof. Dr. Serhat Alkan ile Sohbet Ediyor

12 Eylül 2019 Perşembe
18.00-19.00
İKSV Alt Kat, Şişhane
Türkçe
İKSV Alt Kat'ın işbirliği ve İstanbul Kalkınma Ajansı'nın (İSTKA) desteğiyle yürütülen İstanbul Bienali Çalışma ve Araştırma Programı kapsamında.

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dölerme ve Sun'i Tohumlama Anabilim Dalı öğretim üyesi ve Veteriner Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Serhat Alkan'ın bienal sanatçılarından, aynı zamanda araştırmacı ve eğitmen Ozan Atalan'ın konuğu olacağı bu söyleşi, İstanbul'un mandalarını konu ediniyor. İstanbul için tarihsel, kültürel ve ekonomik değere sahip mandaların yaşam alanlarına yapılan kentsel müdahaleler ile insan merkezci yaklaşım ilişkilendiriliyor, bilimsel ve sanatsal bakış açıları meracılıktan çiftliklere geçiş ekseninde bir araya getiriliyor.

Haegue Yang ve Hüznü

13 Eylül 2019 Cuma
17.00-18.00
İKSV Alt Kat, Şişhane
İngilizce
İKSV Alt Kat'ın işbirliği ve İstanbul Kalkınma Ajansı'nın (İSTKA) desteğiyle yürütülen İstanbul Bienali Çalışma ve Araştırma Programı kapsamında.

Nisan 2018'de Kuzey Kore lideri Kim Jong-un ile Güney Kore devlet başkanı Moon Jae-in, Kore yarımadasının ortasında askerden arındırılmış bir bölgede görüştü. Yarım saatlik bu özel konuşmanın uluslararası medyaya yansıyan canlı yayını öyle bir uzaklıktan çekilmişti ki bir tek kamera deklanşörleri ile bölgedeki kuşların şakıması duyulabiliyordu. Tarihi görüşmenin bu ses kaydı, Haegue Yang'ın 16. İstanbul Bienali için ürettiği, çeşitli kokular, sesler ve dokularla duyuları uyaran kuşatıcı yerleştirmesine dahil edildi. Bu konuşmasında Yang, hem kendi çok yönlü pratiğini hem de bienalin bu yeni siparişini tartışmaya açıyor.

YEDİNCİ KITAYI KEŞFETMEK

Laurent de Sutter & Monster Chetwynd, Jennifer Deger & Phillip Zach, Tobias Rees & Agnieszka Kurant, Emanuele Coccia & Eloise Hawser

14 Eylül 2019 Cumartesi
13.00-18.00
Pera Müzesi, Beyoğlu

Jeremy Narby & Mariechen Danz, Elizabeth A. Povinelli & Ursula Mayer, Umut Yıldırım & Elmas Deniz, Patrick Degeorges & Johannes Büttner

9 Kasım 2019 Cumartesi
13.00-18.00
Fransız Kültür Merkezi, Beyoğlu

Eşzamanlı çeviri desteğiyle
Türkçe ve İngilizce

Günlük programlar için
bienal.iksv.org
adresini ziyaret edin.

16. İstanbul Bienali, *Yedinci Kıta* ile bir "yeni dünya" imgesi öneriyor: Bu yüzergezer plastik atıklarının oluşturduğu devasa kütle yaşanabilir olmasa da artık sanatçılar, biliminsanları ve düşünürlerin keşfine açılan bir mıntıka. Sanatçı, biliminsanı ve düşünürler arasındaki diyalog ise, bienali açacak ve kapayacak iki tartışma oturumunun merkezinde. Antropologlar, felsefeciler ve sosyologlar Antroposen hakkında, çağdaş düşüncenin mutasyonlarına tanıklık eden yeni bakış açıları önermek üzere, bienale katılan sanatçılar ile ilişkilendiriliyor. Bu diyalogların temel meselesi, insan olmayanlara kadar uzanan ve feminizm, dekolonizasyon, evrenbilim ve sosyoloji arasında gezinen güncellenmiş bir antropoloji fikri öne sürmek.

16. İstanbul Bienali'nin açılış ve kapanış haftalarındaki bu konuşma oturumları, *yedinci kıta*nın sunduğu manzaralara eleştirel bir karşılık olarak estetik ve feminist kuram ile sosyoloji arasındaki sınırları kateden düşünürleri, insan-olmayanların antropologlarını ve bitki yaşamının felsefecilerini bir araya getirerek çağdaş kuramın yeni mıntıkalarında geziniyor. Antroposen çağdaş düşünceyi ne şekilde ve ne ölçüde dönüştürebilecek? Her bir düşünür sergiden bir sanatçıyla eşleştiriliyor ve her ikisinin kısa müdahaleleri bir tartışmayla son buluyor.

SİNDİRİM PROGRAMI

İklim değişikliği-enerji ekonomisti ve performans sanatçısı Ayşe Ceren Sarı, çevrebilimci ve sanatçı Serkan Kaptan ve küratör Yasemin Ülgen'den oluşan birbuçuk (Ekoloji ve Sanat Çalışmaları) tarafından tasarlanan Sindirim Programı, birbuçuk'un 2017'de başlattığı Solunum Buluşmaları'nın devamı niteliğinde. Bu herkese açık etkinliklerde, gündelik yaşantımızın birer parçası olarak kanıksadığımız, sıradan gibi görünen nesneler tartışmaya ve araştırmaya açılıyor. Sosyoekolojik metabolizma kavramı merkeze alınarak su, tarım, iklim, enerji, kent, atık, toplumsal cinsiyet, müşterekler ve gelecek gibi olguların bilim, toplumsal hareketler ve sanat pratikleriyle kesiştiği noktalar ve tüm bu pratikler arasındaki diyalog imkânları keşfediliyor.

SU

Sevinç Alçiçek (Karadeniz İsyandadır Platformu), dadans, Aslıhan Demirtaş, Hazal Döleneken, Sedat Gündoğdu, Akgün İlhan, Serkan Taycan

28 Eylül 2019 Cumartesi
12.00-16.00
WORLBMON (MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Kat 4)
Türkçe

SU kamusal etkinliği "suyun akma hakkını" savunuyor. Yaşamımızın her alanında deneyimlediğimiz, kimi zaman haberdar, bazen tanığı bazense faili olduğumuz, suyun akma hakkının gasp edildiği, suya erişimin kısıtlandığı, suya her türlü görünen ve görünmeyen atığın boşaltıldığı yapı ve süreçleri ele alıyoruz. Sohbetlerimizde HES karşıtı mücadele, iklim krizi, merkez-çeper ilişkileri, yapay doğa, mikro-plastikler, göç, kültür ve aidiyet duygusunun kaybı, doğanın dilinden kopuş öne çıkıyor. Su kendi varlığıyla ilham veriyor. Akışa, doğanın gücüne, dünyayla dönüşmeye çağırıyor. Titreşimlere ve harekete, içgüdüsel bağlara ve disiplinsiz alanlara yer açıyor.

BENZİN
Begüm Özkaynak, Ümit Şahin, Eymen Aktel (Yokoluş İsyanı Sanat Kolektifi), Cihan Küçük, kaybid

5 Ekim 2019 Cumartesi
12.00-16.00
WORLBMON (MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Kat 4)
Türkçe

BENZİN kamusal etkinliğinin merkezine fosil yakıtların itibarsızlaştırılmasının ve umudun gerekliliği oturuyor. İklim krizinin aciliyeti karşısında enerji politikalarını, fosil yakıtların gündelik halini ve erilliğini; kan, benzin ve savaş politikalarını konuşuyor, çevre ihtilaflarına ve çevresel adalete, kentteki geçicilik ve canlılığa varıyoruz. Şu konuda hemfikiriz: Fosil yakıtların itibarsızlaştırılması ve suç aleti ilan edilmesi gerekiyor. Gözümüzü alternatif gelecek tahayyüllerine çeviriyoruz. Toplumsal hareketlerin dönüştürücü gücüne, temsile, yaratıcı, şiddetsiz iklim mitinglerine, umuda inancımız tam.

PATATES
Çokayaklılar (Şafak Çatalbaş, Didem Erk, Aslı Narin, Elif Süsler), Ece Eldek, Berin Ertürk, Özlem Işıl, İlhan Koçulu, Gülşah Mursaloğlu, Pınar Üzeltüzenci

12 Ekim 2019 Cumartesi
12.00-16.00
WORLBMON (MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Kat 4)
Türkçe

PATATES kamusal etkinliği tarım, hayvancılık, gıda, toprak, tohum politikaları etrafında şekilleniyor. Endüstriyel tarım, şirket tohumları ve hastalık arasındaki ilişkileri takip ediyor, sanayileşme ve uzmanlaşmanın yaşam ve gezegene getirdiği yükü, gıdanın metalaşmasını, yaban algısını, üretim süreçlerinden kopuşumuzu, geçim sıkıntısını ve göçü konuşuyoruz. Bütüncül bakış, geleneksel tarım, yerli tohum, adaptasyon, genetik havuz konularıyla beraber rençperliğin, yereldeki bilgeliğin, nesillerin birlikteliğinin önemi, gıda politikaları ve bu politikalar etrafında şekillenen toplumsal hareketler öne çıkıyor. PATATES'i ifade ederken maddeselliği, zamanı kontrol etme dürtüsünü, akışı, mitolojiyi, sokak fısıltısını, hafızayı, tekrar ve ifadeyi, kolektif bilinci ve kurulu anı keşfetmeyi deniyoruz.

BETON
Sevil Baştürk (Roma Bostanı), Kerem Ozan Bayraktar, Elmas Deniz, MAD (Mekanda Adalet Derneği), Aslı Odman, Alper Şen

19 Ekim 2019 Cumartesi
12.00-16.00
WORLBMON (MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Kat 4)
Türkçe

BETON kamusal etkinliğinin merkezine kentsel dönüşüm, kent mücadeleleri, müşterekleştirme pratikleri ve kent ekolojisi oturuyor. Kentlerdeki bellek birikimi ve yitimi, 50 kg çimento, Ağaç AŞ, işçi cinayetleri, el koyma hikâyeleri, kent yoksulları ve politiğin estetiği öne çıkıyor. Üretim zincirlerini, ikinci doğayı, sarı canavar kamyonları, çöpün kimin olduğunu, gezegendeki ve bedenlerdeki insan kaynaklı izlekleri, hayvan kapatılma, sürülme ve imha coğrafyalarını konuşuyoruz. Gündelik ve toplumsal hayatın dönüşümüyle beraber görme biçimleri, yeşillik utancı ve doğanın fetişleştirilmesi arasındaki bağlantılar öne çıkıyor. İstanbul kent hareketleri; Beyoğlu, Haliç tersanesi, İstanbul'un mega projeleri merkeze otururken BETON'un meta sınırlarının genişlemesine karşı kentte, kırda verilen tüm mücadeleler vurgulanıyor. Konu yıkıntının estetiğindeki imkânlara ve sürdürülebilir ilişki ihtimallerine geliyor. Yeni yeşil alan yaratımının imkânsızlığı hissi ortasında yeşeren Roma Bostanı'nın ve kent bostanlarının dönüştürücü gücünü, mahalledeki ekosistemi öz emekle dönüştürmenin, uygulamalı siyasetin önemini, kent ekolojisi ve biyoçeşitliliğini, yenebilir bitkileri ve sokak otlarını, sokak ekolojisinin düzenli karmaşık yapılarını konuşuyoruz.

İŞLEMCİ
Aslı Dinç, HAH kolektif, Ömer Madra, Ulya Soley, Deniz Tortum, Ethemcan Turhan

26 Ekim 2019 Cumartesi
12.00-16.00
WORLBMON (MSGSÜ İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Kat 4)
Türkçe

İŞLEMCİ kamusal etkinliğinde yok oluşun karşısında gelecek tahayyüllerini konuşuyoruz. Fosil yakıtlar çağındaki mevcut bilim karşıtı eğilimle yok oluşa doğru hızla ilerliyoruz. İklim krizi ve ekolojik yıkım karşısında sistem değişikliğinin zorunluluğu öne çıkıyor. Çocuklar ve gençler kendilerinden önceki nesillere geleceklerini neden çaldıklarını, buna nasıl ve ne hakla hâlâ devam edebildiklerini soruyor. Fazla vaktimiz kalmadı. Geçmişin, anın ve geleceğin sorumluğunu almamak artık bir seçenek değil. Yan yana durmamız, katılımcı, esnek, yatay ağlar kurmamız gerekiyor.

Kamusal Program kapsamında ayrıca bienalin sanatçılarından Suzanne Husky Eskişehir'deki Anadolu Üniversitesi'nde, Andrea Zittel ise Mardin Artuklu Üniversitesi'nde sanat ve mimarlık öğrencileriyle serginin ön izleme günlerinde buluşuyor. ABD Ankara Büyükelçiliği'nin katkılarıyla gerçekleştirilen sanatçı konuşmalarının ayrıntıları, bienal.iksv.org'da.

Public Programme

The Potato Growers: A Gathering and Project's Book Launch
Wapke Feenstra, Güven, Kara and Süt Families, Kevser Güler, Gaye Gönülal

Wednesday, 11 September 2019
12.30-14.00
Anadolu Club, Büyükada
In English and Turkish
Potato Growers is a part of THE RURAL programme, led by Bige Örer *and organised by the Istanbul Biennial.*

A conversation and a feast with the participation of Güven, Kara and Süt Families from the Cappadocia region of Turkey, who have been growing potato with different methods and scales of farming for generations. In a spirit of celebrating the harvest, each family will cook and share their favourite potato recipe. Joining will be Wapke Feenesta and Kevser Güler who have been conceiving the Potato Growers project, which will also be culminating in a book launch at this festive day. Gaye Gönülal, a local guide and an indivisible company to this potato-chaser duo, will also be joining them.

Zeyno Pekünlü in conversation with Glenn Ligon, Armin Linke, Hale Tenger

Wednesday, 11 September 2019
14.00-15.00
Anadolu Club, Büyükada
In English

Artist and Istanbul Biennial Public Programme Coordinator Zeyno Pekünlü invites biennial artists Glenn Ligon, Armin Linke and Hale Tenger to discuss topics that form the reference points of the artists' works exhibited at Büyükada, ranging from the depths of the oceans to apple trees, jazz to poetry, *mahya*s (mosque lighting decoration) to mirrors.

Collaborative Experiments: Feral Atlas and TBA21-Academy
Markus Reymann (TBA21–Academy), Victoria Baskin Coffey (Feral Atlas), Nicolas Bourriaud (Moderator)

Wednesday, 11 September 2019
15.00-16.00
Anadolu Club, Büyükada
In English

Feral Atlas: The-More-Than Human Anthropocene is a project that brings together natural scientists, humanists, artists, and designers. At its heart is a set of reports, essays, and artworks, each based on first-hand research on issues that, taken together, make up the Anthropocene. Established in 2011, TBA21–Academy similarly leads artists, scientists, and thought-leaders on the collaborative discovery of the ocean through the lens of art and engendering creative solutions to its most pressing issues. In this talk, moderated by Nicolas Bourriaud and an opportunity to reflect on the works on display at the Biennial, visual anthropologist Victoria Baskin Coffey will explore the practicalities and challenges of *Feral Atlas* as a multidisciplinary experiment, while Markus Reymann will elaborate on the formative experience of collaborating over time, across different programmes and disciplines, with artist Armin Linke on his work *Prospecting Ocean*.

Aykan Safoğlu in conversation with Glenn Ligon

Thursday, 12 September 2019
17.00-18.00
Kıraathane, Beyoğlu
In English

One of the most prominent US-American conceptual artists, Glenn Ligon has created a provocative and formally rigorous body of works that revolves around the mythical figure of James Baldwin for the 16th Istanbul Biennial. US-American writer Baldwin, with whom Ligon has an ongoing engagement, worked on some of his most important novels in Istanbul where he lived on and off from 1961 to 1970. In this public talk, Ligon will be joined by the visual artist Aykan Safoğlu to share their mutual interests in art to explore racism, identity politics, language and desire, beyond their commitment in Baldwin's legacy.

Anthropocentrism and Animal Breeding: Ozan Atalan in conversation with Prof. Dr. Serhat Alkan

Thursday, 12 September 2019
18.00-19.00
İKSV Alt Kat, Şişhane
In Turkish
In the scope of the Istanbul Biennial Production and Research Programme, realised in collaboration with İKSV Alt Kat and supported by the Istanbul Development Agency (ISTKA).

Ozan Atalan, a biennial artist who is also a researcher and instructor, will be inviting Istanbul University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Fertilisation and Artificial Insemination faculty member and Associate Dean Prof. Dr. Serhat Alkan to discuss the water buffalos of Istanbul. In this conversation about water buffalos, which have historical, cultural and economic significance for Istanbul, urbanisation in the habitat of water buffalos is correlated with anthropocentrism; scientific and artistic viewpoints converge on the axis of transition from pasture feeding to ranching.

Haegue Yang and her Hüzün

Friday, 13 September 2019
17.00-18.00
İKSV Alt Kat, Şişhane
In English
In the scope of the Istanbul Biennial Production and Research Programme, realised in collaboration with İKSV Alt Kat and supported by the Istanbul Development Agency (ISTKA).

At the inter-Korean summit in April 2018, North Korean leader Kim Jong-un met South Korean President Moon Jae-in in the DMZ (demilitarized zone between South and North Korea). Their half-hour private discussion was broadcast live by international press from a great distance, such that nothing but camera clicks and the song of native birds were audible. The audio from this historical meeting has been incorporated into Haegue Yang's new installation for the 16th Istanbul Biennial, an immersive sensorial environment that provokes the senses with a diversity of scents, sounds and textures. During her talk, Yang will discuss her multifaceted practice and this new commission.

EXPLORING THE SEVENTH CONTINENT

Laurent de Sutter & Monster Chetwynd, Jennifer Deger & Phillip Zach, Tobias Rees & Agnieszka Kurant, Emanuele Coccia & Eloise Hewser

Saturday, 14 September 2019
13.00-18.00
Pera Museum, Beyoğlu

Jeremy Narby & Mariechen Danz, Elizabeth A. Povinelli & Ursula Mayer, Umut Yıldırım & Elmas Deniz, Patrick Degeorges & Johannes Büttner

Saturday, 9 November 2019
13.00-18.00
Institut Français Turquie, Beyoğlu

Turkish and English with simultaneous translation available. Visit bienal.iksv.org *for the daily programmes.*

The 16th Istanbul Biennial offers the image of a 'new world' with *The Seventh Continent*: even if this huge mass of floating plastic wastes cannot be inhabited, it is a territory which is now explored by artists, scientists and thinkers. Their dialogue is the core of the two talk sessions inaugurating and closing the Biennial. An anthropologist, a philosopher, a sociologist, will be associated with one of the participating artists in order to produce new points of view upon the Anthropocene, witnessing the mutations of contemporary thought. A renewed idea of anthropology expanded to the non-humans, and crossings between feminisms, decolonisation theory, cosmology or sociology, will be the main issues of those dialogues.

The dialogue sessions on the opening and closing weeks of the 16th Istanbul Biennial are mapping new territories in contemporary theory, bringing together anthropologists of the non-human or philosophers of the vegetal life, thinkers crossing the boundaries between aesthetics, feminist theory or sociology, as a critical response to the apparition of the floating *seventh continent*. In which way, and to what extent, will the Anthropocene transform contemporary thought? Every author is paired with an artist from the exhibition, and their two short interventions are followed by a discussion.

DIGESTION PROGRAMME

Designed by birbuçuk: Ecology and Art Studies consisting of climate change-energy economist and performance artist Ayşe Ceren Sarı, environmental scientist and artist Serkan Kaptan and curator Yasemin Ülgen, the Digestion Programme is a continuation of the 'Respiration' meetings organised by the collective in 2017 and 2018. In this series of public events, seemingly ordinary objects we are accustomed to as part of our daily lives will be brought up for discussion and examination. Placing the concept of socio-ecological metabolism at the centre, phenomenon such as water, agriculture, climate, energy, city, waste, gender, commons and future will be explored in relation to science, social movements and art practices, searching for possible dialogue opportunities in between.

WATER

Sevinç Alçiçek (Karadeniz İsyandadır Platformu / Black Sea is in Riot), dadans, Aslıhan Demirtaş, Hazal Döleneken, Sedat Gündoğdu, Akgün İlhan, Serkan Taycan

Saturday, 28 September 2019
12.00-16.00
WORLBMON (MSFAU Istanbul Museum of Painting and Sculpture 4th Floor)
Turkish

The public event WATER advocates 'the right of the water to flow freely'. We will be dealing with structures and processes that seize water's right to flow freely, that restrict access to water, and that deposit all sorts of visible and invisible waste to water. We experience these structures and processes in every aspect of our lives, sometimes as the informed, sometimes as witnesses and sometimes as perpetrators. Highlights of our talk include the struggle against HEPPs (Hydroelectric Power Plants), climate crisis, centre-periphery relations, artificial nature, micro-plastics, migration, loss of the sense of belonging, and drifting away from the language of nature. Water is inspirational by its very own nature. It makes a call for flowing, for the power of nature and for letting ourselves transform with the World. Its vibrations open space for creation and movement, through intuitional bonds and undisciplined environments.

PETROLEUM

Begüm Özkaynak, Ümit Şahin, Eymen Aktel (Yokoluş İsyanı Sanat Kolektifi / Extinction Rebellion Art Collective), Cihan Küçük, kaybid

Saturday, 5 October 2019
12.00-16.00
WORLBMON (MSFAU Istanbul Museum of Painting and Sculpture 4th Floor)
Turkish

The public event PETROLEUM revolves around hope and the necessity of discrediting fossil fuels. We discuss under the light of the urgency of climate crisis energy policies, the daily forms and flows of fossil fuels and their masculinity, politics of blood, petroleum and war; and arrive at environmental conflicts and justice, the impermanence and vitality of cities. We are in unanimous agreement on this subject: fossil fuels should be discredited and declared as an offensive weapon. We divert our attention to envisioning alternative futures and have full confidence in the transforming power of social movements, representation, creative and non-violent climate action and hope.

POTATO

Çokayaklılar (Şafak Çatalbaş, Didem Erk, Aslı Narin, Elif Süsler), Ece Eldek, Berin Ertürk, Özlem Işıl, İlhan Koçulu, Gülşah Mursaloğlu, Pınar Üzeltüzenci

Saturday, 12 October 2019
12.00-16.00
WORLBMON (MSFAU Istanbul Museum of Painting and Sculpture 4th Floor)
Turkish

The public event POTATO forms around issues of agriculture, stock farming, food, soil and seed policies. We trace the correlations between industrial agriculture, corporate seeds and disease, discuss the burden that industrialisation and specialisation lays upon life and the planet, and discuss topics including the commodification of food, the perception of wilderness, estranged labour, financial difficulties and migration. Brought forth are holistic views, traditional agriculture, local seeds, adaptation, gene pools along with the importance of farmers, local wisdom, generations living together, food politics and the social movements emerging from these politics. In the expression of POTATO, we try to explore materiality, the urge to control time, flow, mythology, street whispers, memory, repetition and expression, collective consciousness, and the current moment.

CONCRETE
Sevil Baştürk (Roma Orchard), Kerem Ozan Bayraktar, Elmas Deniz, MAD (Center for Spatial Justice), Aslı Odman, Alper Şen

Saturday, 19 October 2019
12.00-16.00
WORLBMON (MSFAU Istanbul Museum of Painting and Sculpture 4th Floor)
Turkish

The subjects of the public event CONCRETE revolve around urban transformation, urban struggles, communalising practices and urban ecology. Among the highlights are accumulation and loss of memory in cities, 50 kg cement, the corporate manslaughter, Ağaç INC., tales of appropriation, urban poverty and the aesthetics of politics. We will be discussing production chains, secondary nature, monstrous yellow trucks, the ownership of trash, human-based paths on the planet and our bodies, the geographies of confinement, exile and extermination of animals. The transformation of daily and social life brings forth the correlations between ways of seeing, green shame and fetishisation of nature. While mostly centring on Istanbul urban movements: Beyoğlu (Pera), Haliç Tersanesi (Haliç Shipyard), mega projects in Istanbul, all urban and rural struggles against the expansion of the meta borders of CONCRETE are emphasised. The subject shifts to possibilities within the aesthetics of ruin and the prospects of a sustainable relationship. We talk about the transformative power of the Roma Orchard and the neighbourhood gardens blossoming in the midst of feeling the impossibility of creating new green spaces, the importance of transforming the neighbourhood ecosystem with self-labour, of applied politics, urban ecology and biodiversity, edible plants and street weeds, and the regular complex structures of street ecology.

PROCESSOR
Aslı Dinç, HAH Collective, Ömer Madra, Ulya Soley, Deniz Tortum, Ethemcan Turhan

Saturday, 26 October 2019
12.00-16.00
WORLBMON (MSFAU Istanbul Museum of Painting and Sculpture 4th Floor)
Turkish

We are talking about imagining the future in the face of extinction in PROCESSOR's public event. With the current anti-science tendency in the era of fossil fuels, we are rapidly moving towards extinction. In the face of the climate crisis and ecological destruction, the necessity of a change in the system becomes prominent. Children and teenagers are asking prior generations why they stole their future, and how and with what right they can still do it. We don't have much time. Not taking responsibility for the past, now and the future is no longer an option. We need to stand side by side and form participatory, flexible, horizontal networks.

Within the scope of the Public Programme, Suzanne Husky meets art students at Anadolu University, Eskişehir and Andrea Zittel meets art and architecture students at Mardin Artuklu University during the preview days. The details of the artist talks, which is realised with the contribution of the US Embassy in Ankara, are at bienal.iksv.org/en.

Film Programı: Ansızın Bir Yabancı Belirir

Pera Film'in 16. İstanbul Bienali kapsamında sunduğu film programı, kimi zaman doğanın, kimi zaman da toplumun hafızasına tanıklık eden filmleri bienal takipçileri için bir seçkide bir araya getiriyor. İnsanın, çoğu zaman sorumlusu olduğu dünyaya yabancılaşma hallerini beyazperdeye taşıyan yapımlar, belirli çarşamba, cuma, cumartesi ve pazar günleri Pera Müzesi Oditoryumu'nda ücretsiz olarak izlenebiliyor.

Seçkideki on uzun metrajlı ve sekiz kısa film arasında, Kanada'nın Kuzey Québec bölgesindeki yerli İnuit halkının hayatını anlatan, sinema tarihinin ilk uzun metrajlı antropoloji belgeseli sayılan *Kuzeyli Nanook*; Fransız sinemacı, bilim-insanı Jean Painlevé'nin sürreel sinema tarihinde önemli yer edinmiş kısa filmlerinden oluşan *Bilimin Sesleri* seçkisi; çevrimiçi tanışma siteleri dolandırıcılığı etrafında hikâyesini kurgularken, Gana'daki faillerin bakış açısından tüm bir endüstriyi ortaya koyan belgesel *Sakawa* ve bir grup astronotun yolunun başka bir gezegene düşmesiyle başlayan bambaşka bir yaşam formunu ele alan *Maymunlar Cehennemi* de yer alıyor.

Mekân
Pera Müzesi Oditoryumu

Tarihler
20 Eylül-10 Kasım 2019

Seçki

1. **Kuzeyli Nanook** (Robert J. Flaherty, 1922)
2. **Bilimin Sesleri** (Jean Painlevé, 1927-1982)
3. **Maymunlar Cehennemi** (Franklin J. Schaffner, 1968)
4. **Prenses Mononoke** (Hayao Miyazaki, 1997)
5. **Neredesin Be Birader?** (Joel Coen, Ethan Coen, 2000)
6. **Donmuş Irmak** (Courtney Hunt, 2008)
7. **Beuys** (Andres Veiel, 2017)
8. **Sakawa** (Ben Asamoah, 2018)
9. **Yuva** (Emre Yeksan, 2018)
10. **Milyon Kere Ölür Bir İnsan** (Jessica Oreck, 2019)

Filmlerle ilgili ayrıntılı bilgi için Pera Müzesi web sitesini ziyaret edin.
peramuzesi.org.tr

PROGRAM

20 Eylül Cuma
19.00 Bilimin Sesleri
21.00 Beuys

21 Eylül Cumartesi
15.00 Prenses Mononoke

22 Eylül Pazar
15.00 Maymunlar Cehennemi

25 Eylül Çarşamba
19.00 Neredesin Be Birader?

28 Eylül Cumartesi
15.00 Donmuş Irmak

2 Ekim Çarşamba
19.00 Milyon Kere Ölür
Bir İnsan

4 Ekim Cuma
19.00 Sakawa

6 Ekim Pazar
13.00 Bilimin Sesleri

9 Ekim Çarşamba
19.00 Prenses Mononoke

11 Ekim Cuma
19.00 Kuzeyli Nanook

12 Ekim Cumartesi
15.00 Beuys

13 Ekim Pazar
13.00 Neredesin Be Birader?

16 Ekim Çarşamba
19.00 Donmuş Irmak

18 Ekim Cuma
19.00 Yuva

23 Ekim Çarşamba
19.00 Milyon Kere Ölür
Bir İnsan

30 Ekim Çarşamba
19.00 Maymunlar Cehennemi

3 Kasım Pazar
15.00 Sakawa

6 Kasım Çarşamba
19.00 Yuva

10 Kasım Pazar
18.00 Kuzeyli Nanook

Film Programme: Suddenly a Stranger Appears

Presented by Pera Film, the film programme of the 16th Istanbul Biennial brings together cinematic masterpieces that bear witness to the memory of humanity as well as nature in a special selection for the visitors of the Biennial. The productions that draw on the questions of our level of alienation from the world, and the extent of our contribution in this estrangement will be screened with no admission fee on specific Fridays, Saturdays, and Sundays during the Biennial at the Pera Museum Auditorium.

Among the 10 full-length and 8 short films presented are *Nanook of the North*, regarded as the first full-length anthropological documentary in cinematic history, depicting the lives of the indigenous Inuit people of Canada's northern Quebec region; *The Sounds of Science*, a selection of short films by one of the key French filmmakers in surrealist cinema and scientist Jean Painlevé; *Sakawa*, a documentary film that lays bare the entire Ghanaian scamming industry targeting the online dating sites through the eyes of the perpetrators, and *Planet of the Apes* pursuing a group of astronauts crash-landing on another planet where a completely different species thrives.

Venue
Pera Museum Auditorium

Dates
20 September-10 November 2019

Selection

1. **Nanook of the North** (Robert J. Flaherty, 1922)
2. **The Sounds of Science** (Jean Painlevé, 1927-1982)
3. **Planet of the Apes** (Franklin J. Schaffner, 1968)
4. **Princess Mononoke** (Hayao Miyazaki, 1997)
5. **O Brother, Where Art Thou?** (Joel Coen, Ethan Coen, 2000)
6. **Frozen River** (Courtney Hunt, 2008)
7. **Beuys** (Andres Veiel, 2017)
8. **Sakawa** (Ben Asamoah, 2018)
9. **Yuva** (Emre Yeksan, 2018)
10. **One Man Dies A Million Times** (Jessica Oreck, 2019)

Please visit Pera Museum website for more detailed information about the films.
peramuseum.org

PROGRAMME

Friday, 20 September
19.00 The Sounds of Science
21.00 Beuys

Saturday, 21 September
15.00 Princess Mononoke

Sunday, 22 September
15.00 Planet of the Apes

Wednesday, 25 September
19.00 O Brother, Where Art Thou?

Saturday, 28 September
15.00 Frozen River

Wednesday, 2 October
19.00 One Man Dies a Million Times

Friday, 4 September
19.00 Sakawa

Sunday, 6 October
13.00 The Sounds of Science

Wednesday, 9 October
19.00 Princess Mononoke

Friday, 11 October
19.00 Nanook of the North

Saturday, 12 October
15.00 Beuys

Sunday, 13 October
13.00 O Brother, Where Art Thou?

Wednesday, 16 October
19.00 Frozen River

Friday, 18 October
19.00 Yuva

Wednesday, 23 October
19.00 One Man Dies a Million Times

Wednesday, 30 October
19.00 Planet of the Apes

Sunday, 3 November
15.00 Sakawa

Wednesday, 6 November
19.00 Yuva

Sunday, 10 November
18.00 Nanook of the North

Çocuklar ve Gençler

Koç Holding Desteğiyle Çocuklar ve Gençler Bienal ile Tanışıyor
16. İstanbul Bienali, Pera Müzesi işbirliğiyle bienal kapsamında müzede yapıtları sergilenen on üç sanatçının çalışmasından esinlenerek çocuklar ve gençlere yönelik ücretsiz atölyeler düzenliyor. Atölye çalışmalarında katılımcılar, iklim krizi, nesli tükenmekte olan canlılar, enerji kaynakları ve insanların dünyadaki ekosistem üzerindeki küresel etkisi üzerine sorular sorup tartışmalar yürütme, farkındalık kazanma ve kendi eserlerini yaratma imkânını yakalıyor.

Mekân
Pera Müzesi

Tarihler
17 Eylül–10 Kasım 2019

Okul grupları için atölye gün ve saatleri
Pera Engelsiz
Salı, Çarşamba
10.30-12.00, 12.30-14.00
Okullar
Perşembe, Cuma
10.00-11.15, 11.30-12.45, 13.00-14.15

Bireysel gruplar için atölye gün ve saatleri
Cumartesi, 10.30-12.00 (4-6 yaş)
Cumartesi, 13.00-14.30 (7-12 yaş)
Cumartesi, 13.00-14.30 (13-17 yaş)
Pazar, 12.30-14.00 (4-6 yaş)
Pazar, 14.30-16.00 (7-12 yaş)

Rezervasyon
Atölyelere katılmak için, 9 Eylül 2019 tarihinden itibaren Pera Müzesi web sitesinden rezervasyon formu doldurmanızı rica ederiz. Atölye kapasiteleri okul grupları için 30, hafta sonu grupları için 15 kişiyle sınırlıdır.

Adres
Asmalı Mescit Mah.
Meşrutiyet Cd. No: 65, Beyoğlu
0 (212) 334 99 00/04

Children and Youth

Young People Experience the Biennial with the Support of Koç Holding
Inspired by the works of thirteen artists exhibited at the Pera Museum, the 16th Istanbul Biennial, in collaboration with Pera Museum organises free workshops for different age groups including kids and youth. The workshops present participants with the opportunity to question, discuss, develop awareness, and create their own works on climate crisis, endangered species, energy sources and the global impact of humanity on the Earth's ecosystem.

Location
Pera Museum

Dates
17 September-10 November 2019

Workshops for school groups
Pera Enabled
Tuesday, Wednesday
10.30-12.00, 12.30-14.00

School Groups
Thursday, Friday
10.00-11.15, 11.30-12.45,
13.00-14.15

Workshops for individuals and independent groups
Saturday, 10.30-12.00 (ages 4-6)
Saturday, 13.00-14.30 (ages 7-12)
Saturday, 13.00-14.30 (ages 13-17)
Sunday, 12.30-14.00 (ages 4-6)
Sunday, 14.30-16.00 (ages 7-12)

Reservation
We kindly ask you to fill out the reservation form accessible on the Pera Museum website before 9 September 2019. Workshop capacity is limited to 30 participants for school groups and 15 participants for weekend groups.

Address
Asmalı Mescit Mah. Meşrutiyet Cd. No: 65, Beyoğlu

Phone
+90 (212) 334 99 00/04

PARALEL ETKİNLİKLER
PARALLEL EVENTS

16. İstanbul Bienali ile eşzamanlı gerçekleşen etkinliklerin listesidir. Etkinlikler, açılış tarihlerine göre sıralanmıştır.

This is a list of events taking place simultaneously with the 16th Istanbul Biennial. Events are listed by order of opening dates.

BORUSAN CONTEMPORARY

Karma sergi: Söylenir ve Yarım Kalır Bütün Aşklar Yeryüzünde II
Group exhibition: They are Utterred and Left Unfinished All the Loves in the World II
14/09/2019 – 08/03/2020
Küratör | Curator: Necmi Sönmez
Sanatçılar | Artists: U-Ram Choe, Roman Signer, Hans Kötter, Ayşe Erkmen, Chen Jiagang, Ricardo van Steen, Axel Hütte, Jerry Zeniuk, Ola Kolehmainen, Merve Şendil, Niko Luoma, Kalliopi Lemos, Marina Zurkow, Wang Sishun, Erdal İnci, Robert Mapplethorpe, Ruby Anemic, Domingo Milella, Brigitte Kowanz, Dominic Harris, Lynn Davis, Beat Zoderer, Allard Van Hoorn, Ulrich Erben, Boomoon, Hector Zamora, David Drebin, Charles Xelot, Michael Wolf, Miru Kim, Ekrem Yalçındağ, Universal Everything

Kişisel sergi | Solo exhibition: Impermanence
14/09/2019 – 23/08/2020
Küratör | Curator: Kathleen Forde
Sanatçı | Artist: Bill Viola

Yalnızca hafta sonları | Weekends only, 10.00–19.00

Baltalimanı Hisar Cd. Perili Köşk No: 5, Rumelihisarı, Sarıyer
borusancontemporary.com

İSTANBUL MODERN

Koleksiyon sergisi: Şimdinin Peşinde | **Collection exhibition:** In Pursuit of the Present
23/05/2018 – TBA
Küratör | Curator: Levent Çalıkoğlu
Sanatçılar | Artists: Murat Akagündüz, Rasim Aksan, Alaettin Aksoy, Deniz Aktaş, Peter Anders, Mehtap Baydu, Ramazan Bayrakoğlu, Sabri Berkel, Taner Ceylan, Adnan Çoker, Burhan Doğançay, İpek Duben, Olafur Eliasson, İnci Eviner, Mehmet Güleryüz, Balkan Naci İslimyeli, Hüsamettin Koçan, Azade Köker, Maro Michalakakos, Sarah Morris, Hans Op de Beeck, Angel Otero, Kemal Önsoy, İrfan Önürmen, Necla Rüzgar, Sarkis, Güneş Terkol, Canan Tolon, TUNCA, Ömer Uluç, Zhan Wang, Nil Yalter, Jérôme Zonder

Kişisel sergi: İki Arşiv, Bir Seçki: Ara Güler'in İzinde İstanbul | Solo exhibition: Two Archives, One Selection 'Tracing Ara Güler's Footsteps in Istanbul'
29/05 – 17/11/2019
Küratör | Curator: Demet Yıldız
Sanatçı | Artist: Ara Güler

Kişisel sergi: Sen Söyle | **Solo exhibition:** You Tell Me
06/09/2019 – 02/02/2020
Sanatçı | Artist: Canan Tolon

Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-18.00; Perşembe | Thursday, 10.00-20.00; Pazar | Sunday, 11.00-18.00

Asmalımescit Mh. Meşrutiyet Cd. No: 99, Beyoğlu
istanbulmodern.org

ELGİZ MÜZESİ
ELGİZ MUSEUM

Heykel sergisi: 11. Teras Sergisi "Dünya'da Hayat Var Mı?" | **Sculpture exhibition:** 11th Terrace Exhibition 'Is There Life On Earth?'
21/06 – 03/11/2019
Sanatçılar | Artists: Arif Çekderi, Aslı İrhan, Berkay Buğdanoğlu, Büşra Kölmük, Can Alpan, Caner Şengünalp, Cemre Demirgiller, Ceylan Dökmen Sakin, Çağdaş Erçelik, Duygu Deniz Bilgin, Esra Ekşi, Furkan Depeli, Gönül Nuhoğlu, Gözde Can Köroğlu, Gülnur Kılıç, Güzide Çalışal, Halil Daşkesen, İmdat Avcı, Işıl Kapu Özsakabaşı, Lale Altunel, Levent Ayata, Lidya Wassmuth, Merve Nur Okumuş, Muhammed Hanifi Zengin, Muzaffer Tuncer, Neslihan Pala, Özgür Mehmet Sakallı, Kemal Özkan Arslan, Tuncay Koçay, Yıldız Güner

Kişisel sergi | Solo exhibition
22/10/2019 – 11/01/2020
Sanatçı | Artist: Nilüfer Ergin

Karma sergi: Elgiz Koleksiyonu'ndan Yeni Seçki "Varlığın İzdüşümü" | **Group exhibition:** New Selection from Elgiz Collection 'Projection of Presence'
09/07 – 21/09/2019
Sanatçılar | Artists: Abdurrahman Öztoprak, Abidin Dino, Ahmet Oran, Alexander Liberman, Ali İsmail Türemen, Candeğer Furtun, Donald Baechler, Emmanuel Bornstein, Ergin İnan, Fahrelnissa Zeid, Fernando Canovas, Gilbert & George, Habip Aydoğdu, Jorge Pardo, Kemal Önsoy, Nejad Devrim, Rebecca Horn, Richard Prince, Stephan Balkenhol, Stephen Dean, Thomas Struth, Wang Xiaoshuang

Salı-Cuma | Tuesday-Friday, 10.00-17.00; Cumartesi | Saturday, 10.00-16.00

ELGİZ MÜZESİ & İTALYAN KÜLTÜR MERKEZİ
ELGİZ MUSEUM & ITALIAN CULTURAL INSTITUTE

Karma sergi: Gaia'nın Bin Adı Var | **Group Exhibition:** Gaia Has a Thousand Names
13/09 – 12/10/2019
Salı-Cuma | Tuesday-Friday: 10.00-17.00
Cumartesi | Saturday, 10.00-16.00

Küratör | Curator: Tara Londi

Maslak Mh. Maslak Meydan Sk.
Beybi Giz Plaza, Sarıyer
elgizmuseum.org

KOÇ ÜNİVERSİTESİ ANAMED

Arşiv sergisi: Arşivin Belleği: Marcell Restle'nin Anadolu Araştırmaları | **Archive exhibition:** Archival Memories: Marcell Restle's Research in Anatolia and Beyond
25/06 – 01/12/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-18.30
Pazar | Sunday, 12.00-18:30
Küratörler | Curators: Lioba Theis, Su Sultan Akülker, Caroline Mang
Mekân | Venue: ANAMED Galerisi | Gallery

Koç Üniversitesi ANAMED, İstiklal Cd. No: 181, Beyoğlu
anamed.ku.edu.tr

KALE TASARIM VE SANAT MERKEZİ

Kişisel sergi: Organik Yüzeyler | **Solo exhibition:** Organic Surfaces
25/07 – 21/09/2019
Sanatçı | Artist: Attila Galatalı

Arap Cami Mh., Hediye Sk.
No: 6, Beyoğlu
kaletasarimsanatmerkezi.org

ADALAR DENİZLE YAŞAM VE SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ
PRINCE ISLANDS MARINE LIFE AND SPORTS ASSOCIATION

Karma sergi: Derin Akıntı
Group exhibition: Deep Current
25/08 – 22/09/2019
Her gün | Every day, 09.00-16.00
Düzenleyen | Organiser: Özge İnal
Sanatçılar | Artists: Alper Aydın, Hera Büyüktaşçıyan, Sibel Horada
Mekân | Venue: Heybeliada Ruhban Okulu | Halki Theological School, Ümit Tepesi No: 5, Heybeliada, Adalar
adysk.org

BALLON ROUGE COLLECTIVE

Kişisel sergi: İyi Yaşam için İyi Beslenme (Compre Chatarra)
Solo exhibition: Nutrition for a Better Life (Compre Chatarra)
01/09 – 05/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 12.00-18.00
Küratör | Curator: Nicole O'Rourke
Sanatçı | Artist: Carmen Argote
Mekân | Venue: Şahkulu Sk.
No: 15 Galata, Beyoğlu
ballonrougecollective.com

ADAHAN -1 GALERİ

Karma sergi: Toz Nereye Birikir
Group exhibition: Where the Dust Remains

03/09 – 30/09/2019
Küratör | Curator: Derya Kazan
Sanatçılar | Artists: Tarık Ceddi, Burak Eren Güler, Derya Kazan, Muhittincan, Ezgi Vural

Karma sergi: Adahan Seferi | **Group exhibition:** The Adahan Expedition
05/10 – 31/10/2019
Küratör | Curator: Sven Nowak
Sanatçılar | Artists: Jens Emde, Renate Geiter, Işıl Gönen, Annette Grinda, Didem Kavuzlu, Katja Kempe, R.J. Kirsch, Jo Pellenz, Ursula Traschütz

Her gün | Every day, 10.00-19.00

Asmalımescit Mh. Meşrutiyet Cd. General Yazgan Sk. No: 14, Şişhane, Beyoğlu

ANNA LAUDEL GALLERY

Karma sergi: İntergalaktik
Group exhibition: Intergalactic
03/09 – 20/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 12.00-19.00
Pazar | Sunday, 12.00-18.00 ya da randevu ile | or by appointment
Küratör | Curator: İpek Yeğinsü
Sanatçılar | Artists: Ali Miharbi, Ali İbrahim Öcal, Alper Derinboğaz, Beyza Boynudelik, Ekin Su Koç, Emin Mete Erdoğan, Horasan, İrem Tok, Meltem Sırtıkara, Merve Şendil, Özcan Saraç, Şafak Çatalbaş

Bankalar Cd. No: 10, Karaköy, Beyoğlu
annalaudel.gallery

BİLSART

Karma sergi: Soyut Yalanlar (Bölüm 1) | **Group exhibition:** Abstract Lies (Chapter 1)
03/09 – 14/09/2019
Küratör | Curator: Aslı Seven
Sanatçılar | Artists: Huo Rf & Abdi Cadani

Kişisel sergi: Arkadaşlarla Bir Akşam Yemeği | **Solo exhibition:** A Dinner with Friends
18/09 – 28/09/2019
Küratör | Curator: Aslı Seven
Sanatçı | Artist: Kadir Kayserilioğlu

Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-18.00

Evliya Çelebi Mh. Kıblelizade Sk. No: 5/A, Beyoğlu
bilsart.com

BÜROSARIGEDİK

Kişisel sergi: Oyun
Solo exhibition: Game
03/09 – 03/10/2019
Her gün | Every day, 10.00-18.00
Sanatçı | Artist: Erdil Yaşaroğlu
Mekân | Venue: Yapı Kredi bomontiada, Tarihi Bomonti Bira

Fabrikası, Merkez Mh. Silahşör Cd. Birahane Sk. No: 1, Şişli

Video projesi | Video project: Tahtakale
05/09 – 05/10/2019
Her gün | Every day, 11.00-18.00
Sanatçı | Artist: Ergin Çavuşoğlu
Mekân | Venue: Mebusan 25, Meclis-i Mebusan Cd. No: 25, Tophane, Beyoğlu

Video projesi: Ben Amerika'dan nefret ediyorum, Amerika benden nefret ediyor | **Video project:** I hate America and America hates me
05/09 – 05/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-18.00
Düzenleyen | Organiser: Merdiven Art Space
Sanatçı | Artist: Vahap Avşar
Mekân | Venue: Mebusan 25, Meclis-i Mebusan Cd. No: 25, Tophane, Beyoğlu

Kişisel sergi | Solo exhibition: Open Studio
05/09 – 14/09/2019
Her gün | Every day, 10.00-18.00
Sanatçı ile açık gün | Open day with artist's presence: 12/09/2019, 10.00-18.00
Sanatçı | Artist: Gülsün Karamustafa
Mekân | Venue: Gülsün Karamustafa'nın Atölyesi | Studio Gülsün Karamustafa, Kazancı Selim Sk. No: 8, Balat, Fatih

SALT

Kişisel sergi: Mutluluk Resimlerimiz | **Solo exhibition:** Our Blissful Souvenirs
03/09 – 29/12/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-20.00; Pazar | Sunday, 12.00-18.00
Küratörler | Curators: Amira Akbıyıkoğlu (SALT), Ahu Antmen
Sanatçı | Artist: Nur Koçak

SALT Beyoğlu, İstiklal Cd. No: 136, Beyoğlu
SALT Galata, Bankalar Cd. No: 11, Beyoğlu
saltonline.org

DAİRE SANAT

Kişisel sergi: Muhabbet, Kehanet, Saadet | **Solo exhibition:** Endearment, Divinement, Contentment
04/09 – 03/11/19
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-18.30
Sanatçı | Artist: CANAN

Akarsu Cd. Şimşirci Sk. Santral Apt. No: 11, Cihangir
dairesanat.com

LEICA GALERİ İSTANBUL & ARA GÜLER MÜZESİ
LEICA GALLERY ISTANBUL & ARA GULER MUSEUM

Sergi: Oyuklar ve Höyükler: Göbekli Tepe'ye Bir Bakış | **Exhibition:** Hollows and Mounds: A Take on Göbekli Tepe
04/09 – 15/12/19
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-18.00
Sanatçılar | Artists: Ara Güler, Sinem Dişli

Yapı Kredi bomontiada | Eski Bira Fabrikası, Merkez Mh. Birahane Sk. No: 1, Bomonti, Şişli

GAMA GALLERY

Kişisel sergi | Solo exhibition: Fall in Red
04/09 – 21/09/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 13.00-19.00
Küratör | Curator: Ayça Okay
Sanatçı | Artist: Meral Yıldız

Turnacıbaşı Cd. No: 21, Beyoğlu
gamagallery.com

ÖKTEM AYKUT

Kişisel sergi: Mekânsal Durumlar | **Solo exhibition:** Spatial Conditions
04/09 – 09/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 12.00-19.00
Sanatçı | Artist: Sinan Logie
Mekân | Venue: Ark Kültür, Batarya Sk. No: 2, Cihangir, Beyoğlu

Kişisel sergi: Yaşamı Beklerken | **Solo exhibition:** Waiting for Life
06/09 – 05/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 12.00-19.00
Sanatçı | Artist: Aret Gıcır
Mekân | Venue: Öktem Aykut, Aybastı Sk. No: 3, Şişhane

Kişisel sergi: Asefali Üzerine Dört Beş Çalışma | **Solo exhibition:** Four or Five Exercises of Acephalia
10/10 – 09/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 12.00-19.00
Sanatçı | Artist: Francesco Albano
Mekân | Venue: Öktem Aykut, Aybastı Sk. No: 3, Şişhane

oktemaykut.com

ARTSÜMER

Kişisel sergi | Solo exhibition: Organ Panic
05/09 – 12/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-18.30
Sanatçı | Artist: Bahar Yürükoğlu

Kemankeş Mh. Mumhane Cd. No: 46-50/1, Karaköy
artsumer.com

SEVİL DOLMACI ART GALLERY

Kişisel sergi: Sessizliğin İçinden | **Solo exhibition:** Through Silence
05/09 – 05/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.30-19.00
Sanatçı | Artist: Şahin Demir

St Regis Hotel -1. Kat, Mim Kemal Öke Cd. No: 35, Teşvikiye
sevildolmaciartgallery.com

SEVİL DOLMACI SANAT DANIŞMANLIĞI

Kişisel sergi: Biz Doğduğumuzu Unuttuk | **Solo exhibition:** We Forget to Think We Are Born
09/09 – 25/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.30-18.00
Küratör | Curator: Javier Mejia
Sanatçı | Artist: Rafael Gomez Barros

Maçka Cd. Narmanlı Apt. No: 24/32, Teşvikiye
sevildolmaci.com.tr

X-IST

Kişisel sergi | Solo exhibition: All Work and No Play
05/09 – 19/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.30-19.30
Sanatçı | Artist: Murat Palta

Juma Binası, Kemankeş Karamustafa Paşa Mh. Mumhane Cd. No: 50 K: 2, Beyoğlu
artxist.com

ART ON ISTANBUL

Karma sergi: Parça Bütün II
Group exhibition: Part Whole II
04/09 – 26/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Sunday, 10.00-19.00
Küratör | Curator: Gökşen Buğra
Sanatçılar | Artists: Guido Casaretto, Canan Dağdelen, Şakir Gökçebağ, Nuri Kuzucan, Seçkin Pirim

Hanif Binası, Asmalı Mescit Mh. Meşrutiyet Cd. Oteller Sk. No: 1/A, Beyoğlu
artonistanbul.com

PG ART GALLERY

Kişisel sergi: Anıtsal Tahribat | **Solo exhibition:** Monumental Destruction
05/09 – 04/10/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-19.00
Sanatçı | Artist: Hasan Pehlevan

Firuzağa Mh. Çukurcuma Cd. No: 40/1, Beyoğlu
pgartgallery.com

C.A.M. GALERİ

Kişisel sergi: Olamadığım Adamlara Mahsustur | **Solo exhibition:** Reserved for the Men I've Never Become
05/09 – 05/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.30-18.30
Sanatçı | Artist: Sinan Tuncay

Çukurcuma Cd. No: 38/A, Çukurcuma, Beyoğlu
camgaleri.com

LABİRENT SANAT GALERİSİ

Kişisel sergi: Bütünleşme–Çözülme | **Solo exhibition:** Integration–Disintegration
05/09 – 19/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-19.00
Küratör | Curator: Gülben Çapan
Sanatçı | Artist: Sefa Çakır

Asmalı Mescit Mh. Sofyalı Sk. No: 22 K: 1, Beyoğlu
labirentsanat.com

MİXER

Kişisel sergi: Biz Bu Değiliz, Bu Bizden Geriye Kalan | **Solo exhibition:** This Is Not Us, This Is What Remained From Us
05/09 – 12/10/2019
Sanatçı | Artist: Ali Şentürk

Karma fotoğraf sergisi: Lens'19 "Denemeler" | **Group photography exhibition:** Lens'19 'Essays'
17/10 – 30/11/2019
Küratör | Curator: Sena Çakırkaya
Sanatçılar | Artists: Barbara - Zafer Baran, Kerem Ozan Bayraktar, Melis Cantürk, Orhan Cem Çetin, Görkem Ergün, Baha Gelenbevi, Ahmet Öner Gezgin, Cemil Batur Gökçeer, Ege Kanar, Sabit Karamani, Zeynep Kayan, Şahin Kaygun, Cansu Korkmaz, Aslı Narin, Selen Solak, Selim Süme, Sergen Şehitoğlu, Yusuf Murat Şen, Sencer Vardarman

Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-19.00

Kemankeş Mustafa Paşa Mh. Mumhane Cd. No: 46-50 K: -1 ve 0, Tophane, Beyoğlu
mixerarts.com

SANATORIUM

Kişisel sergi: Kayalar ve Rüzgarlar, Mikroplar ve Kelimeler | **Solo exhibition:** Rocks and Winds, Germs and Words
05/09/2019 – 13/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-19.00
Küratör | Curator: Kevser Güler
Sanatçı | Artist: Kerem Ozan Bayraktar

Kemankeş Mh. Mumhane Cd. Laroz Han No: 67/A , Karaköy, Beyoğlu
sanatorium.com.tr

THE PILL

Kişisel sergi, performans
Solo exhibition, performance: Denizens
05/09 – 26/10/19
Sanatçı | Artist: Leylâ Gediz (misafir sanatçı Deniz Pasha ile | with guest artist Deniz Pasha)
Performans | Performance: 05/09/2019, 18.30; 12/09/2019, 15.00; 12/09/2019, 17.00

Kişisel sergi: Böyle oldu | **Solo exhibition:** Así Fue
31/10 – 21/12/19
Küratör | Curator: Suela J. Cennet
Sanatçı | Artist: Daniel Otero Torres
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-18.00

Ayvansaray Mh. Mürselpaşa Cd. No: 181, Balat
thepill.co

MERDİVEN ART SPACE

Kişisel sergi | Solo exhibition: The Missing T
05/09 – 05/10/2019
Salı-Cumartesi, 11.00-18.00 | Tuesday-Saturday, 11.00-18.00
Sanatçı | Artist: Ahmet Öğüt
Mekân: Merdiven Art Space, Murat Han, Meclis-i Mebusan Cd. No: 31 K: 1, Fındıklı, Beyoğlu

Karma sergi | Group exhibition: Winter is Coming
05/09 – 05/10/2019
Salı-Cumartesi, 11.00-18.00 | Tuesday-Saturday, 11.00-18.00
Sanatçılar | Artists: Halil Altındere, Şener Yılmaz Aslan, Osman Bozkurt, Fulya Çetin, Mehmet Dere, Erdal Duman, Fırat Engin, Leyla Emadi, Didem Erbaş, Berat Işık, Ferhat Özgür, Kerim Zapsu
Mekân | Venue: Mebusan 25, Meclis-i Mebusan Cd. No: 25, Tophane, Beyoğlu
merdivenartspace.com

THE CIRCLE

Karma sergi ve panel: GEMSS Genç Mimarlar Seçkisi ve Sergisi | **Group exhibition and panel:** GEMSS - Young Architects Selection and Exhibition
05/09 – 12/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.30-17.30
Küratör | Curator: Sait Ali Köknar
Katılımcılar | Participants: Alper Derinboğaz, Bihter Çelik, Birge Yıldırım Okta, Burak Pekoğlu, Büşra Al, Cihan Sevindik, Evren Başbuğ, Ferhat Hacıalibeyoğlu, Ilgın Avcı, Melike Altınışık, Oral Göktaş, Ramazan Avcı, Sevince Bayrak, Zuhal Kol

Tomtom Mh. Kumbaracı Yokuşu Tercüman Çıkmazı No: 16/1, Beyoğlu
circle-o.com

PİLOT GALERİ

Kişisel sergi | Solo exhibition: Close-Up
06/09 – 12/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.30-18.30

Sanatçı | Artist: İrem Tok
Sıraselviler Cad. No: 85/A, Beyoğlu
pilotgaleri.com

PI ARTWORKS

Kişisel sergi: Askıda
Solo exhibition: Suspended
06/09 – 02/11/2019

Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-19.00
Sanatçı | Artist: İz Öztat

Mumhane Cd. No: 48-50/3, Karaköy
piartworks.com

ARTNIVO

Performans, karma sergi: Şu an Gerçekleşiyor | **Performance, group exhibition:** Happening Now
03/09 – 22/09/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 12.00-19.00
Küratör | Curator: Özge İnal
Sanatçılar | Artists: Gizem Aksu, Alper Aydın, Selin Balcı, Zeynep Beler & Emin Yu, Fatma Çiftçi, Pınar Derin Gençer, Nazlı Gürlek, Onur Karaoğlu, CM Kösemen, Seyhan Musa & Mehmet Öğüt, Aydın Teker, TUNCA, Gülhatun Yıldırım

Sıraevler No: 21, Akaretler Beşiktaş
artnivo.com

TOPHANE-İ AMİRE KÜLTÜR VE SANAT MERKEZİ

Kişisel sergi: Opalizm | **Solo exhibition:** Opalism
05/09 – 05/10/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 10.00-17.00
Sanatçı | Artist: Sakit Memmedov
Düzenleyen | Organiser: SOCAR Turkey
Mekân | Venue: Tophane-i Amire Kültür ve Sanat Merkezi, Beş Kubbe Sergi Salonu, Kılıç Ali Paşa Mh. Defterdar Yokuşu No: 2, Beyoğlu

EVİN SANAT GALERİSİ
EVİN ART GALLERY

Karma sergi: Bitimsiz! | **Group exhibition:** Endless!
06/09 – 26/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 11.00-19.00
Katalog lansmanı | Catalogue launch: 28/09/2019, 15.00-18.00
Küratör | Curator: Nihal Elvan Erturan
Sanatçılar | Artists: Vahap Avşar, Konstantin Bojanov, Ergin Çavuşoğlu, Ahmet Elhan, Işık Güner, Hakan Gürsoytrak, Nasip İyem, Ekin Saçlıoğlu, Tuğçe Ulugün Tuna

Performans:
Dekompoze | **Performance**: Decomposed
06/09/2019, 18.00-21.00; 13/09/2019, 20/09/2019, 27/09/2019, 04/10/2019, 11/10/2019, 18/10/2019, 25/10/2019, 11.00-19.00
Küratör | Curator: Tuğçe Ulugün Tuna
Dans sanatçıları | Dancers: Ekin Ançel, Diren Ezgi Yıldızkan, Ekin Önce, Hilal Sibel Pekel, Ufuk Fakıoğlu, Tuğçe Ulugün Tuna

Büyük Bebek Deresi Sk. No: 13, Bebek, Beşiktaş
evin-art.com

GALERIST

Kişisel sergi: Mıknatıs ve Ay | **Solo exhibition:** Magnet and the Moon
06/09 – 12/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-19.00
Küratör | Curator: Kevser Güler
Sanatçı | Artist: Nilbar Güreş

Meşrutiyet Cd. No: 67/1, Tepebaşı, Beyoğlu
galerist.com.tr

GALERİ NEV ISTANBUL

Kişisel sergi: AŞI
Solo exhibition: GRAFT
11/09/2019 – 19/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-18.30
Sanatçı | Artist: Ahmet Doğu İpek

İstiklal Cd. Mısır Apt. No: 163
K: 4, Beyoğlu
galerinevistanbul.com

PROTOCINEMA

Kişisel sergi: Etnik Azınlıkların Bitcoin Madenciliği ve Saha Kayıtları | **Solo exhibition:** Bitcoin Mining and Field Recordings of Ethnic Minorities
07/09 – 10/11/2019
Çarşamba-Cumartesi | Wednesday-Saturday, 12.00-18.00
Sanatçı | Artist: Liu Chang
Mekân | Venue: Mebusan 25, Kılıçali Paşa Mh. Meclis-i Mebusan Cd. No: 25, Beyoğlu

Karma sergi: Protocinema Emerging Curator Series | **Group exhibition:** Protocinema Emerging Curator Series
09/09 – 15/10/2019
Pazartesi-Cuma | Monday-Friday, 09.00-21.30; Cumartesi | Saturday, 10.00-21.30
Küratör | Curator: Annelie Graf
Sanatçı | Artist: Julien Prévieux
Mekân | Venue: Fransız Kültür Merkezi, İstiklal Cd. No: 4, Beyoğlu, İstanbul
protocinema.org

KIRAATHANE EDEBİYAT EVİ
KIRAATHANE LITERATURE HOUSE

Film gösterimi ve çağdaş sanat konuşmaları | Film screening and talks on contemporary arts
07/09/2019
Sürekli film gösterimi: Paris Yanıyor | Loop film screening: Paris Is Burning
11.00-17.00
Çağdaş sanat konuşmaları | Talks on contemporary arts: Bas Van Beek
17.00-19.00

Çağdaş sanat konuşmaları: Bienal Başlarken "Baldwin Büyükada'da" | **Talks on contemporary arts:** As Istanbul Biennial Gets Underway 'Baldwin in Büyükada'
12/09/2019, 17.00-19.00
Sanatçılar | Artists: Glenn Ligon, Aykan Safoğlu

Fotoğraf sergisi | Photography exhibition: Madam Marta Amati
23/09 – 29/09/2019
Pazartesi-Pazar | Monday-Sunday, 11.00-19.00
Sanatçılar | Artists: Berge Arabian, Rita Ender

Film gösterimi ve çağdaş sanat konuşmaları | Film screening and talks on contemporary arts
28/09/2019
Sürekli film gösterimi: Kırık Beyaz Laleler | Loop film screening: Off-White Tulips

11.00-17.00
Çağdaş sanat konuşmaları | Talks on contemporary arts: Aykan Safoğlu
17.00-19.00
Yönetmen ve konuşmacı | Director and speaker: Aykan Safoğlu

Karma sergi: Dilin Ötesinde | **Group exhibition:** Beyond Language
04/10 – 26/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 11.00-19.00
Küratör | Curator: Benedetta Casagrande, Lara Özdoğan

Kişisel sergi: Kara Madde | **Solo exhibition:** Dark Matter
01/11 – 30/11/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 11.00-19.00
Sanatçı | Artist: Ani Çelik Arevyan

Asmalı Mescit Mh. Yemenici Abdüllatif Sk. No: 1, Beyoğlu
kiraathane.com.tr

ADAS (ARCHITECTURE DESIGN ART SPACE)

Kişisel sergi | Solo exhibition: Monster {ge.net.i.cal.ly mod.i.fied}
08/09 – 10/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-18.00
Sanatçı | Artist: Ali Cabbar

Çalışkan Sk. No: 33/A, Seyrantepe
adas.ist

AKBANK SANAT

Kişisel sergi: öz/çeviri-m | **Solo exhibition:** self/trans-lation
09/09 – 31/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.30-19.30
Küratör | Curator: Hasan Bülent Kahraman
Sanatçı | Artist: Sudarshan Shetty

İstiklal Cd. No: 8, Beyoğlu
akbanksanat.com

DİRİMART

Karma sergi | Group exhibition: Ad Infinitum
09/09 – 10/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-19.00;
Pazar | Sunday, 12.00-19.00
Küratör | Curator: Ceren Erdem
Sanatçılar | Artists: Ayşe Erkmen, Lucia Koch, Alicja Kwade, Sarah Morris, Sarkis, Taldans, Nasan Tur, Ebru Uygun, Jorinde Voigt

Hacıahmet Mh. Irmak Cd. No: 1-9, Dolapdere
dirimart.com

EVLİYAGİL DOLAPDERE

Karma sergi: Tek Bir Usta Seç – Doğa | **Group exhibition:** Choose One Master – Nature
09/09 – 10/11/2019
Çarşamba-Pazar | Wednesday-Sunday, 11.00-17.00
Küratör | Curator: Beral Madra
Sanatçılar | Artists: Ahmet Elhan, Ali Kabas, Can Akgümüş, Handan Börütecene, Memo Kösemen, Nilhan Sesalan, Raziye Kubat, Sadık Arı, Serhat Kiraz, Sibel Horada, Xurban

Serdar Ömer Paşa Cd.
No: 11, Beyoğlu
muzeevliyagil.com

PİLEVNELİ GALLERY

Kişisel sergi, alan yerleştirmesi: Bazen hiç olmadığından daha iyi olur | **Solo exhibition, space Installation:** Sometimes it's better than ever
09/09 – 02/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-18.00
(15/09 Pazar günü açık | Open on Sunday 15/09)
Sanatçı | Artist: Tobias Rehberger
Mekân | Venue: Pilevneli Dolapdere, Yenişehir Mh. Irmak Cd. No: 25, Beyoğlu

Kişisel sergi: Güneşin içine bak | **Solo exhibition:** Stare into the Sun
10/09 – 27/10/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 10.00-18.00
Sanatçı | Artist: Cleon Peterson
Mekân | Venue: Pilevneli Mecidiyeköy

Kişisel sergi: Tuz Zamanı | **Solo exhibition:** Time of the Salt
10/09 – 27/10/2019
Sanatçı | Artist: Erdoğan Zümrütoğlu
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 10.00-18.00
Mekân | Venue: Pilevneli Mecidiyeköy

Kişisel sergi | Solo exhibition: The Vivisector
10/09 – 27/10/2019
Sanatçı | Artist: Johan Creten
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 10.00-18.00
Mekân | Venue: Pilevneli Mecidiyeköy

Fulya Mh. Büyükdere Cd.
No: 76, Mecidiyeköy
pilevneli.com

RIVERRUN

Kişisel sergi: Yangın | **Solo exhibition:** The Fire
10/09 – 09/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.30-19.30
Düzenleyen | Organiser: Norgunk

Sanatçı | Artist: Aliye Berger
Mekân | Venue: Riverrun - Ariel, Hacımimi Mah. Boğazkesen Cd. No: 31, Beyoğlu

Kişisel sergi: Bir Mesafe ve Arzu Sözlükçesi (Süregiden Bir Çaba) | **Solo exhibition:** A Glossary of Distance and Desire (An Ongoing Attempt)
10/09 – 09/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.30-19.30
Düzenleyen | Organiser: Norgunk
Sanatçı | Artist: Meriç Algün
Mekân | Venue: Riverrun - Bunker Sergileri, Hacımimi Mah. Boğazkesen Cd. No: 31, Beyoğlu

ISTANBUL'74

Kişisel sergi | Solo exhibition: ISTHMUS
10/09 – 28/09/2019
Pazartesi-Cuma | Monday-Friday, 10.00-18.00; Cumartesi | Saturday, 12.00-18.00
LCV | RSVP: rvsp@istanbul74.com
Sanatçı | Artist: José Parlá
Mekân | Venue: Vişnezade Mh. Süleyman Seba Cd. No: 1-3, Akaretler, Beşiktaş
istanbul74.com

PLASTIC TWIST

Açık Diyalog ve Fikir Ödül Töreni: Yeni Bir Plastik Ekonomisi Oluşturma Sanatı | **Open Dialogue and Idea Award Ceremony:** The Art of Making A New Plastic Economy
10/11/2019
Pazar | Sunday 13.00-16.00
LCV | RSVP: Aslıhan Kağnıcı
aslihan.kagnici@tages.biz, *+90 (212) 223 21 01*
Düzenleyen | Organiser: Leyla Arsan
Katılımcılar | Participants: Athena Vakali, Vasileios Psomiadis, Julie Harboe, Patricia Wolf, Yash Shekhawat, Jonas Martens, Mirko Koscina, David Manset, Manon van Leeuwen, Sabine Biesheuvel, Ana Maria Martinez Cardona, Athanasia Nikolopoulou, Aslıhan Kağnıcı, Erdem Gülgener
Mekân | Venue: Pera Müzesi, Asmalı Mescit Mh. Meşrutiyet Cd. No: 65, Beyoğlu
ptwist.eu

TESISART

Karma sergi: Gökyüzünde Yalnız Gezen Yıldızlar | **Group exhibition:** Lonely Stars In The Sky
10/09 – 10/11/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-20.00; Salı | Tuesday, 10.00-17.00

Küratörler | Curators: Sesalan&Boudevin
Sanatçılar | Artists: Nejat Çınar, Nilhan Sesalan, Cengiz Yüzsever
Mekân | Venue: Kurşunlu Han, Arap Cami Sk. Kürekçiler Kapısı No: 47/14, Karaköy

PİRAMİD SANAT

Karma sergi: Bilinçsizliğin Hafızası | **Group exhibition:** Memory of Unconsciousness
10/09 – 17/09/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-20.00;
Pazar | Sunday, 13.00-20.00
Sanatçılar | Artists: Valentin Popov, Victor Sydorenko

Feridiye Cd. No: 25, Taksim
piramidsanat.com

HAYY AÇIK ALAN

Karma sergi, fanzin: F "Fotokopi Yayın Projesi"
Group exhibition, fanzine: The F Project
10/09 – 20/09/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 11.00-19.00,
Cuma | Friday, 11.00-20.00
Küratör | Curator: Ümit Altıntaş
Sanatçılar | Artists: Yunus Ak, Ilgın Deniz Akseloğlu, Cenkhan Aksoy, Gizem Hız Altıntaş, Umut Altıntaş, Özgür Demirci, Orkun Destici, Canan Erbil, Fevkalade (Emre Parlak, Deniz Cem Önduygu), Cemil Batur Gökçeer, Borga Kantürk, Okay Karadayılar, Ezgi Ceren Kayırıcı, Melike Koçak, Toros Mutlu, Aslı Narin, Metehan Özcan, Sarp Sözdinler, Melike Taşcıoğlu, Kusay Tatlı, Berkay Tuncay, Merve Ünsal, Erdem Varol
Mekân | Venue: Kırathaane İstanbul Edebiyat Evi, Asmalı Mescid Mh. Yemenici Abdüllatif Sk. No: 1, Beyoğlu
kiraathane.com.tr

DEPO

Karma sergi: Şimdi Tarih Olduğunda | **Group exhibition:** When the Present is History
11/09 – 10/11/2019
Küratör | Curator: Daphne Vitali
Sanatçılar | Artists: Zbynek Baladran, Eric Baudelaire, Ege Berensel, Rossella Biscotti, Banu Cennetoğlu, Barış Doğrusöz, Eirene Efstathiou, Alessandra Ferrini, Johan Grimonprez, Ivan Grubanov, Yota Ioannidou, Deimantas Narkevičius, Ines Schaber & Avery F. Gordon, Rayyane Tabet, Stefanos Tsivopoulos, Vangelis Vlahos, Maria Helene Bertino & Dario Castelli & Alessandro Gagliardo

Kişisel sergi: Boşluk ve Kaide | **Solo exhibition:**

Attending the Void
11/09 – 03/11/2019
Sanatçı | Artist: Dilek Winchester
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-19.00

Lüleci Hendek Cd. No: 12, Tophane
depoistanbul.net

SABANCI ÜNİVERSİTESİ KASA GALERİ

Karma sergi: Bir Başka Evrenin İklimi | **Group exhibition:** Climate of Another Universe
11/09 – 25/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-17.00
Küratör | Curator: Derya Yücel
Sanatçılar | Artists: Cengiz Tekin, Sedat Akdoğan

Bankalar Cd. No: 2, Karaköy
kasagaleri.sabanciuniv.edu

GALERİ NEV

Karma sergi: Bütün Gezegen İçerideydi | **Group exhibition:** The Whole Planet Was Inside
11/09 – 19/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-18.00
Küratör | Curator: Deniz Artun
Sanatçılar | Artists: Erol Akyavaş, Yüksel Arslan, Mehtap Baydu, Semiha Berksoy, Selim Cebeci, Nejad Devrim, Candeğer Furtun, Eda Gecikmez, Zeren Göktan, Nermin Kura, Sefer Memişoğlu, Necla Rüzgar, Anıl Saldıran
Mekân | Venue: Maçka Sanat Galerisi, Mim Kemal Öke Cd. No: 31/A, Maçka
galerinev.art

İSTANBUL ÖZEL SAINT-JOSEPH FRANSIZ LİSESİ
SAINT-JOSEPH PRIVATE FRENCH HIGH SCHOOL ISTANBUL

Kişisel sergi: İçim Şişiyor, Varoluş Üzerine Çeşitlemeler | **Solo exhibition:** My Ribs Heave, Variations on Being
11/09-25/10/2019
Koordinatör | Coordinator: Gizem Karakaş
Sanatçı | Artist: Ekin Kano
Salı-Cuma | Tuesday-Friday, 15.00-19.00; Cumartesi | Saturday, 12.00-17.00

Dr. Esat Işık Cad. No: 62, Kadıköy
sj.k12.tr
saintjosephistanbulculture.wordpress.com

Kamusal alan yerleştirmesi: İçin Dışa Kemalatı | **Public space installation:** Inside-out Wisdom
11/09 – 10/11/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Wednesday, 10.00-18.00

Küratör | Curator: Özge İnal
Sanatçı | Artist: Gül Bolulu
Mekân | Venue: Venezia Evleri, Nizam Mh. Albayrak Sk. No: 28/1, Büyükada

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT

Kişisel sergi: ABRA KADABRA | **Solo exhibition:** ABRA CADABRA
11/09 – 03/11/2019
Pazartesi-Cuma | Monday-Friday, 10.00-19.00
Koordinatör | Coordinator: Veysel Uğurlu
Sanatçılar | Artists: Halil Altındere

İstiklal Cd. No: 161, Beyoğlu
sanat.ykykultur.com.tr

ELGİZ MUSEUM & THE KLOSTERS FORUM

Panel ve kokteyl: Sanatın Yedinci Kıtayı Değiştirmekteki Sorumluluğu ve Gücü | **Panel and drinks:** Responsibility of Art to Shift the Sevent Continent
12/09/2019, 15.00-17.00
Katılımcılar | Participants: Prof. Alex David Rogers, Hakan Bulgurlu, Markus Reymann
Mekân | Venue: Beybi Giz Plaza, Maslak, İstanbul
theklostersforum.com

500. YIL VAKFI TÜRK MUSEVİLERİ MÜZESİ
THE QUINCENTANNIAL FOUNDATION MUSEUM OF TURKISH JEWS

Kişisel sergi / Solo Exhibition: Unlimited
12/09 – 10/10/2019
Pazartesi-Perşembe / Monday-Thursday, 10.00-17.00
Cuma / Friday, 10.00-17.00
Sanatçı | Artist: Şeli Abut Benhabib

Bereketzade Mh. Büyük Hendek Cd. No: 39
muze500.com

MACAR KÜLTÜR MERKEZİ
HUNGARIAN CULTURAL CENTER

Kişisel sergi: Tyrannusapiens'in izinde | **Solo exhibition:** In Trace of the Tyrannusapiens
12/09 | - 10/11/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-18.00
Sanatçı | Artist: Levente Baranyai

Kağıthane Polat Ofis, İmrahor Cd. No: 23. B Blok, Kağıthane
isztambul.balassiintezet.hu

ARTER

Grup sergisi: Saat Kaç? (Arter Koleksiyonu'ndan) | **Group exhibition:** What Time Is It? (from Arter Collection)

13/09/2019 – 16/02/2020
Küratör | Curator: Emre Baykal & Eda Berkmen
Sanatçılar | Artists: Mac Adams, Hüseyin Bahri Alptekin, Volkan Aslan, Aslı Çavuşoğlu, Cengiz Çekil, Marie Cool Fabio Balducci, Barış Doğrusöz, Cevdet Erek, Ayşe Erkmen, Harun Farocki, Hreinn Friðfinnsson, Bilge Friedlaender, Deniz Gül, Al Hansen, Mona Hatoum, Eric Hattan, Vlatka Horvat, Ahmet Doğu İpek, Gülsün Karamustafa, Alicja Kwade, Sinan Logie, Jonas Mekas, Füsun Onur, İz Öztat, Nam June Paik, Seza Paker, Sigmar Polke, Reiner Ruthenbeck, Michael Sailstorfer, Sarkis, Serge Spitzer, Hale Tenger, Nil Yalter

Grup Sergisi: Kelimeler Pek Gereksiz (Arter Koleksiyonu'ndan) | **Group exhibition:** Words are Very Unnecessary (from Arter Collection)
13/09/2019 – 08/03/2020
Küratör | Curator: Selen Ansen
Sanatçılar | Artists: Gökçen Dilek Acay, Vito Acconci, Nevin Aladağ, Meriç Algün, Francis Alÿs, Yto Barrada, Mehtap Baydu, Joseph Beuys, Geta Brătescu, George Brecht, Elina Brotherus, Stanley Brouwn, Sophie Calle, Anetta Mona Chişa & Lucia Tkáčová, Henning Christiansen, Elmas Deniz, Elisabetta Di Maggio, Osman Dinç, Didem Erk, Ceal Floyer, Leylâ Gediz, Ludwig Gosewitz, Rebecca Horn, Vlatka Horvat, Allan Kaprow, Ali Kazma, Milan Knížák, Daniel Knorr, Július Koller, Igor Kopystiansky, Alicja Kwade, Lene Adler Petersen, Sigmar Polke, Karin Sander, Sarkis, Roman Signer, Amikam Toren, Ken Unsworth, Franz Erhard Walther, Anne Wenzel, Akram Zaatari

Retrospektif sergi: Altan Gürman (Arter Koleksiyonu'ndan)
Retrospective exhibition: Altan Gürman (from Arter Collection)
13/09/2019 – 16/02/2020
Küratör | Curator: Başak Doğa Temür
Sanatçı | Artist: Altan Gürman

Kişisel sergi: Beyazımtırak
Solo exhibition: Whitish
13/09/2019 – 08/03/2020
Küratör | Curator: Emre Baykal
Sanatçı | Artist: Ayşe Erkmen

Arter Koleksiyonu'ndan kişisel sergi: Gizli Konferans | **Solo exhibition from Arter Collection:** Hidden Conference
13/09/2019 – 19/01/2020
Küratör | Curator: Başak Doğa Temür
Sanatçı | Artist: Rosa Barba

Kişisel sergi: Bir An İçin Durdu | **Solo exhibition:** She Waited for a While
13/09/2019 – 26/01/2020
Küratör | Curator: Eda Berkmen
Sanatçı | Artist: İnci Furni

Kişisel sergi | Solo exhibition: *offroad*, v.2
13/09 – 15/12/2019
Küratör | Curator: Selen Ansen
Sanatçı | Artist: Céleste Boursier-Mougenot

Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-19.00; Perşembe | Thursday, 11.00-20.00

Irmak Cd. No: 13, Dolapdere, Beyoğlu
arter.org.tr

BÜYÜKDERE35 KÜLTÜR SANAT PLATFORMU *BUYUKDERE35 ARTS AND CULTURE PLATFORM*

Karma sergi: İstanbul'u Unutmak | **Group exhibition:** Forgetting Istanbul
13/09 – 09/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.30-18.30
Sanatçılar | Artists: Memed Erdener, Selin Gömüç

Çayırbaşı Mh. Çayırbaşı Cd. No: 35, Büyükdere, Sarıyer
buyukdere35.com

MEŞHER

Karma sergi: Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa'dan Çağdaş Seramik | **Group exhibition:** Beyond the Vessel: Myths, Legends, and Fables in Contemporary Ceramics around Europe
13/09 – 22/12/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-19.00; Cuma | Friday, 11.00-20.00
Küratör | Curator: Catherine Milner
Sanatçılar | Artists: Sam Bakewell, Bertozzi & Casoni, Vivian van Blerk, Christie Brown, Phoebe Cummings, Bouke de Vries, Malene Hartmann Rasmussen, Klara Kristalova, Elsa Sahal, Kim Simonsson, Carolein Smit, Jørgen Haugen Sørensen, Hugo Wilson

İstiklal Cd. No: 211, Beyoğlu
mesher.org

NUOVA ICONA, VENEDİK | VENICE

Kişisel sergi: Farklı Köşelerden Gerçek Dünyaya Bakış Üzerinde | **Solo exhibition:** About The View At Things From Different Angles
13/09 – 11/10/2019
Pazartesi-Cuma | Monday-Friday, 10.00-18.00
Küratör | Curator: Dr. Vittorio Urbani
Sanatçı | Artist: Stefan Dornbush
Mekân | Venue: SUPA (Manzara), Suriye Pasajı, İstiklal Cd. No: 166/43 K: 4, Beyoğlu
nuovaicona.org

MUTUAL

Görsel-işitsel etkinlik
Audio-visual event:
The Spirits v2
13/09 – 14/09/2019,
22.00-04.00

Sanatçılar | Artists: Bilal Yılmaz, Halil Doğramacı, Kubilay Turhan, Nurkan İlbahar, Emir Uysal, Meriç Savaş
Mekân | Venue: Anahit Sahne, Tomtom Mh. Akarsu Sk. No:1-2-4 D.5 Beyoğlu

ABDÜLMECİD EFENDİ KÖŞKÜ
THE MEJID EFENDI MANSION

Karma sergi: İçimdeki Çocuk | Ömer Koç Koleksiyonundan bir seçki | **Group exhibition:** Child Within | A selection from the Ömer Koç Collection
17/09 – 10/11/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-19.00
Düzenleyen | Organiser: Károly Aliotti
Sanatçılar | Artists: Murat Balcı, Ronit Baranga, Yto Barrada, Stefano Bombardieri, David Breuer-Weil, Paul Carey, Jean Baptiste Carpeaux, Keith Carter, Loris Cecchini, John Chillingworth, Antoine de Saint-Exupéry, Snyder Dean, Yael Erlichmann, Jan Fabre, Nancy Fouts, Françoise Gilot, Murat Gök, Simon Groves & Tracy Johnson, Mona Hatoum, Ahmet Doğu İpek, Juneau Projects, Clementine Keith-Roach, Lloyd le Blanc, Luc-Olivier Merson, Polly Morgan, Ordinary Architecture, İrfan Önürmen, Pablo Picasso, Patricia Piccinini, Wilfred Pritchard, Elsa Sahal, Michael Schwarze, Erinç Seymen, Carolein Smit, Yaşam Şaşmazer, Sam Taylor-Wood, Hale Tenger, Seyhun Topuz, Mehmet Ali Uysal, Fabio Viale, Bedwyr Williams, Daphne Wright, Erwin Wurm
Mekân | Venue: Abdülmecid Efendi Köşkü, Kuşbakışı Cd. No:18, Kuzguncuk, Üsküdar

ADAM SANAT EVİ

Kişisel sergi: İsimli #3: Kodu Okutunuz | **Solo exhibition:** Titled #3: Read The Code
13/09 – 11/10/2019
Çarşamba-Pazar | Wednesday-Sunday, 16.30-19.00
Sanatçı | Artist: Ozan D. Adam

Sıraselviler Cd. No: 24/2, Beyoğlu
adamsanatevi.business.site

ADALAR SANAT İNİSİYATİFİ
PRINCES' ISLANDS ART INITIVATIVE

Kişisel sergi: Parçacık Çıkarma—Özünde bir Kıta | **Solo exhibition:** Particule Extraction—Un Continent en Substance
14/09 – 10/11/2019
Her gün | Every day, 10.00-18.00
Küratör | Curator: Mahmut Nüvit Doksatlı
Sanatçı | Artist: Yann Le Crouhennec
Mekân | Venue: Büyükada Cumhuriyet Meydanı

Kamusal alan yerleştirmesi: Adadan Geçen Filmler | **Public space installation:** Films Running through the Island
14/09 – 10/11/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 12.00-19.00
Sanatçı | Artist: Mine Ölce
Mekân | Venue: Daha sonra duyurulacaktır. | To be announced.
ylc-ylc.com

ARTHAN GALERİ

Karma sergi: Post-Antroposen **Group exhibition:** Post-Anthropocene
09/09 – 26/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-21.00;
Salı | Tuesday, 10.00-18.00
Küratör | Curator: Begüm Alkoçlar
Sanatçılar | Artists: Bahadır Yıldız, Buğra Erol, Hüseyin Aksoy, Hamza Kırbaş, Zeynep Çilek Çimen

Kurşunlu Han, Arap Cami Mh. Kürekçiler Kapısı Sk. No: 47/7, Perşembe Pazarı, Karaköy, Beyoğlu
arthan.co

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR BÖLÜMÜ
ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY DEPARTMENT OF FINE ARTS

Karma sergi: meta-morfoz "Emtia"nın Dönüşümü | **Group exhibition:** meta-morphose Transformation of 'Commodity'
14/10 – 08/11/2019
Pazartesi-Cuma | Monday-Friday, 09.00-18.00
Sanatçılar | Artists: Aylin Akarvardar, Emine Ayan, Şennur Baltaş, Özge Candan, Ferhan Gözgü Çelik, Eylül Doğruel, Damla Duru, Selçuk Fergökçe, Pınar Genç, Mehmet Güler, Güngör Güner, Kumsal Güvenli, Desen Halıçınarlı, Oğuz Haşlakoğlu, Hulki Korkut İlhan, Zeynep İşler, Aynur Karakaş Karaağaç, Ali Ersan Karadeniz, Harun Eray Kayadelen, Ahmet Keskin, Hülya Küpçüoğlu, Erkut Örs, Murat Özen, Meliha Sözeri, Ridade Tuncel
Mekân | Venue: İstanbul Teknik Üniversitesi Taşkışla Kampüsü | Istanbul Technical

University Taskisla Campus,
Harbiye Mh. Taşkışla Cd.
No: 2, Şişli
sanat.itu.edu.tr

KUNDURA SİNEMA | *CINEMA*

Tek kanallı video, kısa film seçkisi gösterimi ve uzun metraj film gösterimi: Hakikatten Uzaklaştıkça | **Screening series of single channel videos, short films and feature film:** As Real Becomes Surreal
14/09 – 09/11/2019
Sadece cumartesi | Saturday only, 13.30-15.30, 17.00-18.30
Küratör | Curator: Pia Chakraverti-Wuerthwein, S. Buse Yıldırım
Sanatçılar | Artists: Lucien Castaing- Taylor & Verena Paravel, Natalie Cubides-Brady, Payal Kapadia, Barbara Marcel, Su Ming-Yen

Yalıköy, Süreyya İlmen Cd.
No: 1, Beykoz
beykozkundura.com/sinema

OGLİV PLATFORMU

Kişisel sergi: Kurda, Kuşa, Aşa... Ve Göze | **Solo exhibition:** For The Eye
15/09 – 10/11/2019
Her gün | Every day, 12.00-18.00
Küratör | Curator: Esmer Erdem
Sanatçı | Artist: Lalehan Uysal

Ogliv Çengelköy Yerleşkesi Sarı Köşk, Çengelköy Mh. Deftaroğlu 2 Sk. No: 37, Çengelköy

23,5 HRANT DİNK HAFIZA MEKÂNI *23.5 HRANT DINK SITE OF MEMORY*

Atölye: Hrant Dink'in Çalışma Odasından Ermeni Kültür ve Tarihine Bir Bakış | **Workshop:** A Look at Armenian Culture and History through Hrant Dink's Office
15/09/19 Pazar | Sunday, 14.00-15.30
25/09/19 Çarşamba | Wednesday, 18.00-19.30
Düzenleyen | Organiser: Sena Başöz

Atölye: Hafızanın Arkeolojisi | **Workshop:** Archeology of Memory
19/09/2019 Perşembe | Thursday, 14.30-16.30
Düzenleyen | Organiser: Sena Başöz

Rehberli Tur: 23,5 Hrant Dink Hafıza Mekânı | **Guided Tour:** 23.5 Hrant Dink Site of Memory
05/10/19 Cumartesi | Saturday, 16.00-17.00

Atölye: Hafıza Mekânları
Workshop: Memory Sites
20/09/19 Cuma | Friday, 15.00-17.00
Düzenleyen | Organiser: Nayat Karaköse

Etkinlikler sınırlıdır. Kayıt için iletişime geçiniz. | Places are limited. Please contact yirmiucbucuk@hrantdink.org

Halaskargazi Cd. Sebat Apt. No: 74, K:1, D:1 Osmanbey, Şişli, İstanbul
yirmiucbucuk.org

BOYSAN'IN EVİ
BOYSAN'S HOUSE

Paranormal yerleştirme: İyi Saatte Olsunlar | **Paranormal installation:** Let The Good Times Roll
15/09 – 30/09/2019
Pazar hariç her gün | Every day except Sunday, 13.00-20.00
Sanatçılar | Artists:
İyi Saatte Olsunlar

Cumhuriyet Cd. Üftade Sk. Latif Apt. No: 10/3, Şişli
boysaninevi.com

PASAJ

Kişisel sergi ve workshop: Hareketli Metin "Yüksek Sanat Kurulu" | **Solo exhibition and workshop:** Manuscript in Motion 'Yüksek Sanat Kurulu'
17/09 – 11/10/2019
Çarşamba-Cuma | Wednesday-Friday, 14.00-19.00;
Cumartesi | Saturday, 11.00-15.00
Sanatçı | Artist: Gülçin Aksoy

Karma sergi ve workshop
Group exhibition and workshop: (d)estructure
17/10 – 10/11/2019
Çarşamba-Cuma | Wednesday-Friday, 14.00-19.00;
Cumartesi | Saturday, 11.00- 15.00
Küratörler | Curators: PASAJ Sanatçı İnisiyatifi & Laura Salas Redondo, Erick González León & Cecilia Guida
Sanatçılar | Artists: Colectivo el puente_lab (Juan Esteban Sandoval & Alejandro Vásquez Salinas), Mariangela Aponte Núñez

Nimet Han, Mumhane Cd. No: 45/29, Karaköy
pasaj.org

SANATATAK

Konser | Concert: Animal Charm
17/09/2019, 20.30-24.00
Düzenleyen | Organiser: Ayşegül Sönmez (Sanatatak)
Sanatçılar | Artists: Pervin Chakar, Volkan İncüvez, Güç Başar Gülle, Kırkbinsinek, Ağaçkakan, Farazi V Kayra, Göksenin Yıldırım Blues Band, Ceyda Köybaşıoğulları
Mekân | Venue: Babylon Bomonti, Tarihi Bomonti Bira Fabrikası, Merkez Mh. Silahşör Cd. Birahane Sk.
No: 1, Şişli
sanatatak.com

HOUSE OF TASWIR

Karma sergi ve performans:
Çarşamba Topluluğu. Meret Oppenheim ile Randevu.
Beral Madra'ya Saygı | **Group exhibition and performance:**
Wednesday Society. The Couch of Meret Oppenheim Homage to Beral Madra
18/09 – 10/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 09.00-18.00
Küratör | Curator: A.S. Bruckstein Çoruh ve | together with Sinan Eren Erk & Hanna Lehun
Sanatçılar | Artists: Meret Oppenheim, Rebecca Horn, Natela Iankoshvili, Gülçin Aksoy, Tony Chakar, House of Taswir
Mekân | Venue: Artam Antik A.Ş. Müzayede | Antik Palace, Maçka Talim Yeri Sk. No: 2, Beşiktaş
taswir.org

KRANK ART GALLERY

Kişisel sergi | Solo exhibition:
Syncretic
18/09 – 03/11/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-19.00
Sanatçıyla sergi turu ve atölye | Exhibition tour and workshop with the artist:
21/09/2019, 16.00-18.00
Sanatçı | Artist: Maria Paz Bascuñan
Mekân | Venue: Le Meridien Istanbul Etiler, Cengiz Topel Cd. No: 39, Etiler
krankartgallery.com

MARTCH ART PROJECT

Kişisel sergi | Solo exhibition:
Along The Wave
18/09 – 16/11/2019
Salı-Cumartesi / Tuesday-Saturday, 11.00-19.00
Sanatçı | Artist: Sadık Arı
Firuzağa Mh. Bostanbaşı Cd. No: 4B, Beyoğlu
martch.art

BARIN HAN

Kişisel sergi | Solo exhibition:
Atonal "9 Solo"
19/09 – 17/11/2019
Salı-Pazar | Tuesday-Sunday, 11.00-19.00; Perşembe | Thursday, 11.00-20.00
Küratör | Curator: Bengü Gün
Sanatçılar | Artists: Merve Denizci, Rafet Arslan, Metin Ünsal, Emre Zeytinoğlu, İrfan Önürmen, Fulya Çetin, Numan Okutan, Eda Soylu, Cins
Barın Han, Binbirdirek Mh. Boyacı Ahmet Sk. No: 4, Fatih

VERSUS ART PROJECT

Kişisel sergi, etkinlik, ses yerleştirmesi, yerleştirme: Mağara | **Solo exhibition, happening, sound installation, installation:** Cave
19/09 – 28/09/2019
Sanatçı | Artist: Vahit Tuna
Kişisel sergi | Solo exhibition: Apparatus
10/10 – 09/11/2019
Sanatçı | Artist: Ege Kanar

Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-19.00

Hanif Han, Gazeteci Erol Dernek Sk. No: 11/3, Beyoğlu
versusartproject.com

BOZLU ART PROJECT

Kişisel sergi: Ali Alışır: 2009-2019 "Kitap Tanıtımı ve Yapıtlardan Bir Seçki" | **Solo exhibition:** Ali Alışır: 2009-2019 'Book Presentation and Selection of Works'
24/09 – 26/10/2019
Küratör | Curator: Oğuz Erten
Sanatçı | Artist: Ali Alışır

Kişisel sergi | Solo exhibition: Autopoiesis
05/11 – 14/12/2019
Küratör | Curator: Oğuz Erten
Sanatçı | Artist: Semih Zeki

Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-18.00

Mongeri Binası, 19 Mayıs Mh. Dr. Şevket Bey Sk. No: 5, Şişli
bozluartproject.com

GALERİ BİNYIL

Karma sergi: Yedi kıtada yelkenli döngüsü | **Group exhibition:** A loop of sailboat on seven continents
19/09 – 28/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-20.00;
Pazar | Sunday, 12.00-18.00
LCV | RSVP: Mehmet Arif Erdem (+90 532 401 15 05)
Küratör | Curator: İlknur Şanal
Sanatçılar | Artists: Işık Aslıhan, Beyza Boynudelik, Erdal Görgün, İbrahim Göksungur, Gökhan Gümilcine, Dinçer Güngörür, Feza Güvenal, Ayla İmre, Gülcan Karadağ, Şükrü Karakuş, Cemile Karayavuz, Yasemin Keltek, Şela Mistriel, Lena Morfogeni, Gökçe Oflu, Roş Ruhiye Onurel, Çetin Özer, Çetin Pireci, Deniz Pireci, Doruk Pireci, Hüseyin Rüstemoğlu, Gül Yasa, Batuhan Yüce
Mekân | Venue: Hamam Arts Hub, Kuruçeşme Mh. Kuruçeşme Cd. No: 41, Beşiktaş
galeribinyil.com.tr

MICRO-SILLONS

Karma sergi: EKO - İstanbul-Paris - Kentler, Sesler ve Hikayeler | **Group exhibition:** ÉCHO - İstanbul-Paris - Villes, Sons et Histoires
20/09 – 12/10/2019
Pazartesi-Cumartesi | Monday-Saturday, 10.00-20.00
Küratör | Curator: Pınar Çevikayak Yelmi & Charlotte Roux
Sanatçılar | Artists: Antoine Auger, Pınar Çevikayak Yelmi, Sertaç Kakı, Anne Kropotkine, Charlotte Roux
Mekân | Venue: Galeri Işık Teşvikiye, Teşvikiye Cd. No: 6, Nişantaşı
soundsslike.com

ADALAR SANATÇI İNİSİYATİFİ
PRINCES' ISLANDS ARTISTS INITIVATIVE

Adalar Açık Atölye Günleri | Princes' Islands Open Studio Days
20/09, 21/09, 22/09, 28/09, 5/10, 12/10, 19/10, 26/10/2019
14.00-18.00
Düzenleyen | Organiser: Mahmut Nüvit Doksatlı
Sanatçılar | Artists: Gül Bolulu, Nuray Karşıcı, Fikret Parlak, Fatma Sağ Tunçalp, Hüseyin Tunçalp
Mekân: Sanatçıların atölyeleri | Studios of the artists, Büyükada

POŞE & PERFORMISTANBUL

10 saatlik performans: yumurtalı patatesli yumurta | **10-hour performance:** eggs and potatoes and eggs
22/09/2019, 10.00-20.00
Sanatçı | Artist: Mk Yurttaş
Mekân | Venue: poşe, Caferağa Mh. Rızapaşa Sk. No: 2/1, Kadıköy
pose-hello.com
performistanbul.org

IRIS ANDRASCHEK

Kişisel sergi | Solo exhibition: Sapun Ghar
25/09 – 16/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 14.00-19.00
Küratör | Curator: Franziska Niemand
Sanatçı | Artist: Iris Andraschek
Mekân | Venue: Blok Art Space, Büyük Valide Han, 53 numaralı oda, Mercan Mh. Çakmakçılar Yokuşu No: 31, Fatih
sapunghar.com

İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
ISTANBUL KÜLTÜR UNIVERSITY

Karma sergi, performans | Group exhibition, performance: Hominid
07/09 – 07/10/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 10.00-19.00

Küratörler | Curators:
İlayda Akar, Umay Çise Kurt
Sanatçılar | Artists: Aybars Adıgüzel, Cengiz Çavuşoğlu, Çağdaş Erçelik, Ecem Durgun, Malik Bulut, Mehmet Ali Yıldız, Metin Alper Kurt, Nazlı Kocaçınar, Seydi Murat Koç, Umay Uzay, Umut Kambak
Mekân | Venue: Sumahan, Arap Cami Mh., Bankalar Cd., Aylak Sk, No:1/A, Beyoğlu
bit.ly/31ETTp3

Karma sergi: Dalga Kıran | **Group exhibition:** Spiral Jetty
25/09 – 23/10/2019
Pazartesi-Cuma | Monday-Friday, 09.00-18.00
Sanatçılar | Artists: Ahmet Duru, Alper Aydın, Gökçe Erhan, Yüksel Dal

Karma sergi: Modernlik Eşiği—Lignum | **Group exhibition:** Threshold of Modernity—Lignum
30/10 – 27/11/2019
Sanatçılar | Artists: Hakkı Anlı, Ayhan Türker, Eşref Üren, Eren Eyüboğlu, Naci Kalmukoğlu, Fahrelnissa Zeid, Hoca Ali Rıza, Kadri Aytolon

İstanbul Kültür Üniversitesi Sanat Galerisi, Ataköy Kampüsü | Istanbul Kültür University Art Gallery Ataköy Campus (İKÜSAG), Ataköy 7-8-9-10, E5 Karayolu Üzeri, Bakırköy

MİLLİ REASÜRANS SANAT GALERİSİ

Kişisel sergi: Kelebek Etkisi
Solo exhibition: Butterfly Effect
03/10 – 30/11/2019
Salı-Cumartesi | Tuesday-Saturday, 11.00-18.30
Küratör | Curator: Marcus Graf
Sanatçı | Artist: Kadri Özayten

Maçka Cd. No: 35, Şişli
millireasuranssanatgalerisi.com

Panel: Hoşçakal Dünya "Ekolojik Krize Dair Güncel Yaklaşımlar"
12/10/2019, 10.00-18.00
Düzenleyenler | Organisers: Eylül Alnıaçık, Gözde Filinta
Mekân | Venue: SALT Galata, Bankalar Cd. No: 11, Beyoğlu

STUDIO OSSIDIANA

Sergi ve radyo yayını: Büyükada Ezgileri | **Exhibition and radio broadcasting:** Büyükada Songlines
01/11 – 10/11/2019, 10.00-18.00
Düzenleyenler | Organisers: Alessandra Covini, Giovanni Bellotti, Sera Tolgay, Daniel Marshall
Sanatçı | Artist: Studio Ossidiana
Katılımcılar | Participants: Açık Radyo, Dünya Mirası Adalar

İkiz Köşkler | Twin Mansions,
Anadolu Kulübü, Büyükada-
Nizam, Yirmiüç Nisan Cd. No:
44, Adalar
studio-ossidiana.com

İstanbul Bienali, İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından düzenleniyor.

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV), kâr amacı gütmeyen ve kamu yararına çalışan bir kültür kurumu. 1973 yılından bu yana İstanbul'un kültür-sanat yaşamını zenginleştiren çalışmalar yürütüyor. İstanbul Müzik, Film, Tiyatro ve Caz Festivalleri, İstanbul Bienali, İstanbul Tasarım Bienali, Leyla Gencer Şan Yarışması ve Filmekimi'ni düzenleyen, yıl boyunca özel etkinlikler gerçekleştiren vakıf, Nejat Eczacıbaşı Binası'nda yer alan Salon İKSV'de farklı disiplinlerdeki etkinliklere ev sahipliği yapıyor ve İKSV Alt Kat'ta çocuklara ve gençlere yönelik yaratıcı bir etkinlik programı sunuyor. Venedik Bienali'nde dönüşümlü olarak Uluslararası Mimarlık ve Sanat Sergilerindeki Türkiye Pavyonu'nun organizasyonunu üstlenen İKSV, kültür politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla araştırmalar yürütüyor ve raporlar hazırlıyor. Vakıf ayrıca festivallerinde sunduğu ödüller, verdiği eser siparişleri, yer aldığı yerel ve uluslararası ortak yapımlar ve Fransa'daki Cité Internationale des Arts sanatçı atölyesinde yürüttüğü bir misafir sanatçı programının yanı sıra her yıl sunduğu Aydın Gün Teşvik Ödülü, Talât Sait Halman Çeviri Ödülü ve Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatro Teşvik Ödülü ile güncel kültür-sanat üretimini destekliyor. İKSV, 2018'den beri UNESCO Türkiye Millî Komisyonu'nun genel kurul üyesi.

İstanbul Bienali Danışma Kurulu'nda Iwona Blazwick, Levent Çalıkoğlu, Ayşe Erek, Yuko Hasegawa ve Agustín Pérez Rubio yer alıyor.

Istanbul Biennial is organised by the Istanbul Foundation for Culture and Arts (İKSV).

Istanbul Foundation for Culture and Arts (İKSV) is a non-profit cultural institution. Since 1973, the Foundation continues its efforts to enrich Istanbul's cultural and artistic life. İKSV regularly organises the Istanbul Festivals of Music, Film, Theatre and Jazz, the Istanbul Biennial, the Istanbul Design Biennial, Leyla Gencer Voice Competition, autumn film week Filmekimi and realises one-off events throughout the year. The Foundation hosts cultural and artistic events from various disciplines at its performance venue Salon İKSV, located at the Nejat Eczacıbaşı Building, and offers creative events programme for children and youngsters at İKSV Alt Kat. İKSV organises the Pavilion of Turkey at the International Art and Architecture Exhibitions of la Biennale di Venezia, conducts studies and drafts reports with the aim of contributing to cultural policy development, and supports artistic and cultural production through presenting awards at its festivals, commissioning works, taking part in international and local co-productions and coordinating an artist residency programme at Cité Internationale des Arts in France, as well as the annual Aydın Gün Encouragement, Talât Sait Halman Translation, and Gülriz Sururi-Engin Cezzar Theatre Encouragement Awards. İKSV is a member of the General Assembly of the Turkish National Commission for UNESCO since 2018.

Istanbul Biennial Advisory Board members include Iwona Blazwick, Levent Çalıkoğlu, Ayşe Erek, Yuko Hasegawa and Agustín Pérez Rubio.

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI
ISTANBUL FOUNDATION FOR CULTURE AND ARTS

YÖNETİM KURULU
BOARD OF DIRECTORS

Başkan
Chairman
BÜLENT ECZACIBAŞI

Başkan Yardımcıları
Vice Chairmen
AHMET KOCABIYIK
PROF. DR. MÜNİR EKONOMİ

Üyeler
Members
NURİ ÇOLAKOĞLU
OYA ECZACIBAŞI
ALİ FUAT ERBİL
TAYFUN İNDİRKAŞ
PROF. YEKTA KARA
TUNCAY ÖZİLHAN
ETHEM SANCAK
OYA ÜNLÜ KIZIL

Kurumsal Kimlik Danışmanı
Corporate Identity Advisor
BÜLENT ERKMEN

Hukuk Danışmanı
Legal Advisor
AV. SADİFE KARATAŞ KURAL

İdari İşler Danışmanı
Administrative Affairs Advisor
ÇAĞRI KÖSEYENER

YÜRÜTME KURULU
EXECUTIVE BOARD

Başkan
Chairman
BÜLENT ECZACIBAŞI

Üyeler
Members
AHMET KOCABIYIK
PROF. DR. MÜNİR EKONOMİ

DENETLEME KURULU
AUDITORS

FATMA OKAN (Borusan Holding AŞ)
SİBEL YAZICI KESLER (Arçelik AŞ)

YÖNETİM
MANAGEMENT

Genel Müdür
General Director
GÖRGÜN TANER

Mali ve İdari İşler Başkanı
Head of Finance and Administration
AHMET BALTA

Genel Müdür Yardımcısı
Deputy Director General
DR. YEŞİM GÜRER OYMAK

İnsan Kaynakları ve İdari İşler Direktörü
Human Resources and Administration Director
SEMİN AKSOY

İletişim Grup Direktörü
Communications Group Director
AYŞE BULUTGİL

Kurum Kimliği ve Yayınlar Direktörü
Corporate Identity and Publications Director
DİDEM ERMİŞ SEZER

Pazarlama Direktörü
Marketing Director
İREM AKEV ULUÇ

Satış ve İş Geliştirme Direktörü
Sales and Business Development Director
DİLAN BEYHAN

Sponsorluk Programı Direktörü
Sponsorship Programme Director
YASEMİN KERETLİ ÇAVUŞOĞLU

İstanbul Müzik Festivali Direktörü
Istanbul Music Festival Director
EFRUZ ÇAKIRKAYA

İstanbul Film Festivali Direktörü
Istanbul Film Festival Director
KEREM AYAN

İstanbul Bienali ve İKSV Güncel Sanat Projeleri Direktörü
Istanbul Biennial and İKSV Contemporary Art Projects Director
BİGE ÖRER

İstanbul Tiyatro Festivali Direktörü
Istanbul Theatre Festival Director
DR. LEMAN YILMAZ

İstanbul Caz Festivali Direktörü
Istanbul Jazz Festival Director
HARUN İZER

İstanbul Tasarım Bienali Direktörü
Istanbul Design Biennial Director
DENİZ OVA

Salon İKSV Direktörü
Salon İKSV Director
DENİZ KUZUOĞLU

Kültür Politikaları Çalışmaları Direktörü
Cultural Policy Studies Director
ÖZLEM ECE

Genel Müdür Asistanı
Assistant to General Director
NİLAY KARTAL

16. İSTANBUL BİENALİ
16th ISTANBUL BIENNIAL

İstanbul Bienali ve İKSV Güncel Sanat Projeleri Direktörü
Istanbul Biennial and İKSV Contemporary Art Projects Director
BİGE ÖRER

Küratör
Curator
NICOLAS BOURRIAUD

Sergi Yöneticisi
Exhibition Manager
ELİF KAMIŞLI

Sergi Teknik Koordinatörü
Exhibition Technical Coordinator
GAMZE ÖZTÜRK

Proje Koordinatörü
Project Coordinator
DUYGU ŞENGÜNLER

Kamusal Program ve Çalışma ve Araştırma Programı Koordinatörü
Public Programme and Production and Research Programme Coordinator
ZEYNO PEKÜNLÜ

İş Geliştirme Koordinatörü
Business Development Coordinator
GÜLÜM BALTACIGİL-GACOIN

İş Geliştirme Asistanı
Business Development Assistant
BENGİSU ÇAĞLAYAN

Büyükada Sergi Koordinatörü
Büyükada Exhibition Coordinator
SELEN ERKAL

Yayın Yönetmeni
Managing Editor
ERİM ŞERİFOĞLU

Editör
Editor
NİLÜFER ŞAŞMAZER

Tasarım ve Sanat Yönetimi
Design and Art Direction
ONAGÖRE (OKAY KARADAYILAR, ALİ TAPTIK, Stajyerler | Interns: EZGİ HERDEM, ZEYNEP KARABABA, SÜMEYYE KAVUTÇU, YAĞMUR KÖMÜRCÜ)

Prodüksiyon Koordinatörleri
Production Coordinators
FUAT EŞREFOĞLU
ERGİN TAŞÇI

Nakliye Sorumlusu
Transport Associate
ESRA NAZLI APAK

Teknik Asistan
Technical Assistant
ÖZGE UZUNYAYLA

Özel Proje Koordinatörü
Special Project Coordinator
YAŞAR KAYHAN

Açılış Etkinlikleri Koordinatörü
Opening Events Coordinator
MELİS TURANLIGİL

Aydınlatma Tasarımı
Lighting Designer
OZAN AKGÜN
YAĞMUR KAŞIKÇI

Ofis Asistanı
Office Assistant
TÜRKAN ILGIN AKIN

Akreditasyon Asistanı
Accreditations Assistant
LARA ÖZDOĞAN

Satınalma Sorumlusu
Purchasing Associate
NİHAT KARAKAYA

Stajyerler
Interns
EYLÜL ÇEKİÇ, EUNHA CHANG, AYÇA GÜNAY, NUR GÜZELDERE, ESRA KARABUDAK, ESEN KILIÇ, İDİL KORKUT, SELİN MAVİ, TALYA NAKKAŞ, ÇAĞLA SOKULLU, MAYA YARDIM, SERKAN YILMAZ, ŞİVA EGE YÜCEL

Sergi Görevlileri Koordinatörü
Exhibition Attendants Coordinator
OĞUZ ÖZTOSUN

Kurulum Asistanları
Installation Assistants
CEMRE AKMAN, BURCU ÇİMEN, ELİF ENGİN, OZAN ER, DAMLA ERTEM, BÜŞRA HAMZAOĞLU, BÜŞRA KARA, ELİF SENA KARAHAN, CANSU KARAMAN, KEMAL KAZEK, GİZEM KOZANOĞLU, ZELİHA ÖZTÜRK, EYLÜL REÇBER, EMRE SEYMENOĞLU, MİNE TEMURALAY

Sanatçı Asistanları
Artist Assistants
EMİRHAN AKTAŞ, EMİR AKTUNÇ, DUYGU AYDEMİR, HÜSEYİN AYDIN, SELİN BAYRAKTAROGLU, MUZAFFER HAZAR ALTINDAŞ, MERVENAZ ÇİÇEKDİKEN, ÖYKÜ TÜRKAN DİDİNİR, ECEM ELİTAŞ, OĞUZHAN İZMİR, CEMRE ÖNERTÜRK, SİNEM ÖREN, CEMRE ÖZKAN, CAN ÖZTÜRK, ŞEYDA PORTUR, ZEYNEP SARI, EDA SARMAN, KARDELEN SEMERCİ, GÜNEŞ TOKAT, ÖYKÜ TOKSÖZ, BATUHAN TÜRKER, GAMZE YOLAL, PINAR YÜN

Stajyerler (Montpellier)
Interns (Montpellier)
NICOLAS AGUIRRE, GEOFFREY BAD, QUENTIN L'HELGOUACH, CORENTINE LE MESTRE, CHLOÉ VITON, MONA YOUNG-EUN KIM

Sergi Rehber Eğitmeni
Exhibition Guide Tutor
MİNE KÜÇÜK

Sergi Rehberi Koordinatörü
Exhibition Guide Coordinator
PELİN KUŞ

Sergi Rehberleri
Exhibition Guides
NAZLICAN AKCI, GENCO DEVRİM BARİKAN, BARIŞ BİLGEN, İDİL DERYA BOTSALI, ECE DEMİR, SERHAT ERDEM, GİZEM BENGİSU ERENLER, DAMLA NUR ERKOÇ, ASYA EVCİL, MELTEM EZER, DİDEM GÖLBAŞI, İNCİ FATMA GAMZE KUŞ, BALCA İREM AKSOY, IRMAK KALELİ, ŞEYDA GÜL KARAOĞLU, DENİZ KAYA, BERK KIR, SENA ÖZÇİFTÇİ, YAZIN ÖZTÜRK, MELTEM SARIÇİÇEK, EMİNE NUR TAŞDÖNDÜREN

İLETİŞİM GRUBU
COMMUNICATIONS GROUP

Direktör
Director
AYŞE BULUTGİL

MEDYA İLİŞKİLERİ
MEDIA RELATIONS

Direktör Yardımcısı
Assistant Director
AYŞEN ERGENE

Koordinatörler
Coordinators
BERK ÇAKIR
AYŞEN GÜRKAN
ZEYNEP TOPALOĞLU

Sosyal Medya Sorumlusu
Social Media Associate
ECE KARTAL

Sorumlular
Associates
AYŞEGÜL ÖNEREN (Uluslararası Basın | International Media)
CANSU ÖNDER

Asistan
Assistant
DERYA BOZCUK (Uluslararası Basın | International Media)

Bienal Muhabiri
Biennial Reporter
NORA TATARYAN

Görsel İçerik Editörü
Visual Archive Editor
COŞKU ATALAY

Görsel İçerik Asistanı
Visual Archive Assistant
OZAN ŞAHİN

Fotoğraf
Photo
SAHİR UĞUR EREN
POYRAZ TÜTÜNCÜ

Video
Video
HAMİT ÇAKIR

Stajyer
Intern
GİZEM ÖZKOL

KURUM KİMLİĞİ VE YAYINLAR
CORPORATE IDENTITY AND PUBLICATIONS

Direktör
Director
DİDEM ERMİŞ SEZER

Editoryal Koordinatör
Editorial Coordinator
ERİM ŞERİFOĞLU

Editör
Editor
ITIR YILDIZ

Yayınlar Grafik Uygulama Uzmanı
Prepress Graphic Designer
FERHAT BALAMİR

Grafikerler
Graphic Designers
ESRA KILIÇ
AYŞE EZGİ YILDIZ

Web Sitesi Yöneticisi
Webmaster
SEZEN ÖZGÜR

İKSV STÜDYO
İKSV STUDIO

Sorumlu
Associate
EBRU GÜMRÜKÇÜOĞLU

Asistan
Assistant
KAMİL KULAKSIZ

Stajyer
Intern
MİNA ASLAN

SPONSORLUK PROGRAMI
SPONSORSHIP PROGRAMME

Direktör
Director
YASEMİN KERETLİ ÇAVUŞOĞLU

Direktör Yardımcısı
Assistant Director
ZEYNEP PEKGÖZ

Yönetici
Manager
ZEYNEP KARAMAN

Koordinatör
Coordinator
MERVE PEKER

Sorumlu
Associate
DERİN TEKİN

PAZARLAMA
MARKETING

Direktör
Director
İREM AKEV ULUÇ

Pazarlama Yöneticileri
Marketing Managers
CANSU AŞKIN
MERİÇ YİRMİLİ

Saha Operasyonları Koordinatörü
Field Operations Coordinator
SEZER KARİ

Dijital Pazarlama Koordinatörü
Digital Marketing Coordinator
BAHAR HELVACIOĞLU

SATIŞ VE İŞ GELİŞTİRME
SALES AND BUSINESS DEVELOPMENT

Direktör
Director
DİLAN BEYHAN

Üyelik Programı Yöneticisi
Membership Programme Manager
GÜLCE ŞAHİN

Satış Operasyonları Koordinatörü
Sales Operations Coordinator
NEVA ABRAR

Satış ve İş Geliştirme Koordinatörü
Sales and Business Development Coordinator
HAMDİ SARIOĞLU

CRM Koordinatörü
CRM Coordinator
ÖZGE GENÇ

Operasyon Sorumlusu
Operations Associate
IŞIL ÖZTÜRK

Satış Operasyonları Asistanı
Sales Operations Assistant
CANAN ALPER

Üyelik Programı Asistanları
Membership Programme Assistants
BEGÜM ÇAVUŞOĞLU
ERİM PALA
YELİZ VURAL

PRODÜKSİYON
PRODUCTION

Sorumlular
Associates
BAŞAT KARAKAŞ
ALİ ULUÇ KUTAL
İNANÇ CAN AKKOÇ

Video Projeleri
Video Projects
MATTHIAS TAUPITZ
BELA LETTO

Asistanlar
Assistants
FERHAT ASNİYA
EMİR SÜHA KAHRAMAN
CANBERK ÇEVİK

KONUK AĞIRLAMA
HOSPITALITY

Koordinatör
Coordinator
MURAT ÖZÇAYLAK

Asistan
Assistant
RAMA AKYER

BİLGİ VE BELGE MERKEZİ
INFORMATION AND RECORDS CENTRE

Yönetici
Manager
ESRA ÇANKAYA

MALİ VE İDARİ İŞLER
FINANCE AND ADMINISTRATION

Mali ve İdari İşler Başkanı
Head of Finance and Administration
AHMET BALTA

MALİ İŞLER
FINANCE

Yöneticiler
Managers
AHMET BURUK (Bütçe ve Muhasebe | Budget and Accounting)
BAŞAK SUCU YILDIZ (Finans | Finance)

Muhasebe ve Finans Operasyonları Sorumlusu
Accounting and Finance Operations Associate
DENİZ YILMAZ

Muhasebe ve Raporlama Sorumlusu
Accounting and Reporting Associate
KADİR ALTOPRAK

Sorumlu
Associate
ÖZLEM CAN YAŞAR

Muhasebe Asistanları
Assistants
GÖZDE YILMAZ
GİZEM DÖNGEL

KAMU DESTEKLERİ VE ULUSLARARASI FONLAR
PUBLIC AND INTERNATIONAL GRANTS

Yönetici
Manager
ASLI YURDANUR

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ
INFORMATION TECHNOLOGIES

Sistem Yöneticisi
System Administrator
KADİR AYYILDIZ

Bilgi Teknolojileri Asistanı
Information Technology Assistant
TAHSİN OKAN ERDEM

İNSAN KAYNAKLARI VE İDARİ İŞLER
HUMAN RESOURCES AND ADMINISTRATION

Direktör
Director
SEMİN AKSOY

İnsan Kaynakları Yöneticisi
Human Resources Manager
EREN ERTEKİN

İnsan Kaynakları Sorumlusu
Human Resources Associate
BESTE KAYACAN

Bina Yönetimi ve Güvenlik Yöneticisi
Building Administration and Security Manager
ERSİN KILIÇKAN

Danışma Görevlisi
Reception Officer
DİLARA ÇETİN

Depo Sorumluları
Warehouse Officers
ŞERİF KOCAMAN
SERCAN DERİCİOĞLU
AHMET BİRKAN KARAÇAM

Yardımcı Hizmetler
Services
ÖZDEN ATUKEREN
AŞKIN BİRCAN
AYDIN KAYA
HAYRULLAH NİŞANCI

KÜLTÜR POLİTİKALARI ÇALIŞMALARI
CULTURAL POLICY STUDIES

Direktör
Director
ÖZLEM ECE

Stratejik Planlama ve Proje Koordinatörü
Strategic Planning and Project Coordinator
EZGİ YILMAZ

Araştırma Asistanı
Research Assistant
FAZİLET MISTIKOĞLU

Proje Asistanı
Project Assistant
VALERİ BOĞOSYAN

SALON İKSV

Direktör
Director
DENİZ KUZUOĞLU

Operasyon Sorumlusu
Operations Associate
MERVE KAVAS

Prodüksiyon Amiri
Production Manager
UFUK ŞAKAR

Ses Mühendisi
Sound Engineer
SİNAN ÖZÇELİK

Işık Tasarımcısı
Lighting Engineer
EFE SÜMER

İKSV ALT KAT

Yönetici
Manager
ELİF OBDAN GÜRKAN

Asistanlar
Assistants
IRMAK ERDURAK
MEHMET CANER SOYULMAZ

Uluslararası Dostlar ve Hamiler Kurulu
International Friends and Patrons Council

İstanbul Kültür Sanat Vakfı, Uluslararası Dostlar ve Hamiler Kurulu üyelerine teşekkür eder.

The Istanbul Foundation for Culture and Arts would like to thank the International Friends and Patrons Council members.

Hamiler
Patrons
Berrak & Nezih Barut
Bilge & Haro Cümbüşyan
Banu & Hakan Çarmıklı
Elif Bayoğlu & Mehmet Erdem
Füsun & Faruk Eczacıbaşı
Tansa Mermerci Ekşioğlu
Nesrin Esirtgen
Nicoletta Fiorucci
Hamit Hamutçu
Emin Hitay
Ina Johannesen & Christian Ringnes
Huma Kabakcı
Öner Kocabeyoğlu
Ahmet Kocabıyık
Ayşegül & Ömer Özyürek
Canan Pak
Ömer Sağmanlı
Türkan Özilhan Tacir & Ziya Tacir
Ayşe Umur
Şebnem & Mahmut Ünlü
Pırıl & Igno Van Waesberghe
Dr. Gisela Winkelhofer
Zafer Yıldırım

Dostlar
Friends
Aslı Başgöz
Amanda & Andrew Love

Biennial Circle
Karen & Leon Amitai
Clelia d'Aulan
Elisabeth Azar
Elisabeth Jansens de Balkany
Alexandra Bowes
Hélène Burrus
Nedret & Mark Butler
Disaphol Chansiri
Marie-Chantal El Khoury
Laure Conte
Pascale Dumaine-Martin
Cécile Eisenchteter
Sophie Ferri
Charlotte Amalie Ford
Magali Fossard
Ursula Krinzinger
Ulrike & Andreas Kurtz
Eléonore Lanvin
Jeffrey Elliot Levine
Randi Beth Levine
Susanne von Meiss
Anne-Marie Midy
Andrea Ruben Osvaldo Levi
Katia Rabbath-Chanet
Isabelle Raison
Anne de Riocour
Karin Rudnicki-Schlumberger
Michèle Sandoz
Eleonore Behar de Senneville
Elisa Sighicelli
Diane Thierry
Chiona Xanthopoulou-Schwarz
Alix Verney
Michael Robert Wise
Laurie Wolfert
Rosina Lee Yue
Diane de Yturbe

İstanbul Kültür Sanat Vakfı özel teşekkürlerini sunar.
The Istanbul Foundation for Culture and Arts extends special thanks to

TC Kültür ve Turizm Bakanlığı
TC Dışişleri Bakanlığı
TC Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü
TC İstanbul Valiliği
İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü
Beyoğlu Kaymakamlığı
Adalar Kaymakamlığı
İstanbul Gümrükler Başmüdürlüğü
Gümrükler Genel Müdürlüğü Geçici Muafiyetler Şube Müdürlüğü
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın Danışmanlığı
Adalar Belediye Başkanlığı
Beşiktaş Belediye Başkanlığı
Beyoğlu Belediye Başkanlığı
Şişli Belediyesi

Acción Cultural Española (AC/E) (Marta Rincón, Diana Jimenez)
Adam Mickiewicz Institute (Krzysztof Olendzki, Olga Wysocka, Zofia Machnicka, Michał Nowakowski, Ewa Borysiewicz)
Arts Council England
Austrian Cultural Forum Istanbul (Romana Königsbrun, Alexander Heinz, Olgu Çoban, Halide Aktaş)
Berlin Senate Department for Culture and Europe (Dr. Klaus Lederer, Simone Hahn)
Bernard van Leer Foundation (Michael Feigelson, Teresa Moreno García, Yiğit Aksakoğlu, Neslihan Öztürk)
British Council (Emma Dexter, Jenny White, Cherry Gough, Claire De Braekeleer, Nilgun Yalcin Felchner, Esra A. Aysun, Cansu Ataman Bilgiç, Su Başbuğu)
Canada Council for the Arts (Pao Quang Yeh)
Consulate General of Brazil in Istanbul (Paulo Roberto Caminha De Castilhos França, Sena Belkayalı)
Consulate General of France

in Istanbul (Bertrand Buchwalter)
Consulate General of the Kingdom of the Netherlands in Istanbul (Bart Van Bolhuis, Quirine van der Hoeven, İpek Sür van Dijk, Eray Ergeç)
Culture Ireland (Christine Sisk, Valerie Behan)
CultureIST Foundation (Pırıl & Igno van Waesberghe, Selen Sarıoğlu, Koray Duman)
Danish Arts Foundation (Michael Bojesen, Anne Blond, Ane Bülow, Rikke Nini Bjørnbøl)
Embassy of the Czech Republic in Ankara (Pavel Kafka, Pavel Danek)
Embassy of France in Ankara (Charles Fries)
Embassy of Italy in Ankara (Massimo Gaiani, Margherita Gianessi)
Embassy of Korea in Ankara (Dong-Woo Cho, SangHoo Park)
Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Ankara (Erik Weststrate)
Federal Chancellery of Austria (Jürgen Meindl)
Flanders State of the Art (Stan Van Pelt, Robert Michel)
La Quadriennale di Roma – Q-International (Franco Bernabè, Paola Mondini)
Goethe-Institut Istanbul (Dr. Reimar Volker, Lena Alpozan, Petra Diehl, Çiğdem İkiışık, Serap Aktürk, Tijen Togay, Özlem Kaymak)
Institut für Auslandsbeziehungen (Ulrich Raulff, Ronald Grätz, Ingrid Klenner, Jochen Hetterich, Katrin Rollny)
Institut Français (Anne Tallineau, Marie Cécile Burnichon, Alexandra Servel, Gaelle Massicot Bitty, Hélène Maza-Hajmi, Sylvie Riou)
Institut Français Ankara (Sébastien de Courtois, Özlem Gül)
Institut Français Istanbul (Matthieu Bardiaux, Ekim Öztürk, Saadet Ersin)
Italian Cultural Institute (Gianni Vinciguerra, Tanju Şahan)
MO.CO. Montpellier Contemporain (Vincent Honoré, Caroline Chabrand)
Mondriaan Fund (Eeico van der Lingen, Christine Lindo, Wouter Koelman, Douke IJsselstein, Philip Montnor, Pien Schaap)
Outset Netherlands
Outset Scotland
Phileas – A Fund for Contemporary Art (Moritz Stipsicz, Jasper Sharp, Stefanie Reisinger, Bianca Boscu)
SAHA – Çağdaş Sanatı Destekleme Girişimi (Çelenk Bafra, Nazlı Yayla, Lale Yıldırım, Zeynep Dolanay, Berna Karagülle)

SPOT Projects (Tansa Mermerci Ekşioğlu, Melek Gencer, Esra Arslan, Merve Gürsen)
TBA21–Academy (Markus Reymann, Tristan Acutt, Maria Montero Sierra)
The Swedish Art Grants Committee & IASPIS (Oscar Guermouche)
Topkapı Müzesi (Ayşe Erdoğdu)
US Embassy Ankara (David M. Satterfield, Keavy Nahan, Şenay İmre)
VIA Art Fund (Tali Cherizli, Katherine Rochester, Kara Westhoven)

ArtSümer
Carlos Ishikawa Gallery
CLEARING Gallery
Balice Hertling Gallery
Dirimart
Galeri Nev İstanbul
Galeria Vermelho
Galleria Franco Noero
Galeria Joan Prats
Galerie Chantal Crousel
Galerie Fons Welters
Grimm Gallery
Hauser & Wirth
Ingleby Gallery
Jack Shainman Gallery
Krupa-Tuskany Zeidler
Luxembourg & Dayan Gallery
Massimo De Carlo, Milano – MDC S.p.A.
Matthew Marks Gallery
Meyer Riegger Berlin
Pilar Corrias
Regen Projects
Richard Gray Gallery
Rodeo Gallery
Rodolphe Janssen
Sadie Coles HQ
Tanya Bonakdar Gallery
Wentrup Gallery, Berlin

ADAHAN Hotel (Lale Platin, Sedat Sırrı Aklan)
Adalar Kent Konseyi
AICA Türkiye, Uluslararası Sanat Eleştirmenler Derneği
Akademi Çevre (Murat Pekcan, Kübra Engin)
Allianz Türkiye (Hüseyin Burak Arda, Erhan Kahraman, Yüksel Kazan, Özlem Tuncer, Mehmet Nakkaşoğlu, Berna Özdemir)
AMAN Venice (Bianca Arrivabene, Giuliana Franco)
Anadolu Efes
Anka Sanat (Mustafa Önal)
Arzu Film
artgenève/artmonte-carlo
ASAŞSANAT (Mert Ege Köse, Kerem Erdoğan)
Bağlam Yayıncılık
Bahçeşehir Üniversitesi
BEK Tasarım ve Danışmanlık (Bülent Erkmen, Kağan Gözen)
Benice Lojistik (Burak Güç, Erhan Tural, Onur Öztürk, Volkan Eroğlu)
Berengo Studio
Bolton & Quinn (Jane Quinn, Sim Eldem)
DEPO Istanbul (Asena Günal, Aslı Çetinkaya, Turan Tayar)
DIFO Lab (Coşar Kulaksız)

Eidotech (Joachim Reck, Rafał Król, Agnieszka Kozioł)
Eczacıbaşı Gayrimenkul Geliştirme ve Yatırım (Orhan Gündüz, Arda Ünsal)
Film Makinesi Prodüksiyon (Hakan Aydın)
Flokcan Tekstil (Tahsin Caner, Caner Tanış)
Galerist (Doris Benhalegua Karako, Elif Akıncı, Müge Çubukçu, Aslı Seven, Ecem Ümitli)
Galeri Nev Ankara (Deniz Artun)
Galeri Nev İstanbul (Haldun Dostoğlu, Merve Çağlar)
Green Family Collection
Hasköy Yün İplik Fabrikası (Alber Abraham Elvaşvili)
IKS İskele
Istanbul74 (Demet Müftüoğlu Eşeli, Gizem Naz Kudunoğlu)
IVAM Institute Valencia d'Art Modern (Ramón Escrivá Monzó)
Işıklar Yapı Ürünleri Bartın (Funda Algın, Talat Emre Çalık, Onur Kaya, Erkul Üstündağ)
İstanbul Arkeoloji Müzeleri
İstanbul Damızlık Manda Yetiştiricileri Birliği (Mehmet Aksel)
İstanbul Maket ve Model (Abdurrahman Sevimli, Şahin Aslan, Atakan Avcı, Sema Eker, Gökhan Yusuf Güneş, Gökhan Özcan, Murat Yılmaz, Doğukan Ukşal, Mehmet Çoban)
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Veteriner Fakültesi (Ermiş Özkan, Erdinç Savaş, Hasan Alpak, Nuri Turan, Vedat Onar, Serhat Alkan)
Ka Fotoğraf Geliştirme Atölyesi (Fazlı Öztürk, Oğuz Karakütük, Nazlı Deniz Oğuz, Serhat Şatır)
Koç Holding
Korean Foundation for International Cultural Exchange (KOFICE) (EunJung Chloe Kim)
Kuzey Ormanları Savunması
LamArts (Sevim Sancaktar, Ece Ak)
Louisiana Museum of Modern Art (Poul Erik Tøjner, Kirsten Degel, Sofie Laier Henriksen, Mikkel Storch)
madebycat (Merve Mağden)
Made by Node (Akshay Sthapit, Satyendra Khadgi, Chris Haughton)
Massive Technics (Ozan Akgün)
Miditur (Hakan Seber)
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (Prof. Dr. Handan İnci Elçi, Prof. Dr. Demet Binan, Vasıf Kortun, Doç. Ömer Yiğit Aral, Cemile Kaptan, Aybüke Tecer, Kerem Özgün, Prof. Süleyman Aydan Belen, Agah Barış Can Aksakal)
Miniatureart (Sadi Ökten, Nihat Ökten, Aslıhan Yüksel, İlkay Sazak)

Ofset Yapımevi (Ebru Vardar)
Özler İskele
Özel Saint Joseph Fransız Lisesi (Salih Acar, Metin Acet, İftar Adıgüzel, Ali Akbaş, Deniz Aktaş, Fatih Ayan, Utku Aytaç, Yasin Bahçeci, Musa Balcı, Ali Bekbasan, Şükrü Cansız, Mustafa Ceylan, Ali Osman Çalık, Yavuz Dinç, İbrahim Erdem, Engin Filiz, Paul Georges, Simgenur Güdeberk Korkmaz, Veli İncesu, Mehmet Ali İncesu, Eren Kalelioğlu, Gizem Karakaş, Numan Karasoy, Özkan Kulak, Seyfettin Kurt, Kadir Kuşkaya, Mustafa Külah, Gülderen Özsoy, Sedat Öztürk, Ahmet Şahbaz, Yusuf Tezcan, Cemal Ünver, Hüseyin Ünver, Ergun Vatandaş)
Studio Manuel Raeder
Suna ve İnan Kıraç Vakfı Pera Müzesi (M. Özalp Birol, Zeynep Ögel, Barış Kıbrıs, Hazel Özmen, Ulya Soley, Begüm Akkoyunlu Ersöz, Yasemin Ülgen, Eda Göknar, Hazal Altun, Gizem Bayıksel, Büşra Mutlu, Irmak Wöber, Volkan Şenozan, Merve Evirgen, Erdem Karabıyık)
Securitas
Sergikur, Sergi ve Müze Hizmetleri (Şener Çardak)
Short by Short
Sifisan (Adnan Akdemir)
Soho House (Antoine Remise, Lina Temelli, Umut Şengün, Aslı Ergun)
Sumahan on the Water
Swiss Otel (Ayşecan Özyeğin, Murat Özyeğin)
Taller de Obsidiana (Gerardo Cuevas)
Taller Mexicano de Gobelinos
TEGET Mimarlık (Mehmet Kütükçüoğlu, Ertuğ Uçar)
TekTrope (Irmak Canevi)
The Stay Otelleri (Ali İspahani)
TIMS & B Productions
Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT)
Viramer Mühendislik & İnşaat (Mustafa İspir Gürbüz, Murat Ergin)
Whitechapel Gallery (Jane Scarth, Sofia Victorino)
Yaşar Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi (Attila Yakınol, Adnan Zorzoban, Bulut Şahin)
Yeni Lokanta (Civan Er)
Yücel Vakfı (Haluk Kula, Burçak Görgün)

Bekir Ağırdır
Tuğça Akbaytoğan
Amira Akbıyıkoğlu
İsmet Akça
Emra Akçora
Metin Akdemir
Ahu Akgün
Muhsin Akgün
Neslinur Akgün
Birol Akgüneş

Celal Akı
Ali Ozan Akın
Belgin Akın
Sunay Akın
İsa Akpınar
Gülçin Aksoy
Büke Akşehirli
Ayfer Aktaş
Emin Aktaş
Gürol Erol Aktaş
Tuba İrem Aktaş
Şeyma Aktaş
Özer Aktimur
Emir Aktunç
Nevin Aladağ
Pamir Albayrak
Karoly Aliotti
Serhat Alkan
Prof. Dr. Hasan Alpak
Emin Alper
Şengül Altan Arslan
Halil Altındere
Aslıhan Altuğ
Ayşegül Altunay
Francis Alÿs
Selen Ansen
Sercan Apak
Burak Arıkan
Søren Arke Petersen
Emre Arolat
Ali Arslan
Kerem Arslanlı
Rahmi Asal
Selda Asal
Aziz Ascıoğlu
Maksut Aşkar
Osman Atlas
Andrea Aversa
İsmail Ay
Levent Aygül
Dr. Mustafa Ayhan
Burcu Balkaya
Marc Barreda
Tunç Başaran
Sena Başöz
İdil Bayar
Türkan Baycan
Haluk Baycan
Emre Baykal
Sevince Bayrak
İffet Baytaş
Melis Behlil
Gökay Bektaş
İsmail Bektaş
Murat Belge
Zeynep Berik
Carlo Bernardini
Gül Bolulu
Natascha Bondo Bjørn
Giulia Bruno
Şener Bozdemir
Fatih Berke Bozdemir
Süleyman Mert Bozdemir
Cafer Bozkurt
Ece Bulut
Halim Bulutoğlu
Hera Büyüktaşçıyan
John Campbell
Rollo Campbell
Güven Cavıldak
Marzia Cerio
Onur Ceritoğlu
Taner Ceylan
Emanuele Coccia
Ben Cohen
Olivier Collet
Milo Conroy
Giulia Corradi
Mehmet Ali Cömertler
Gerardo Cuevas

Nurdoğan Çakmak
Şirin Çelikel
Kerem Çelikel
Mukaddes Akay Çelikel
Sayim Çeper
Aslı Çetinkaya
Elif Çivici
Evren Çubukçu
Müzeyyen Zeynep
Dadak Köstepen
David Daly
Orhan Debreli
Kirsten Degel
Patrick Degeorges
Necile Deliceoğlu
Burak Delier
Sinan Demir
Tekin Demir
Ahmet Demirel
Jared DesRuisseaux
Mark Dion
Felipe Dmab
Onur Aytaç Doğan
Kevin Downs
Elmgreen & Dragset
Ayşe Draz
Merve Elveren Tayfun
Ozan Eras
Sibel Erdamar
Fulya Erdemci
Sıdıka Hale Erdemci
Oğuz Erdin
Cevdet Erek
Köken Ergun
Ayşe Erkmen
Bülent Erkmen
Berrin Erkurt
Ali Erkut
Yavuz Erkut
Alex Ernst
Suzi Erşahin
Norma Estellita Pessôa
İnci Eviner
Süreyyya Evren
Wapke Feenstra
Jill Feldman
Melih Fereli
Begüm Özden Fırat
Linda Fisher
Isabell Flemming
Baptiste Gacoin
Leyla Gacoin
Banu Gaffari
Isadora Ganem
Fırat Genç
Alexandra Giniger
Andrew Goring
Oral Göktaş
Gaye Gönülal
Hasan Bülent Gözkan
Jorg Grimm
Jonah Groeneboer
Victoria Grolaux
Erdem Gül
Deniz Gül
Kevser Güler
Korhan Gümüş
Asena Günal
Yusuf Günay
Zeynep Gündoğan
Nazlı Gürlek
Stefanie Haferbeck
Frederikke Hansen
Ann Hatch
Stefanie Hessler
Ana Lucia Hortides
Richard Ingleby
Amparo Iranzo Bas
Yılmaz Işık
Emre Işık

Ekrem İmamoğlu
Yaman İrepoğlu
Harun İzer
Rodolphe Janssen
Şeyda Kahya
Dori Kiss Kalafat
Asuman & Adnan Kamışlı
Borga Kantürk
Hazım Kaplan
Banu Karaca
Cengiz Karadağ
Barış Karademir
Ercan Karakuş
Sercan Karakuş
Osman Karakülah
Gülsün Karamustafa
Serkan Karataş
Osman Kavala
Evrim Kavcar
Elif Kaya
Hakan Kaya
Nihat Keleş
Gürcan Keltek
Sarp Keskiner
Cem Kocabaş
Neslihan Koç
Ekin Kohen
Erol Kohen
Anders Kold
Muhammed Köse
Mert Ege Köse
Zeynep Kuban
Hakan Kurşun
Hacı Kuru
Aylin Kuryel
Funda Küçükyılmaz
Ilgın Külekçi
Gabriela de Laurentis
Sylvia Lee
Gaël Leininger
Filiz Leventoğlu
Helena Lin
Sinan Logie
Laura Lord
Domenica Mack
Mario Magnarelli
Rüya Amerinda Magnarelli
May Makki
Evrim Malkoç
Monica Manzutto
Büşra Marşan
Benjamin Maus
Hülya Mercan
Ümit Mesci
Ege Muallaoğlu
Patricia de Muga
Nuray Muştu
Kaan Müjdeci
Begüm Nar
Jeremy Narby
Marcia Isadora Gertrud Neuner
Gabi Ngcobo
Rodrigo Alejandro Mallea Lira
Sibylla Wadjet Marina Snöfrid Mallea Lira Ogland
Xenia Jane Alba Emily Asynja Mallea Lira Ogland
Ceyla Okdelen
Timuçin Okdelen
Füsun Onur
Michele Orlando
Silvyo Ovadya
Yiğit Ozar
Nihat Ökten
Sadi Ökten
Buket Önem
Erhan Öner
Zeynep Öz
Prof. Mihriban Özbaşaran
Cenk Özbay

Prof. Mehmet Özdoğan
Sinan Özeren
Erkan Özgen
Özge Özgüleryüz
Ferdi Özkan
Şenol Özkan
Birol Özkan
Prof. Dr. Emin Özsoy
İz Öztat
Ali Serhat Öztemir
Yalçın Kaan Öztemir
Onur Öztürk
Berk Öztürk
Kathy Pakay
Orhan Pamuk
Lizet Papo
Yavuz Parlar
Arif Pektaş
Jean-François Marie Maurice Perouse
Mehmet Ali Polat
Amy Porteous
Elizabeth A. Povinelli
Manuel Raeder
Michael Rakowitz
Joan Ramon Escrivà Monzó
Janne Rauramo
Tobias Rees
Aykan Safoğlu
Melike Fatma Saka
Tim Saltarelli
Pınar Satıoğlu
Madelon van Schie
Stephanie Schuitemaker
Katharina Schwerendt
Abdurrahman Sevimli
Mehlika Sevuk
Zeynep Seyhun
Erinç Seymen
Wael Shawky
Kati Simon
Kirstie Skinner
Susanna Soels
Serdar Soydan
Hale Soygazi
Marc Spiegler
İhsan Tunca Subaşı
Laurent de Sutter
Ece Sükan
Aslı Sümer
Gencay Şahin
Ufuk Şahin
Emre Şan
Abdurrahman Şanlı
Ayten Şele
Özkan Şener
Berke Şener
Kaan Şener
Ayşe Şentürer
Emin Şenyer
Cemalettin Şereflier
Işıl Şipal
Yeşim Tabak
Fethi Tahrir
Yahya Burak Tamer
Serdal Taşkın
Ferhat Taşova
Mathias Taupitz
Adem Tekgöz
Ayça Telgeren
Ramazan Temel
Sevim Temür
Eyyup Teymur
Hüseyin Tok
Canan Tolon
Eren Tombuloğlu
Didem Toy
Tuğçe Tuna
Saffet Murat Tura
Erhan Tural

Prof. Dr. Nuri Turan
Ted Turner
Tuncay Turunç
Güler Turunç
Ceren Türkmenoğlu
UBX 127
Bilge Uğurlar
Muzaffer Uğurluol
Zafer Uğurluol
Tuğçe Ulugün
Şebnem Uztürk
Sevgi Ünsal
Hüma Üster
Adrián Villar Rojas
Jorien de Vries
Catherine Wang
Heather Ward
Stephanie Weber
Lawrence Weiner
Philipp Welzenberg
Tina Wentrup
Vincent Wierink
Haydar Yalçın
Tolunay Kazım Yarış
Ahmet Yavuz
Ömer Faruk Yavuz
Saliha Yavuz
Aylin Yazıcıoğlu
Emre Yeksan
Buse Yıldırım
Mine Yıldırım
Umut Yıldırım
Kamil Kahraman Yıldız
Bülent Yılmaz
Abdullah Yüce
Akram Zaatari
Ali Zan
Osman Zan
Tayfun Zan
Sezai Ozan Zeybek

Ödünç verenler
Lenders

Sanatçılar ve
The artists and

Annely Juda Fine Art
ArtSümer
CLEARING Gallery
Galerie Fons Welters
Galeria Joan Prats
Rolophe Janssen
Galeria Vermelho
Grimm Gallery
Ingleby Gallery
Krank Art Gallery
Massimo De Carlo, Milano –MDC S.p.A.
Neugerriemschneider GmbH
Pilar Corrias
Sadie Coles HQ
Wentrup Gallery, Berlin

Collection Adam Green Art Advisory
Collection Amparo Iranzo Bas
Collection Ann Hatch
Collection Ceyla Okdelen
Collection Elif Kamışlı
Collection Enric Ruiz-Geli
Collection Esra Nazlı & Sercan Apak
Collection Helene Schmitz
Collection Mauro De Iorio
Collection Regen Projects
Collection Rollo Campbell
Collection Vincent Wierink
Defares Collection
PCP Collection
The Ekard Collection

7. KITA'YA DAVETLİSİNİZ

16. İstanbul Bienali Koç Holding sponsorluğunda
14 Eylül-10 Kasım tarihleri arasında.

Koç

İKSV BİENAL İSTANBUL BİENALİ 2007-2026 SPONSORU KOÇ HOLDİNG

İKSV
İSTANBUL
KÜLTÜR SANAT VAKFI
KURUCU
SPONSOR
ECZACIBAŞI

Eczacıbaşı

SANATÇI
YOLUNU
KAYBETTİĞİN
BİR LABİRENT
TASARLAR

sen kendini
bulursun...

Bienalde olmak başkadır.

Siz orada olun diye
biz 47 yıldır buradayız.

16. İstanbul Bienali 14 Eylül-10 Kasım'da.

İKSV RESMİ KONAKLAMA SPONSORU THE MARMARA HOTELS,

16. İstanbul Bienali'ne destek vermekten mutluluk duyuyor.

İKSV
İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI
2019
RESMİ KONAKLAMA SPONSORU
THE MARMARA HOTELS

themarmarahotels
themarmarahotels
@themarmara

THE MARMARA
COLLECTION
themarmarahotels.com

ARTIK DİĞERLERİNDEN SİZİ AYIRAN İNCE BİR ÇİZGİ VAR

El işçiliği deri iç tasarımı, özel ön ızgara, zenginleştirilmiş krom detayları ve daha fazlasıyla ailenizi prestijiyle de taşıyabilecek bir SUV.

Ford Kuga **Vignale**.

Koç

Ford
Go Further

İlanda kullanılan araç görseliyle pazara sunulan araçlar arasında donanımsal ve görsel açıdan farklılıklar olabilir. Ford Kuga Vignale'nin CO_2 salımı 124 - 173 g/km arasında, yakıt tüketimleri L/100 km: Şehir içi 5,1 - 9,4, şehir dışı 4,6 - 6,3 ortalama 4,8 - 7,5 arasındadır. (Opsiyonel donanım, aksesuarlar, jantlar ve lastiklerden dolayı yakıt tüketimi değerleri farklılık gösterebilir.)

Introducing
the world's no 1*
producer of
sodium carbonate.

The most natural**
sodium carbonate.

The most environment
friendly***produced
sodium carbonate.

Glassmakers of
the world use it
for a better glass.

* 7 million tons annually.
** We do not produce synthetic sodium carbonate.
We extract it from natural deposits with our patented technology.
*** We are the only producer in the world with EPD ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATIONS

We produce it
for a better future
for our planet.

Who are We then?

CINER

we • soda
WEST EAST SODA

www.wesoda.co.uk

İKSV BİENAL

İSTANBUL BİENALİ 2019 ÖZEL PROJE SPONSORU KOÇTAŞ

koçtaş

Evimi çok seviyorum!

16. İSTANBUL BİENALİ VE JARED MADERE'İN DESTEKÇİSİ OLMAKTAN MUTLULUK DUYUYORUZ.

"Koçtaş Yarın Gönüllüleri" olarak dünyadaki çöp kirliliğine dikkat çekmeyi önemsiyoruz. Yarınlarımıza güzel bir dünya bırakmak adına sanatçı Jared Madere tarafından Yedinci Kıta temalı 16. İstanbul Bienali için hazırlanacak eserin özel proje destekçisiyiz.

Sizleri de bu özel eseri görmek için 16. İstanbul Bienali'ne bekliyoruz.

Detaylı bilgi için: bienal.iksv.org

Koç www.koctas.com.tr blog.koctas.com.tr /Koctas B&Q

16. İstanbul Bienali, başlığını
"Yedinci Kıta" olarak adlandırılan
Pasifik Okyanusu'nun ortasında **3,4 milyon m²**'lik
alana yayılan ve **7 milyon ton** ağırlığındaki
plastik atık yığınından alıyor.
Tekfen olarak dünyaya **desteğimiz sürüyor.**

/TekfenHolding

İKSV BİENAL

İSTANBUL
BİENALİ
2019
ÖZEL PROJE SPONSORU
TEKFEN HOLDİNG

TEKFEN

TEKFEN HOLDİNG

Sanat
Aşkınız
Köpürsün!

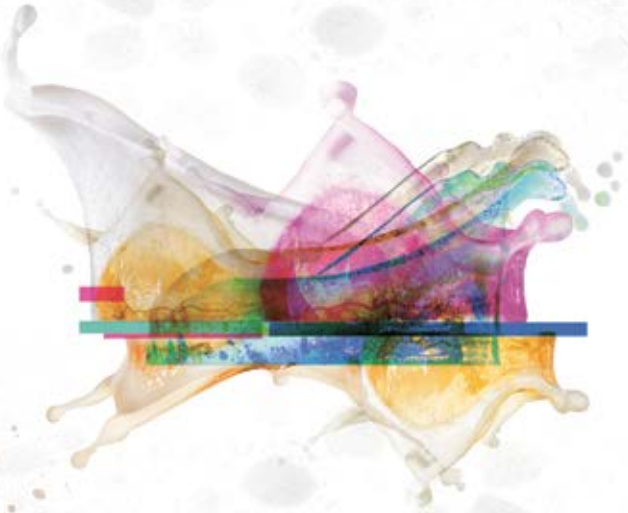

İKSV BİENAL
İSTANBUL BİENALİ
2019
KATKI SAĞLAYAN
KURULUŞ
ANADOLU EFES

ANADOLU
EFES

İKSV BİENAL İSTANBUL BİENALİ 2019 KATKI SAĞLAYAN KURULUŞ ARÇELİK

16. İSTANBUL BİENALİ'Nİ DESTEKLEMEKTEN MUTLULUK DUYUYORUZ.

YENİLİĞİN ÖNCÜSÜ DENİZLERİN DOSTUYUZ

Denizlerdeki atık balık ağları her yıl binlerce deniz canlısının ölümüne sebep oluyor. Bu probleme inovatif bir çözüm üreten Arçelik, geri dönüştürülmüş atık balık ağlarından elde edilen yüksek performanslı plastikleri kullanarak yenilikçi ve çevre dostu fırın geliştirdi.

Koç

arçelik

facebook
İstasyon

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ
TOBB

habitat

İstanbul Bienali'nin destekçisi olmaktan büyük heyecan ve mutluluk duyuyoruz.

istasyon.fb.com

İKSV BİENAL
İSTANBUL BİENALİ 2019 KATKI SAĞLAYAN KURULUŞ FACEBOOK

Sanatın En Yaratıcı Hali İçin Arlight'ın Özgün Çözümleri 16. İstanbul Bienali'nde!

İKSV BİENAL İSTANBUL BİENALİ 2019 KATKI SAĞLAYAN KURULUŞ ARLIGHT AYDINLATMA

ARLIGHT

"Işığın arkasında"

FAGERHULT Grup Kuruluşudur.

İSTANBUL BİENALİ DESTEKÇİSİ OLMAKTAN MUTLUYUZ.

THE STAY.

İKSV BİENAL

İSTANBUL BİENALİ
2019
KATKI SAĞLAYAN
KURULUŞ
THE STAY

İKSV BİENAL

İSTANBUL BİENALİ
2019
KATKI SAĞLAYAN
KURULUŞLAR
AYGAZ - OPET - TÜPRAŞ

16. İstanbul Bienali'ni Gururla Destekliyoruz

Koç

AYGAZ | opet | Tüpraş

ALLIANZ SENİNLE İYİLİĞİN YANINDA

İyiliğe ve sanata destek vermekten mutluluk duyuyor, İstanbul Bienali'nin sigortası olmaya devam ediyoruz.

Evren Erol "Aklın Yarat(t)ıkları No.12" 2016 Allianz Kampüs

İKSV BİENAL İSTANBUL BİENALİ 2019 KATKI SAĞLAYAN KURULUŞ ALLIANZ

Allianz

SOHO HOUSE

ISTANBUL

A MEMBERS' CLUB FOR A LIKE-MINDED CREATIVE COMMUNITY TO EAT, DRINK, RELAX AND SOCIALISE

with bedrooms, private event spaces, restaurants, spa and gym

İKSV BİENAL İSTANBUL BİENALİ 2019 KATKI SAĞLAYAN KURULUŞ SOHO HOUSE

SOHOHOUSEISTANBUL.COM

OUR ART IS SOUND

İLERİ TEKNOLOJİ REHBERLİK ÇÖZÜMLERİ

DONANIM • YAZILIM • İÇERİK ÜRETİMİ • KONSEPT
DANIŞMANLIK • SERVİS & HİZMET

İKSV BİENAL
İSTANBUL BİENALİ 2019 KATKI SAĞLAYAN KURULUŞ tonwelt

www.tonwelt.com

tonwelt
guiding solutions

Polisan
HOME COSMETICS

İKSV BİENAL
İSTANBUL BİENALİ
2015-2024
BOYA SPONSORU
POLİSAN
KANSAI BOYA

DOĞALI VE DOĞAYI KORUYORUZ!

Gelecek nesillere daha temiz ve yaşanılabilir bir dünya bırakmak adına çevreci ve insan sağlığına zararlı olmayan ürünlerin üreticisi, çevre bilinci yüksek projelerin öncüsü Polisan Kansai Boya olarak, insanların sebep olduğu doğal ve kültürel atıklara antropoloji ve arkeoloji gözünden bakacağımız 16. İstanbul Bienali'ne sponsor olmaktan mutluluk duyarız.

TACİRLER
YATIRIM

Yatırım
Bize Danışılır

www.tacirler.com.tr
0212 355 46 46

/tacirleryatirim

HAYATTA TASARLANAMAYAN ŞEYLER VAR

İKSV SİGORTA SPONSORU ZURICH SİGORTA,
İSTANBUL BİENALİ ZİYARETÇİLERİNE
İYİ SEYİRLER DİLER.

İKSV
İSTANBUL
KÜLTÜR SANAT VAKFI
2019
SİGORTA SPONSORU
ZURICH SİGORTA

ZURICH®
SİGORTA

Kitap hayattır...

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Yurdaer Altıntaş'ın Yapıtlarına Kesintisiz Bir Bakış: *Yurdaer'i Anlatmak*

Resim geleneğinin iletişim malzemelerinde başı çektiği neslin ikinci kuşağında yer alan bir afiş ve grafik sanatçısı ve aynı zamanda bir eğitmen... İşini, ona duyduğu saygıyla yücelten; bütünüyle bir meslek adamı: Yurdaer Altıntaş.

Altıntaş'ın hayatında yer almış kişilerden alıntılar, afiş, logo, kitap kapağı, resimlemeler ve ürettiği afişler üstüne incelemelerin yer aldığı *Yurdaer'i Anlatmak*, meslektaşlara hem bir ders hem de bir ziyafet vaat ediyor.

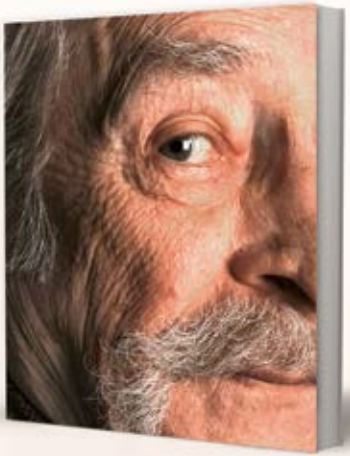

Yurdaer'i Anlatmak
Yurdaer Altıntaş'ın Yapıtlarına Kesintisiz Bir Bakış
Hazırlayan: Umut Altıntaş, Burcu Dündar Venner, Kerem Yaman
Sanat, 448 s.

YapıKredi
Kültür Sanat Yayıncılık

YapıKrediKültürSanatYayıncılık YKYHaber yapikrediyayinlari

ARTER

AÇILIŞ SERGİLERİ | OPENING EXHIBITIONS

Saat Kaç? | What Time Is It?
Arter Koleksiyonu'ndan grup sergisi
Group exhibition from Arter Collection

Altan Gürman
Arter Koleksiyonu'ndan retrospektif sergi
Retrospective exhibition from Arter Collection

Ayşe Erkmen
Beyazımtırak | Whitish
Kişisel sergi | Solo exhibition

Rosa Barba
Saklı Konferans | Hidden Conference
Arter Koleksiyonu'ndan kişisel sergi
Solo exhibition from Arter Collection

Kelimeler Pek Gereksiz
Words Are Very Unnecessary
Arter Koleksiyonu'ndan grup sergisi
Group exhibition from Arter Collection

İnci Furni
Bir An İçin Durdu
She Waited for a While
Kişisel sergi | Solo exhibition

Céleste Boursier-Mougenot
***offroad*, v.2**
Kişisel sergi | Solo exhibition

Irmak Caddesi No: 13 Dolapdere Beyoğlu 34435 İstanbul
0212 708 58 00, www.arter.org.tr

1969-2019
VEHBİ KOÇ VAKFI'NIN ELLİNCİ YILI

Vehbi Koç Vakfı

İKSV SEVE SEVE

Kültür ve sanat için seve seve İKSV

16. İstanbul Bienali
14 Eylül - 10 Kasım

Salon İKSV
Eylül'den Mayıs'a

Sutra
16-17 Eylül

PSS PSS
28-29-30 Eylül
1 Ekim

Filmekimi
4-13 Ekim

23. İstanbul Tiyatro Festivali
13 Kasım - 1 Aralık

İKSV'nin kültür ve sanata sunduğu katkıların %8'i, 5.000 Lale Kart üyesinin desteğiyle mümkün olabiliyor. Lale Kart üyeleri, İKSV'nin en yakın paydaşları arasında yer alırken tüm etkinliklerde öncelik, ayrıcalık ve indirim sahibi oluyor.

LALEKART
Ayrıntılar için lalekart.org

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI

iksv.org istanbulkultursanatvakfi iksv_istanbul #seveseve #istanbulkültürsanatvakfi

Sanata destek

Lale Kart üyelerinin desteği sayesinde
her yıl onlarca sanatçının yapıtları
izleyicilerle buluşuyor.
Siz de Lale Kart üyesi olun,
etkinliklerde indirim, öncelik ve
ayrıcalıklardan yararlanırken
İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın
(İKSV) çalışmalarına
destek verin.

Seve Seve...

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI İKSV LALEKART

LALEKART

İKSV MOBİL

App Store'dan
İndirin

Google Play
'DEN ALIN

İSTANBUL
KÜLTÜR
SANAT
VAKFI

SALON İKSV Yaşında

Babe Rainbow
Boy Harsher
Elvett
Fabrizio Paterlini
Föllakzoid
Hania Rani
Helado Negro
Iceage
Idris Ackamoor & the Pyramids
Janus Rasmussen
Laura Misch
Makaya McCraven
Mario Batkovic
Polynation
Pyrit
Sinkane
Stella
Steve Gunn
Thomas Azier
Zola Blood

BİLETLER
BİLETİX
VE İKSV'DE.

Nejat Eczacıbaşı Binası Sadi Konuralp Caddesi No: 5 Şişhane 34433 İstanbul
T: (212) 334 07 00 saloniksv.com saloniksv #saloniksv

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI İKSV

ZORLU PERFORMANS SANATLARI MERKEZİ

işbirliğiyle

SADLERSWELLS

SIDI LARBI CHERKAOUI / SADLER'S WELLS

SUTRA

Shaolin Tapınağı rahipleriyle

ZORLU PSM **TURKCELL SAHNESİ**
16 EYLÜL PAZARTESİ
17 EYLÜL SALI
20.30

Yönetim & Koreografi: Sidi Larbi Cherkaoui
Görsel Yaratım & Tasarım: Antony Gormley
Müzik: Szymon Brzóska

© Andre Lenter

iksv.org
zorlupsm.com

biletix
ticketmaster Türkiye

İstanbul Kültür Sanat Vakfı 16. İstanbul Bienali'nin gerçekleştirilmesine destek veren tüm kurum, kuruluş ve kişilere teşekkür eder.

The Istanbul Foundation for Culture and Arts would like to thank all of the many institutions, corporations and individuals whose invaluable contributions have made the 16th Istanbul Biennial possible.

Bienal Sponsoru
Biennial Sponsor

2007-2026 SPONSORU

İKSV

Kurucu Sponsor

Founding Sponsor

Eczacıbaşı

İKSV

Resmi Konaklama Sponsoru

Official Hotel Sponsor

THE MARMARA COLLECTION

Otomotiv Sponsoru

Automotive Sponsor

Ford

Özel Proje Sponsorları

Special Project Sponsors

we • soda
WEST EAST SODA

koçtaş
Evimi çok seviyorum!

TEKFEN

TEKFEN HOLDİNG

Katkı Sağlayan Kuruluşlar
Contributing Corporations

ANADOLU EFES

SOHO HOUSE
ISTANBUL

arçelik

tonwelt
guiding solutions

facebook

ARLIGHT

THE STAY.

2015-2024 Boya Sponsoru
2015-2024 Paint Sponsor

AYGAZ

Polisan
HOME COSMETICS

opet

Tüpraş

Allianz

THE RITZ-CARLTON
ISTANBUL

Bienal Destekçileri
Biennial Supporters

ADEKA

ALARKO EĞİTİM-KÜLTÜR VAKFI

aris
ali raif ilaç sanayi

Comte de Cheurlin CHAMPAGNE

citi

EVA BARLAS

FULİN GÜZELDERE &
ALTUĞ GÜZELDERE

Green Board

İÇDAŞ

JPA INTERNATIONAL | ARKAN & ERGİN
Audit, Tax, SAS
Turkey

KURUKAHVECİ MEHMET EFENDİ

MEKE

Olivier

QNB FINANSBANK

SEVİL DOLMACI
ART CONSULTANCY

Sotheby's EST. 1744

TACİRLER YATIRIM

TAV

Tempo

TEB

ÜMİT HERGÜNER &
AYŞE BİLGEN

ZORLU

Türkiye'den sanatçıların eser üretimleri SAHA, bienal küratörü ve sanatçılarının konaklamaları SAHA Residency tarafından desteklenmiştir.

SAHA
SUPPORTING CONTEMPORARY ART FROM TURKEY

The participation of the artists from Turkey is supported by SAHA, and the accomodation of the Biennial curator and artists are supported by SAHA Residency.

Katkıda Bulunan Kurumlar
Contributing Institutions

Visionary Initiatives in Art.

mondriaan fund

Kingdom of the Netherlands

GOETHE INSTITUT

Institut für Auslandsbeziehungen

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
AMBASSADE DE FRANCE EN TURQUIE

INSTITUT FRANÇAIS

Canada Council for the Arts
Conseil des arts du Canada

SPOT.
contemporary art projects

Katkıda Bulunan Kurumlar
Contributing Institutions

phileas
A Fund for Contemporary Art

Federal Chancellery
Republic of Austria

KONSTNÄRSNÄMNDEN

iaspis
The Swedish Arts Grants Committee's International Programme for Visual and Applied Artists

BRITISH COUNCIL

Bernard van Leer FOUNDATION

outset.

DANISH ARTS FOUNDATION

cultureist

CULTUREPL ADAM MICKIEWICZ INSTITUTE

AC/E
ACCIÓN CULTURAL ESPAÑOLA

Culture Ireland
Cultúr Éireann

ARTS COUNCIL ENGLAND
Supported using public funding by
ARTS COUNCIL ENGLAND

Katkıda Bulunan Kurumlar
Contributing Institutions

Flanders
State of the Art

Q-INTERNATIONAL
LA QUADRIENNALE
DI ROMA

ISTITUTO
italiano
DI CULTURA
ISTANBUL

Thyssen-Bornemisza
Art Contemporary
Academy

BRAZIL
ISTANBUL

Senatsverwaltung
für Kultur und Europa
be Berlin

avusturya kültür ofisi ist

한국문화원
Korean Cultural Center

Embassy of the Czech Republic
Ankara

Mekân Destekçileri
Venue Supporters

Anadolu Kulübü

FİNİA
YAPI EMLAK GELİŞTİRME ve TİC. A.Ş.

MİMAR SİNAN
GÜZEL SANATLAR
ÜNİVERSİTESİ

PERA MÜZESİ

SAINT JOSEPH LİSESİ
1870

Basın Sponsorları
Press Sponsors

BirGün

Cumhuriyet

DAILY SABAH

Hürriyet

POSTA

SABAH

Televizyon Sponsorları
TV Sponsors

PARA

Bloomberg HT

HABER TÜRK

NTV

TRT

TV

Dergi Sponsorları
Magazine Sponsors

ART SY

SOCRATES

Art unlimited
Architecture Design

Time Out Istanbul

ATLAS

VOGUE TÜRKİYE

bone

FLASH ART

Radyo Sponsorları
Radio Sponsors

GQ

"Açık Radyo." 94.9

HOME

best

ISTANBUL THE GUIDE

JOY FM

LIFE

KAFA Radyo

MAGMA

NTV radyo

MAISON FRANÇAISE

96.2 eksen

OT

SLOW TIME

SINEMA SEVEN

voyage 107.4
radyovoyage.com

İKSV
Taşıyıcı Sponsoru
Carrier Sponsor

DHL

İKSV
Sigorta Sponsoru
Insurance Sponsor

ZURICH SİGORTA

İKSV
Servis Sponsorları
Service Sponsors

Sağlık *Healthcare*

AMERİKAN HASTANESİ

Kurumsal Eğitim *Corporate Education*

navitas
gelişim rehberiniz

Stratejik Araştırma *Strategic Research*

GfK

CRM Yazılım *CRM Software Development*

AGC

CRM Danışmanlığı *CRM Consultancy*

WUNDERMAN | directComm
Deepening Relationships.
CRM EVENTS DIGITAL LOCAL

Mobil Uygulama Yazılım *Mobile App Development*

loodos

Bienal Kampanyası
Biennial Campaign

TBWA\Istanbul
\The Disruption® Company

İstanbul Bienali'nin tanıtım çalışmalarındaki destekleri için teşekkür ederiz.
We acknowledge their kind support towards the promotion of Istanbul Biennial

EngageYa

T24

KENTVİZYON

İGA PASS

Bundle

ARTFUL LIVING

Yandex Navigasyon

OMD

BJK 1903 BEŞİKTAŞ JK

İDO 1851 ŞEHİR HATLARI

İstanbul Kültür Sanat Vakfı,
16. İstanbul Bienali'ni ziyaretçilerle ücretsiz olarak buluşturan
2007-2026 Bienal Sponsoru Koç Holding'e teşekkür eder.

Istanbul Foundation for Culture and Arts acknowledges the invaluable contribution of 2007–2026 Biennial Sponsor Koç Holding towards making free admission to the biennial possible for all visitors.

2007-2026 SPONSORU

Koç

Yedinci Kıta
16. İstanbul Bienali, 2019

The Seventh Continent
16th Istanbul Biennial, 2019

Bu rehber, İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından, Nicolas Bourriaud'nun küratörlüğünde düzenlenen 16. İstanbul Bienali kapsamında yayımlanmıştır.

This guide is published by the Istanbul Foundation for Culture and Arts within the scope of the 16th Istanbul Biennial, curated by Nicolas Bourriaud.

Yayın Yönetmeni
Managing Editor
ERİM ŞERİFOĞLU

Editör
Editor
NİLÜFER ŞAŞMAZER

Metinler
Texts
PABLO LARIOS

Çeviri
Translation
sanatçı metinleri | artists' texts EN-TR
giriş | introduction FR-TR
NERMİN SAATÇİOĞLU
önsöz | foreword TR-EN
giriş | introduction FR-EN
BAPTISTE GACOIN
jenerik metinler | generic texts TR-EN
KUTAY KENCE

Redaksiyon
Copyediting
EMRE AYVAZ TR
MELISSA LARNER EN

Tasarım ve Sanat Yönetimi
Design and Art Direction
ONAGÖRE (OKAY KARADAYILAR, ALİ TAPTIK)

Fotoğraflar
Photography
SAHİR UĞUR EREN
(aksi belirtilmedikçe | unless otherwise noted)
PHILLIP HÄNGER (70)
ROMAN MAERZ (80)
JULIA ANDRÉONE (100)
KRZYSZTOF SMAGA (110)
ONUR DOĞMAN (165)

Yazı Karakterleri
Typefaces
Ano Black – GARETH HAGUE
Fern – DAVID J. ROSS
Pitch – KRIS SOWERSBY
Caslon's Egyptian – FONT BUREAU

Baskı ve Cilt
Printing and Binding
Ofset Yapımevi
Şair Sokak No: 4, Çağlayan,
İstanbul, Turkey
T: +90 (212) 295 86 01
F: +90 (212) 295 64 55
Sertifika No: 12326

ISBN 978-605-5275-69-3

© 2019
İstanbul Kültür Sanat Vakfı
Istanbul Foundation for Culture and Arts

Görseller © Sanatçılar ve Fotoğrafçılar
Images © Artists and Photographers

Bilimsel ve eğitsel amaçlara yöneliktir.

Intended for scientific and educational purposes.

Her hakkı saklıdır. Bu yayının herhangi bir bölümü İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın izni olmadan kayıt, fotokopi ve bilgi depolama dahil olmak üzere hiçbir elektronik veya mekanik yöntemle yeniden basılamaz veya çoğaltılamaz.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced in any form or by any means, including photocopying, recording or other information retrieval systems, without the written consent of the Istanbul Foundation for Culture and Arts.

Bu kitapta yer alan görüş ve düşünceler yazarlarına aittir, İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın görüş ya da duruşunu yansıtmayabilir.

The views and opinions expressed in this book are those of the authors and do not necessarily reflect the views or position of the Istanbul Foundation for Culture and Arts.

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in beşinci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

İstanbul Bienali
Istanbul Biennial

İstanbul Kültür Sanat Vakfı
Istanbul Foundation for Culture and Arts

Nejat Eczacıbaşı Binası
Sadi Konuralp Caddesi No: 5
Şişhane 34433, İstanbul, Turkey
T: +90 (212) 334 07 00
F: +90 (212) 334 07 01
bienal.iksv.org

16. İstanbul Bienali

14 Eylül – 10 Kasım 2019

16th Istanbul Biennial

14 September – 10 November 2019

GUIDE
REHBER